

2013 A 981

ELF

11

Marja Themen

BIBLIOTHEEK KITLV

0407 4488

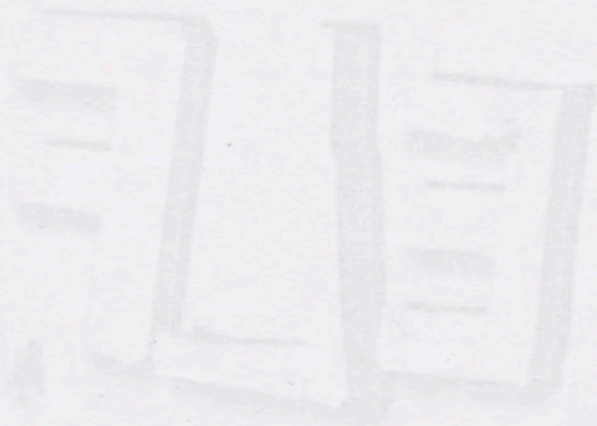
ELF

Blad	7
Bro	14
De	20
Elf	30
Het	36
Het huis	46
Het meisje Aisa	62
interview	72
Swiso	80
Van a tot Z	96
Waad	103

131250
K.I.T.L.V LEIDEN
29-8-13

Marja Themen

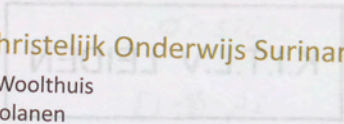
WOLTHUIS
0407 4188

Stichting Projekten Christelijk Onderwijs Suriname © 2013

Illustrator: Samuel Woolthuis
Opmaak: Jessica Polanen
Drukwerk: Drukkerij Leo Victor N.V.

ISBN 978-99914-56-16-4

Marta Thermen

INHOUD

1. Blackout 7
2. Brom 14
3. De Fiets 20
4. Elf 30
5. Het bootje 36
6. Het huis 46
7. Het meisje Aisa 62
8. Interview 72
9. Sabiso 80
10. Van a tot Z 96
11. Wizard 103

7	Blackout	1
14	Brom	2
20	De Flets	3
30	Ell	4
38	Het bootje	5
46	Het huis	6
62	Het meisje Aisa	7
72	Interview	8
80	Sapiso	9
96	Van a tot z	10
103	Wizard	11

De Jong Projecten Christelijke Onderwijs Suriname © 2013

Buizen: Samuel Blokhuis
Omslag: Jiska Pijlman
Drukwerk: Drukkerij Leo Victor NV
ISBN 978-99514-56-16-4

BLACK OUT

Een groepje 'blauwe bloesjeskinderen' staat in de schaduw onder de grote manjeboom op het school erf. De school is al lang uit en eigenlijk hebben ze haast om naar huis te gaan. Maar er is zoveel te praten. Vandaag is er van alles gebeurd op school. Er zijn problemen met de bond van de leerkrachten en er dreigen acties. Hun so's komen in gevaar als er gestaakt gaat worden. Ze moeten er niet aan denken dat er weer zoveel lestijd verloren gaat als in het vorig kwartaal. Ze hebben nu geen begrip meer voor de leerkrachten. De meeste leraren lopen blindelings achter hun bondsvoorzitter aan en die kijkt echt niet naar het belang van de leerlingen. De kinderen zijn groot en slim genoeg om te begrijpen dat verloren lestijd niet meer ingehaald kan worden. Dat zal alleen lukken als alle leerkrachten en leerlingen eindeloze extra middagen en zaterdagen op school zouden zitten.

'Nou, zien jullie dat gebeuren?' vraagt een lange jongen somber aan het groepje dat om hem heen staat. Nee, eerlijk gezegd zien de andere kinderen dat ook niet. Een van de meisjes neemt nu het woord. Alle anderen zijn het met haar eens als ze zegt dat haar ouders het vreselijk zullen vinden als het hele schooljaar verloren gaat. Nog een extra jaar schoolgeld en schoolkosten betalen, daar zitten ouders niet op te wachten. 'Wat kunnen wij er zelf aan doen?' vraagt ze zich af. De meeste kinderen kijken verrast op. 'Wat kunnen wij er zelf aan doen?' Dat is een goede, praktische vraag, ja. Waarom zouden ze inderdaad niet zelf iets verzinnen? Omdat ze honger hebben en echt naar huis moeten komt het er niet van om een plan uit te werken, maar ze nemen wel een besluit. De lange jongen, Jerry en het meisje Gabriëlla zullen vanmiddag om zes uur met nog drie anderen hier onder de boom op het school erf bij elkaar komen om een plan te maken.

Nu gaan ze gauw naar huis, in kleine groepjes, elk een andere richting uit. 'Tot vanmiddag, hoor,' roepen Jerry en Gabriëlla nog.

Gabriëlla is de enige die richting centrum moet en ze begint vlug te lopen. Als ze om zes uur al weer terug moet zijn, mag ze wel opschieten, want voor ze weer van huis gaat moet ze gekookt hebben. Dat is thuis haar vaste taak. Haar moeder en broers werken tot vijf uur en als ze tegen zessen van het werk komen hebben ze honger. Terwijl ze groente wast en vis schoon maakt denkt Gabriëlla na over een praktisch plan. Hoe kunnen ze met hun klas voorkomen dat ze achter raken met de leerstof als er gestaakt wordt?

Om zes uur zijn ze met zijn vijven op de school. De zon staat al aardig laag. Overal is schaduw, dus ze hoeven niet te blijven staan onder de manjeboom. Ze kunnen er gemakkelijk bij gaan zitten op de banken, die verspreid over het erf zijn neergezet.

Veel tijd hebben ze niet. Straks wordt het donker.

Het plan is gauw gemaakt. Gewoon elke dag zo lang er niet gestaakt wordt een halfuurtje nablijven op de school en gezamenlijk door de stof werken. Dan krijgen ze het ritme te pakken en raken ze gewend aan samenwerken. Als er dan echt een staking uitbreekt is het makkelijk om samen te komen op de gewone schooluren.

Ze zijn het vlug eens. 'Alleen,' merkt Gabriëlla op, 'waar komen we bij elkaar als de school sluit?' 'Ja', beaamt Jerry, 'dan hebben we geen plek.' Dat is een probleem, vinden ze alle vijf. Niemand zal hun toelaten in de school tijdens een staking. Die dyugudyugu over het sluiten van de poort en van de lokalen kennen ze al. Maar een andere plek? Niemand woont dicht genoeg bij school en heeft een huis dat groot genoeg is om met de hele klas te werken. Ze zijn druk bezig alle ideeën en mogelijkheden na te gaan, als plotseling het licht uitvalt. Ze schrikken en zitten een ogenblik doodstil, in gespannen verwachting dat het licht wel weer aangaat. Maar dat gebeurt niet. Nee, het blijft donker en als ze de straat in kijken zien ze dat het overal donker is. Niet alleen op school is het licht uitgevallen, het is een totale black out.

Nu herinneren ze zich ook dat er iets bekend is gemaakt over een stroomonderbreking. Niet erg handig om toch die afspraak om zes uur te maken, vlak voor donker. 'Laten we maar gauw naar huis gaan' zegt Gabriëlla. Dat vinden de andere meisjes ook, niemand wil graag alleen

in het donker over straat, morgen zullen ze het plan verder afmaken. De andere vier kinderen wonen niet zo heel ver van elkaar, alle vier richting noord. Zij kunnen het grootste deel van de weg samen gaan. Alleen Gabriëlla moet de andere kant uit. 'Zal ik met je meelopen?' vraagt Jerry haar, 'over tien minuten is het echt stikdonker, hoor'. Ja, dat weet ze wel, maar ze kan toch Jerry niet helemaal mee laten lopen naar het centrum? Hoe moet hij dan weer terug naar noord? Nee, ze zal wel vlug lopen en op de hoofdweg blijven, niet in kleine straatjes boren. Het is eigenlijk gewoon de Anton Drachtenweg aflopen, toch? 'Tot morgen,' roepen ze elkaar toe.

Dan staat Gabriëlla alleen in het donker op de hoek. Ze begint te lopen. Wat is het donker. Geen lichtje te zien. Alle lantaarns zijn uit, in geen enkel huis is een lamp aan, geen reclamebord licht op. Ze stapt flink door, ze kent deze weg goed. Dit stuk is stil en eenzaam. Straks moet ze nog langs dat grote sombere erf van dat enge 'spookhuis', met die grote honden, maar daarna zijn er veel meer huizen die veel dichter bij elkaar staan. Ze is niet ver meer van het zogenaamde spookhuis als er haar een auto achterop komt. Eerst passeert hij gewoon, maar dan ziet ze de rode remlichten aangaan. De auto staat heel even stil en rijdt dan achteruit, tot hij naast haar is. Eén van de zwarte ruiten gaat naar beneden en ze hoort een stem: 'Hé meisje, kom dan krijg je een lift.' Gabriëlle geeft geen antwoord en kijkt recht voor zich uit, terwijl ze gewoon doorloopt. De auto rijdt langzaam naast haar mee. Ze gaat iets harder lopen als ze hoort: 'Kom dan, stap in, dan breng ik je thuis.' Weer geeft ze geen antwoord en blijft ze strak voor zich uitkijken. Ze wordt nu wel een beetje bang. Natuurlijk helpt het niets als ze harder gaat lopen, een auto kan ze echt niet voor blijven. En net nu je er een nodig hebt is er geen pro-wagen op de weg, helemaal geen enkele andere auto te bekennen. Ze krijgt het zweet in haar handen, de auto blijft naast haar rijden, met het raam open, maar ze kan niet zien wie er in zit. Het hart klopt haar in de keel, nu moet ze langs dat enge erf. Ze kijkt schuin opzij en tot haar grote schrik ziet ze dat de poort van het erf openstaat. Het liefst zou ze oversteken, maar dat kan niet vanwege die auto, die haar blijft volgen.

Met knikkende knieën loopt ze door, terwijl de stem uit de auto haar weer vraagt om in te stappen, maar dat is het laatste wat ze wil.

Ze is de poort van dat enge erf al voor de helft gepasseerd als er plotseling een zwarte schaduw laag over de grond op de auto afschiet. Gabriëlla's hart slaat een slag over van schrik en bijna had ze het uitgegild. Maar dan ziet ze dat de bestuurder van de auto ook geschrokken is, want hij geeft vol gas en weg is hij! Met open mond kijkt ze. Lafaard, denkt ze, was ik daar nou bang voor? Terwijl ze hem nakijkt en probeert te bekomen van de schrik voelt ze iets trekken aan haar tas. Ze grijpt hem direct met beide handen vast en rukt hem van haar schouder om er een flinke klap mee uit te delen. Ze is niet snel genoeg, de tas wordt uit haar handen gerukt en ze hoort een zacht gegrom. Het is nu zo donker dat ze de grote zwarte hond eerst niet kan onderscheiden, maar dan ziet ze zijn witte tanden blikkeren als hij haar de tas toesteekt.

Voorzichtig pakt ze het hengsel en wil de tas uit zijn bek nemen, maar hij laat niet los. De hond begint te lopen, hij wil het erf op en trekt haar mee. Gabriëlla kan niet anders dan meelopen, ze wil haar tas niet kwijt.

Aarzelend volgt ze de hond verder het erf op. Het is er stikdonker, maar als de hond een zijpad inslaat, ziet ze het licht van een kokolampu. Daar zit iemand. Verschrikt staat ze stil. Ze wil weg, terug naar de straat en doet een stap achteruit. Meteen voelt ze iets tegen haar knieholten. Ze hoort weer het zachte gegrom. Ze wordt vooruit geduwd. Tegen wil en dank loopt ze maar door in de richting van het lichtje. Ze wordt begeleid door twee honden. Ze stapt de lichtcirkel binnen en dan ziet ze wie daar zit. Het is een heel oude man met spierwit haar en een warrige witte baard. 'Zo,' zegt hij tegen de honden, 'wat hebben jullie gebracht?' Gabriëlle voelt nog een ruk aan haar tas en een duw in haar knieholte. Ze begrijpt dat ze naar voren moet komen. Ze doet aarzelend een stap en groet beleefd, maar met een bevende stem. De oude man geeft antwoord. 'Je hoeft niet bang te zijn, niet voor mij en niet voor de honden. Wij doen niks. Wie ben jij en hoe kom je hier?' Gabriëlla stelt zichzelf voor en vertelt dat ze op weg is naar huis. Ze heeft nog steeds van angst en schrik. 'Hoe ga je dan naar huis, hoe dan? Lopend? Ik dacht dat ik een auto hoorde.' 'Ja meneer, dat klopt, maar dat was niet mijn auto.' Ze legt zenuwachtig uit wat er aan de hand was en dat ze eigenlijk gered is door de hond. Het blijkt dat de honden erop getraind zijn om de oude man te beschermen, ze weten precies wie 'goed volk' is. Kennelijk was de persoon in de auto geen goed volk, daarom hebben ze hem weggejaagd. En Gabriëlla in bescherming genomen, samen met hun baas. Ze is dankbaar, maar nu wil ze naar huis, geeft Gabriëlla te kennen. 'Nou, zegt de oude man, ga eerst maar eens even zitten en probeer tot rust te komen.' Je kunt zo bibberend niet weer de straat op, hoor.' Dat doet Gabriëlla maar even en ze voelt dat het beven langzaam minder wordt.

De oude man moppert in zichzelf dat het een schande is dat zo'n jong meisje tijdens een black out alleen op straat is. Was er niemand om haar te vergezellen? Gabriëlla moet Jerry wel verdedigen en vertelt dat zijzelf gezegd heeft dat ze wel alleen kon.

Ze vraagt hoe de oude man heet. Hij zegt dat ze hem Maître kan noemen en hij wil graag weten wat ze eigenlijk in het donker op straat deed. Kan ze dat vertellen? Gabriëlla vertelt over de bijeenkomst op de school en dat hun groepje overvallen werd door die black out, terwijl ze een plan maakten voor als er een onderwijsstaking komt. 'O is het weer zover?' verzucht Maître. Hij vindt het een goed plan dat ze hebben uitgewerkt en Gabriëlla en Maître raken in gesprek over het zelfstandig werken dat de kinderen gaan doen. Je kunt merken dat Maître weet waar hij het over heeft en Gabriëlla voelt zich al bijna helemaal op haar gemak bij hem. Ze vertrouwt hem toe dat het enige probleem nog is een plek waar ze kunnen werken met de klas. Daar weet hij wel raad op en nu is het de beurt aan Maître om wat meer over zichzelf te vertellen. Zo hoort Gabriëlla dat hij leerkracht is geweest en daarna inspecteur van onderwijs en nog later schooldirecteur. Omdat hij meester is geweest, wordt hij nog steeds Maître genoemd. Nu is hij al heel lang gepensioneerd. Maar wat denkt ze ervan, is dit geen goede plek om met de klas te werken? Niet te ver van school, veel ruimte op het erf en nog een gepensioneerde leerkracht erbij om vragen aan te stellen.

Gabriëlla is enthousiast! Dat zal ze morgen meteen aan de klas voorstellen! Maar nu moet ze echt naar huis. Ze zullen ongerust worden thuis als ze te lang wegblijft, vooral als ze in het donker alleen op straat is. Gabriëlla rommelt in haar tas, op zoek naar haar cellphone. Eindelijk heeft ze hem, maar als ze wil bellen blijkt dat ze weer eens geen beltegoed heeft. 'Mag ik niet even bellen naar huis, dat mijn broer me moet komen halen?' vraagt ze aan Maître. Bellen? Nee, een telefoon, die heeft hij niet, nooit gehad ook. Gabriëlla is stomverbaasd. Hoe kan iemand leven zonder telefoon? Maar Maître vertelt dat hij met een paar oude vrienden en collega's een heel goed communicatiesysteem heeft. Elke dag gaat een persoon bij een ander op bezoek, in een vaste volgorde, zo houden ze elkaar op de hoogte en in de gaten, grapt Maître. 'Collega's? Gepensioneerde leerkrachten?' vraagt Gabriëlla. Ja, het zijn leerkrachten in verschillende vakken, biologie, Engels, geschiedenis en nog een paar anderen.

Er is nog steeds black out, maar toch gaat er bij Maître en bij Gabriëlla tegelijk een lichtje branden. Prachtig, vooral voor Maître. Eindelijk weer leven in de brouwerij', zegt hij in mooi ouderwets Nederlands. 'En wij zijn geen stakingsbrekers, want we zijn toch al gepensioneerd. Staken, nee, dat vindt hij maar niks. 'Een leerkracht met passie stort zich met hart en ziel op zijn klas,' is zijn mening. Hij is er van overtuigd dat zijn vrienden en collega's er ook zo over denken. 'En nu naar huis, maar je gaat niet meer alleen in het donker op straat, hoor,' zegt Maître. 'Je wordt netjes thuis gebracht door de hond.'

Het is een apart stel dat daar door het centrum van de stad loopt, in het stikdonker, elk aan een kant een tas vasthoudend. Het meisje en de hond. Iedere voorbijganger wordt met een onheilspellend gegrom afgeschrikt om Gabriëlla aan te spreken.

Al gauw zijn ze thuis. 'Maaaa,' roept Gabriëlla vanaf de poort. Haar moeder was inderdaad ongerust aan het worden en stond net op het punt om haar te bellen op haar cell. Ze kijkt angstig naar de grote hond die de tas van haar dochter in zijn bek heeft. 'Ma,' zegt Gabriëlla, 'breng een stuk koek en een bakje water voor hem.' Hij heeft me helemaal thuisgebracht en moet nu de hele weg alleen weer terug.'

De volgende morgen vóór school gaat Gabriëlla even langs bij het 'spookhuis'. Ze moet weten of de hond de weg in het donker heeft gevonden en veilig thuis is gekomen. Bang is ze niet meer voor dat enge erf, dus vanaf de poort roept ze de honden. Ze gaat met een gerust hart naar school, nadat ze alle twee uit het zijpad heeft zien komen. 'Tot later, jongens,' zegt ze, maar eerst heeft ze heel wat met haar klas te bespreken. Hun hele planning is nu af.

BROM

Het is zover.

Eindelijk,... EINDELIJK!

Vandaag wordt hij 16.

Dat betekent dat hij brom mag rijden.

Hij kan nu meedoen met de andere jongens.

Hij hoort er ook bij als hij met de brom naar school gaat.

Met zijn handen onder zijn hoofd ligt Yasser stil te kijken naar het langzaam lichter wordende vlak van zijn raam. Het is ochtend, de ochtend van zijn zestiende verjaardag. Hier heeft hij zo lang naar uitgekeken.

Nu kan hij met zijn brom naar school. Die brom heeft hij al heel lang, sinds zijn dertiende is hij er mee bezig, een stokoude tweede, nee vierdehandse brom, waaraan hij tot nu toe steeds heeft zitten sleutelen. Nu rijdt hij goed, net op tijd en hij ziet er ook nog mooi uit.

Nu kan hij er dan eindelijk mee de straat op.

Tot nu toe waren zijn ouders daar streng in.

Niet met de brom op de openbare weg!

Nu hoeft dat waarschuwen niet meer.

Vandaag wordt hij 16.

Eindelijk, EINDELIJK!

Het is zover.

Als Yasser met zijn schooltas beneden komt staan zijn vader en moeder hem onder aan de trap op te wachten. Felicitaties, brasa en zoenen.

Hij laat het over zich heen gaan. Met zijn gedachten is hij al op het schoolerf. Zou het Jemaya wel opvallen dat hij nu met de brom komt?

'Yasser, Yasser, hoor je niet?' Zijn moeder staat klaar met een grote doos in haar handen. Zijn verjaarscadeau natuurlijk. 'Even focussen, jongen,' hoort hij zijn vader, 'waar zit je met je gedachten?'

'Sorry, sorry,' zegt Yasser en pakt de doos aan.

Hij is nu toch wel nieuwsgierig en vlug scheurt hij het papier eraf. Dan ziet hij het al. Een helm! Wat is hij daar blij mee, dat was zijn enige zorg nog, een goede helm. Dat is een duur cadeau! Spontaan geeft hij zijn vader en moeder een flinke brasa. 'Ja, ja, het is al goed. 'We willen niet dat je onnodig risico loopt, maar je moet toch voorzichtig zijn, niet te hard rijden,' voegt zijn moeder eraan toe.

Ze kijken hem na als hij met zijn nieuwe helm en oude brom de poort uitrijdt.

Op de school wordt hij direct omringd door al zijn vrienden en klasgenoten. De jongens dan natuurlijk. Meisjes worden niet verondersteld gek te zijn van brommers. Iedereen is weg van zijn helm. Zo stoer!

En het is een echte goede, zo'n veilige, niet zo'n waardeloos 'potje'.

Nu nog een paar spannende stickers erop, dan is hij helemaal áf.

Zijn brommer kenden alle jongens natuurlijk al, sommige hebben zelfs helpen sleutelen. De jongens die nog geen zestien zijn, zijn een beetje jaloers. Yasser hoort er nu helemaal bij.

Yasser geniet van al die aandacht, maar toch dwalen zijn ogen telkens af. Hij kijkt steeds om zich heen om te zien of Jemaya niet ergens in de buurt is. Jemaya, het meisje dat hij het aller, allermeeft bewondert.

Ze is mooier dan welk ander meisje ook. En vriendelijker, veel vriendelijker. Het spijt hem dat ze niet in zijn klas zit. Zij groet gewoon terug, zonder van die gekke opmerkingen te maken als jongens haar groeten.

Yasser is helemaal dol op haar en hij hoopt dat Jemaya nu hij met de brom naar school komt, onder de indruk zal zijn. Jammer, tot nu toe heeft hij haar nog niet zijn kant uit zien komen, Jemaya heeft er geen weet van dat hij jarig is, zestien is geworden. Of zou ze het wel gehoord hebben? Die meisjes weten vaak veel meer dan de jongens denken.

Pas na schooltijd ziet hij haar. Als Yasser langs de fietsenhokken loopt naar de loods waar de brommers moeten worden geparkeerd, ziet hij Jemaya. Zwaaiend met haar armen roept ze luid: 'Ha Yasser, gefeliciteerd, hoor!' Zijn hart springt op. Ze weet het dus en ze heeft hem zelfs gefeliciteerd, hij krijgt het er warm van.

De hele middag en avond denkt hij erover na hoe hij dat morgen moet aanpakken. Hoe zal hij haar aanspreken? Hoopvol bedenkt hij allerlei scenario's, de een nog mooier, nog romantischer dan de ander, maar in allemaal is hij de ridder op het witte paard, [nou ja, de witte brom dan] en Jemaya de mooie jonkvrouw.

Gespannen gaat hij de volgende morgen vroeg naar school. Met zijn brom blijft hij rondhangen bij de poort in de hoop Jemaya nog voor schooltijd te treffen. Het is bijna tijd, hij verwacht elk moment dat de bel gaat, als Yasser het geluid van een zware motor hoort.

Hij draait zich in de richting van het geluid en wat ziet hij daar? Een prachtige motorfiets komt langzaam naar de schoolpoort gereden en wie zit achterop? Het is Jemaya. Ze wordt met de motor naar school gebracht! Op dat moment gaat de bel. Geen tijd om verder te kijken, laat staan met haar te praten. Trouwens wat valt er te zeggen? Het is duidelijk. Jemaya heeft een vriend met een motor. Dat betekent dat hij al minstens achttien is. Daar kan Yasser met zijn zestien jaar en zijn eenvoudige brom natuurlijk toch niet tegenop. Voor het eerst is hij blij dat Jemaya niet bij hem in de klas zit. Na schooltijd haast hij zich om zijn brom te halen en naar huis te gaan, weg van de school, weg van Jemaya. Net als hij de schoolpoort uitrijdt ziet hij de motor die haar ophaalt al aankomen.

Het is een prachtmachine en die vent heeft een geweldige helm ook, denkt hij jaloers. Het is zo'n helm met een compleet scherm voor je gezicht en een beugel rond de kaken. Superveilig, maar ook heel stoer. Nou, hij doet maar, hoor, die vent. 'Die vent' noemt Yasser hem in gedachten.

Elke dag gaat het nu zo. Jemaya wordt gebracht en gehaald door die vent op de motor. Yasser kan maar met moeite zijn hoofd bij de lessen houden en in sleutelen aan zijn brom heeft hij helemaal geen plezier meer, hij kijkt nauwelijks nog naar hem om. Het is dat het ding hem naar school brengt, maar anders... Zijn gedachten draaien om Jemaya, maar hij ontloopt haar zoveel mogelijk, hij heeft immers toch geen kans meer bij haar.

Op een ochtend, onderweg naar school laat zijn brom hem in de steek. Gewoon midden op de weg kucht hij een paar keer en dan valt de motor stil. Yasser schrikt.

O shit, wat nou, het is al zo laat!

Straks gaat de bel dan kom je er niet meer in voor het tweede uur begint. Hij zet de brom op de standard en bukt zich om eens goed naar zijn machine te kijken. Zo op het oog mankeert er niets aan, alleen wat stof en vuil.

Je kunt aan de motor wel zien dat Yasser er geen lol meer in heeft om de brom goed te onderhouden. Mismoedig gaat hij naast zijn bromfiets in de berm zitten.

Dat wordt lopen terug naar huis, om de brom weg te zetten en dan op de fiets racen naar school om het tweede uur nog te halen. Repareren en sleutelen, zal tot vanmiddag moeten wachten.

Zuchtend begint hij te lopen. Gelukkig is het nog vroeg, nog niet zo heet, want het is best zwaar om die brom voort te duwen, de hele weg terug. Hij is nog niet ver of hij hoort het bekende geluid van de motor die Jemaya elke dag naar school brengt. Wat een gene als die vent hem hier ziet ploeteren met zijn armzalige brom. Mi Gado, hij mindert vaart, straks stopt hij ook nog. Hij begint heel langzaam naast hem te rijden en beduidt Yasser dat hij stil moet staan. Dan staat hij zelf ook stil. Yasser kan zijn gezicht niet zien door het scherm van die geweldige helm, maar zijn stem hoort hij wel. 'Wat is er, doet hij het niet meer?' Yasser haalt zijn schouders op en kijkt naar de grond. 'Kom op, zeg eens wat,' hoort hij weer. Nu moet hij wel wat antwoorden. 'Hij kuchte even en hield er toen mee op,' zegt hij onwillig. 'Zo maar gewoon zonder verdere waarschuwing?' Yasser knikt. 'Schudt die brom eens heen en weer,' commandeert de stem achter het scherm. Verbaasd doet Yasser wat er gezegd wordt. 'Dacht ik al,' klinkt het gedempt. 'Geen benzine. Wacht hier! Right here!' En weg is de motorrijder.

Ja, ik zal gek zijn om hier te wachten, denkt Yasser. Sta ik nog meer voor schut. Geen brandstof, dat is het toppunt van stomheid. Zo'n blakka bal wil ik niet. Hij laat zijn brom van de standaard lopen en begint maar weer aan de weg terug naar huis. Hij schiet niet erg hard op, de brom is zwaar, het wordt steeds warmer en hij zweet al aardig. Het is een lange rechte en vooral stoffige weg, maar als hij bijna bij de T-kruising aan het eind is, hoort hij weer het zware gebrom van de motor naderbij komen. Hij stopt aan de kant van de weg en kijkt hoe de motorrijder stilhoudt en een jerrycan brandstof van het bagagerek haalt. Zonder zijn helm van zijn hoofd te halen, drukt hij de jerrycan in Yassers handen. 'Vullen!' commandeert hij kortaf. Als dat gebeurt is: 'Starten!'

Yasser moet een paar keer op de starter trappen voor hij aanslaat.

Er zit zeker lucht in, denkt hij, maar dan pakt hij.

Niet nog meer gene gelukkig.

'Zo,' zegt de motorrijder. 'Jij bent Yasser, geloof ik, ik ben Henk van Kessel. Jemaya heeft het wel heel vaak over jou.'

Terwijl hij zijn rechterhand uitsteekt om kennis te maken, tilt hij met zijn andere hand de helm van zijn hoofd. Yassers mond valt wagenwijd open van pure verbijstering. Hij kijkt naar het gezicht dat tevoorschijn komt. Die vent is een oude man! Een opa! Nog voor die gedachte helemaal is afgemaakt dringt er iets anders tot hem door.

'Henk van Kessel, wereldkampioen. De TT van Assen in 1974,' zegt

Yasser vol ontzag.

'Klopt,' zegt Henk van Kessel, 'Hoe weet je dat allemaal?'

'Google op motorraces,' antwoordt Yasser. 'Dat is mijn hobby.'

'Ik ben Jemaya's opa. Motorrace is ook mijn hobby.'

Yasser moet er even bij gaan zitten.

Dan begint hij te lachen.

Voor het eerst sinds dagen, sinds weken lacht hij weer.

Hij kan er bijna niet mee stoppen.

Jemaya's opa...

Jemaya heeft het heel vaak over me...

Er is hoop!

DE FIETS

Het is een lawaai van jewelste op het open hoekperceel midden in de buurt. Al jaren ligt deze kavel er verlaten bij, zal wel eigendom zijn van mensen die in het buitenland wonen. Die denken er niet bij na hoeveel overlast een onderwied perceel de buurtbewoners bezorgt. Maar nu is daar verandering in gekomen.

De jeugd heeft een eigen plan gemaakt. Ze hebben zich het perceel toegeëigend.

Andoime kijkt naar de kinderen van de buurt, die allemaal met hun fiets naar dit bloot perceel zijn gekomen. Ze hebben dagenlang gewerkt om het wied weg te krijgen en een fietsracebaan aan te leggen. Het lijkt meer op een crossbaan, vindt ze, want door de grote droge tijd is het zand helemaal mul en los, poederachtig geworden. Opvallend, denkt ze, hoeveel kinderen dit jaar een fiets hebben gekregen voor hun overgang of omdat ze voor de toets zijn geslaagd. De andere kinderen zonder goede fiets zijn vanaf het begin van de grote vakantie bezig geweest om oude karretjes op te knappen. Sommige grote jongens hebben zelfs een heel nieuw rijwiel gebouwd. Die vindt Andoime eigenlijk nog het mooist, die zelfgemaakte fietsen. Mooier dan die nieuwe, die zien er allemaal zo hetzelfde uit.

Wat zou het heerlijk zijn om op die fiets van Densley te rijden, denkt Andoime. Kijk hem toch scheuren over de racebaan, met zijn crossfiets. Densley heeft zijn fiets zelf gebouwd. De fiets heeft een heel groot voorwiel en een klein achterwiel. De trappers zitten in het midden van het enorme voorwiel, dus als je op het zadel zit moet je oppassen dat je niet met je knieën tussen de spaken komt. Dat zadel is zo prachtig; het is gemaakt van een oude duozit van een brom en het lijkt Andoime dat het heel gemakkelijk zit, vooral omdat je je vast kan houden aan het stuur. Het stuur, dat met een stoere bocht eindigt in knalrood omwikkelde handvatten, met lange franjes eraan, zó mooi. Zelf kan Andoime niet fietsen.

Ze heeft als klein kind een ongeluk gehad, waardoor ze nu nog last heeft van haar evenwicht. Nee, zij kan niet fietsen. Jammer, maar niets aan te doen. Wat erger is, is dat sommige kinderen haar plagen als ze zoals nu aan de kant zit. Gelukkig niet allemaal. Densley niet, maar sommigen zijn echt gemeen. Vooral een paar van die grote meisjes. Haar broertjes en zusje zijn ook op de crossbaan en Andoime heeft hun moeder beloofd dat ze op ze zal letten. Die kleintjes hebben nog geen fiets, maar wel een kar, die gemaakt is van een oude driewieler en met een paar houten planken is uitgebouwd tot een soort skelter. In het mulle zand is het ding nauwelijks te berijden, maar de kinderen hebben er dolle pret mee. Stiekem kijkt Andoime naar Densley, hoe hij met zijn sterke benen op de trappers staat, om door het zand te komen. Ze is een beetje verliefd op hem, maar hij ziet haar niet eens, denkt ze. Op school hoort zij bij de kleintjes. Hij zit al in de derde. Zat, moet ze zeggen. Na de vakantie gaat hij naar de vierde en zijzelf naar de tweede LTS. Zou hij dan wel naar haar kijken? Wie weet ...

Gatver!!! Met een vies gezicht spuugt Andoime een mondvol zand uit. Ze zit helemaal onder, bah! Ze was zo in gedachten dat ze niets aan zag komen. Een van de grote meisjes is met haar fiets vlak voor haar langs gereden en is boven op de rem gaan staan, zodat door een flinke slip er een fontein van zand op Andoime is gesproeid. Yak... Haar haar zit ook vol en het is net opnieuw gevlochten. Het meisje is met een vaart weggereden. 'Laffe hond!' roept Andoime haar na. Maar ja, wat helpt dat. Voor de zekerheid staat ze op en gaat een steen zoeken langs de straatkant. Stel je voor dat die saka saka rotmeid weer komt, dan heeft ze tenminste iets om terug te doen. Als ze goed mikt en de steen komt tussen de spaken dan ligt die meid zo languit in het zand. Verwaand mulo-kreng, denkt Andoime, kom maar op als je nog durft. Ze gaat weer zitten en zoekt met haar ogen haar broertjes en zusje. Gelukkig, die hebben niets gemerkt, ze spelen nog met hun kar.

'Wat moet jij met die steen?' klinkt het naast haar. Verschrikt en een beetje schuldig, kijkt ze opzij. Naast haar hurkt een vrouw, die ze nog nooit in de buurt heeft gezien. Ze ziet eruit of ze met vakantie is, uit Holland. Zo praat ze ook, met een bakraaccent.

'Nou, vertel op, wat moet je met die steen,' wordt haar nog een keer gevraagd. Andoime moet nu wel antwoord geven en ze vertelt het verhaal van de zand-fontein van die rotmeid en van haar plan om die steen tegen de spaken van de fiets van dat meisje te gooien. En ze is niet van dat plan om zich door een blaka bakra van haar plan af te laten brengen. Dat hoeft mevrouw niet te denken, besluit ze boos, met haar handen in haar zij. 'Goed zo, je moet je niet op je kop laten zitten', zegt de mevrouw, tot haar verbazing. 'Nee, je hoeft niet verbaasd te zijn, ik heb gezien wat er is gebeurd. Je hebt gelijk. Ze verdient een lesje, maar stenen gooien is niet de oplossing, veel te gevaarlijk.'

Het blijkt dat vrouw Anne, zo heet ze, een tante is van het meisje van de zandfontein. En ja, vrouw Anne is op vakantie in Suriname, ze kijkt uit of ze niet voorgoed terug kan komen, want in Holland bevalt het haar niet langer. Ze is in Suriname opgegroeid en heeft hier op school gezeten. 'Die school daar aan de overkant' wijst ze Andoime, 'die LTS, daar zat ik, en daarna ging ik naar het Natin. Bijna geen meisjes op school in die tijd... mompelt ze. Andoime vertelt dat zij ook op die school zit. Er zijn nu wel wat meer meisjes op de LTS, maar toch nog overwegend jongens. 'Kijk, wijst ze, 'dat is Densley hij is over naar de laatste klas'. Mooie jongen, vindt Vrouw Anne. De rest van de middag zit Vrouw Anne gezellig met Andoime te praten. Als de kleintjes zijn uitgespeeld gaat ze met haar broertjes en zusje naar huis, maar ze spreken af voor de volgende dag.

De volgende middag zit Vrouw Anne er al als de kleintjes met hun grote zus eraan komen. Andoime heeft drinken bij zich in een kleine ijsbox. Haar moeder heeft haar geld gegeven om naar de winkel te gaan, zodat ze de kleintjes chips kan geven als ze honger hebben van het spelen. Het is druk op de crossbaan. Alle kinderen die een fiets of iets dergelijks hebben, zijn aanwezig. Het is een aanwinst voor de buurt, die fiets crossbaan. 'Waarom fiets jij niet?' vraagt vrouw Anne aan Andoime. Ze heeft geen fiets, legt ze uit, maar ook het verhaal van het ongeluk vertelt ze. Vrouw Anne begrijpt wel dat je op een tweewieler goed je evenwicht moet kunnen bewaren en als je dat niet kan, tja dan zal

Andoime niet fietsen. 'Maar op een driewieler...', zegt ze raadselachtig. 'Een driewieler?' vraagt Andoime verbaasd. Volgens haar zijn driewielers voor kleine kinderen. Vrouw Anne zegt dat ze daar wel gelijk in heeft, maar in Holland heb je ook driewielers voor grote mensen: orthopedische fietsen zijn dat. Daarmee kan je niet omvallen. Dat lijkt Andoime ideaal, maar ja, we zijn hier niet in Holland. Daar krijg je al die dingen van de verzekering, begrijpt ze van Vrouw Anne, maar hier in Suriname hebben we nog niet van die geweldige verzekeringen. Haar moeder is niet bepaald rijk en een toverfee zoals in sprookjes heeft Andoime ook nog nooit in levende lijve gezien. Nou, dan moeten we maar eens iets anders verzinnen, nietwaar, vindt Vrouw Anne.

Andoime krijgt de smaak te pakken, plannen maken, dingen op touw zetten, daar houdt ze wel van. Lekker fantaseren en dingen in elkaar knutselen, daar is ze helemaal dol op. Constructies verzinnen, daar is ze goed in. Hé, wacht eens even. Ze zijn toch alle twee van de technische school? Dan kunnen ze toch wel een driewieler maken? Een aantal jongens heeft hier ook zelf een fiets gebouwd. Dan kunnen zij dat toch ook? Vrouw Anne wordt ook steeds enthousiaster. 'We moeten beginnen met een bestaand frame', vindt ze. 'Dat moet ergens te vinden zijn, een oud frame van een fiets'. 'Heee' roept ze ineens keihard naar haar nichtje, die langs komt racen. Het kind schrikt zo dat ze onderuit gaat met haar fiets, languit in het zand. Met moeite kan Andoime haar lachen houden. Gauw draait ze zich om. Maar vrouw Anne is minder diplomatiek. 'Kisi moi, hai, hai, hai!' zegt ze tegen haar nichtje, de uitdrukking gebruikend, die alle kinderen kennen. 'Ja, net goed', zegt ze en vertelt dat ze gisteren heeft gezien hoe ze Andoime met zand heeft onder gespreoid. 'Wan dé fu sabaku, wan dé fu tjontjon', zeggen we in Sranang. Boontje komt om zijn loontje', zeggen we in Holland.

Het nichtje schaamt zich kennelijk toch een beetje en zegt zachtjes en onwillig: 'Sorry'. 'Sorry brengt moesje niet naar Parijs', vindt haar tante. 'Vertel me liever van wie dat oude frame is dat onder de achtertrap bij jullie staat'. 'Van niemand, denk ik. Het komt van een oude fiets van mijn broer, maar die heeft allang een brom', antwoordt het nichtje.

Vrouw Anne zegt dat ze het nodig heeft om een nieuwe fiets van te maken. 'Waarom? Als u wilt fietsen, mag u wel even op mijn fiets, hoor.' Vrouw Anne maakt duidelijk dat zij helemaal niet wil fietsen, ze wil een fiets bouwen. Een fiets voor Andoime. 'Waarom?' vraagt haar nicht weer. Nu moeten ze wel uitleggen dat Andoime niet kan fietsen op een gewone fiets, vanwege het ongeluk. 'Maar je houdt je mond, hoor, of anders...', zeggen Andoime en Vrouw Anne in koor. Ze schieten in de lach, omdat het zo stom klonk. Het nichtje lacht het hardste. 'Wat zouden jullie zeggen na of anders...?' vraagt ze nieuwsgierig. 'Mi broko yu mars', klinkt het weer in koor. Nu liggen ze alle drie dubbel.

Het nichtje blijkt niet zo'n verwend krenge als Andoime eerst dacht. Ze heet Angelique en biedt aan om samen met Vrouw Anne het frame te gaan halen. Kunnen ze kijken of ze er wat aan hebben. De fiets moet net zo mooi worden als de fiets van Densley. 'Kijk daar rijdt hij', wijst Andoime Angelique. 'O zit dat zo...!', begrijpt Angelique direct. 'Kom tante we hebben werk te doen' en ze trekt haar tante mee. Na een poosje ziet Andoime ze weer terugkomen. Maar ze dragen meer dan alleen een frame. Het blijkt dat er nog andere fietsonderdelen onder de trap lagen en ze hebben alles wat bruikbaar lijkt maar direct meegenomen.

Ze spreken af dat ze op het erf bij Andoime zullen werken en Angelique vraagt of ze ook mag helpen. Ze snapt wel dat ze niet zoveel kan op het gebied van fietsen maken, want zij is immers van de mulo, niet van de technische school, maar ze kan in elk geval op de kleintjes passen, dan heeft Andoime haar handen vrij. Morgenochtend gelijk maar beginnen, vindt Vrouw Anne. De onderdelen worden op de kar van de kleine kinderen geladen en thuis gebracht.

De volgende ochtend staan Vrouw Anne en Angelique al vroeg voor de poort. De kleintjes zijn eerst teleurgesteld dat ze niet naar de crossbaan gaan, maar al gauw heeft Angelique ze afgeleid met djoel spelen. Andoime en Vrouw Anne peinzen zich suf hoe ze een grote driewieler moeten bouwen van het frame van een tweewieler. Achter op het erf

is nog een soort oud werkhok en voor de zekerheid, je weet maar nooit wat je nog vindt, maar ook om inspiratie op te doen, gaan ze daar kijken. Dat valt niet tegen. Er zijn verschillende fietswielen, kettingkasten, in bosjes gebonden oude spaken, enzovoort. Ze vinden ook een bijna compleet kinderfietsje, zo eentje met steunwielletjes. En dat blijkt de gouden vondst! Nu zien ze het helder voor ogen.

Je hoeft niet speciaal een driewieler te maken. Het mag ook een tweewieler zijn met twee steunwielen opzij achter, een soort vierwieler dus. Voor- en achterwiel van het kinderfietsje zijn prima geschikt als zijwielen.

Nu gaat het snel met de constructie van het nieuwe rijwiel. Bijna te snel, denkt Andoime. Vrouw Anne en zij werken goed samen, ze weten precies van elkaar wat de ander in haar hoofd heeft. Teamwork is dat. Maar toch, af en toe denkt Andoime dat een constructie wel heel gemakkelijk gaat, dat een bevestiging wel heel soepeltjes op zijn plaats glijdt. Maar ze klaagt niet. Ze denkt wel zo af en toe aan de sprookjesfee; zou die een handje helpen? Nee hoor, voor sprookjes is ze nu groot. Het is gewoon een goed team met technisch inzicht en de ervaring van Vrouw Anne, dat is het. Als ze de hele fiets in elkaar hebben, kijken ze elkaar trots aan. Angelique en de kleintjes worden erbij gehaald. Die zijn onder de indruk. Ze kunnen bijna niet geloven dat Vrouw Anne en Andoime met zijn tweeën zo'n geweldige fiets hebben gebouwd. Net zo geweldig als die fiets van Densley vindt Andoimes zusje. 'A no klari ete, wi no kaba, we zijn er nog niet', zegt Vrouw Anne. Alle draaiende onderdelen moeten gecontroleerd en gesmeerd en alle kogellagers moeten extra goed gecheckt. Dat kunnen ze niet goed zelf, dus wordt besloten om de fiets naar de werkplaats van de fietsenhersteller te brengen. Dat zal geld kosten, maar Andoime is bereid haar hele spaarpot om te keren om die geweldige fiets te zien rijden. En om er zelf op te leren fietsen natuurlijk. Om mee te kunnen doen met de andere kinderen en om indruk te maken op Densley, dat vooral. Vrouw Anne en Angelique vinden Densley ook cool. Ze hopen dat hij zijn oog op Andoime zal laten vallen als ze eenmaal meedoet met haar fiets op de crossbaan. 'Kind', zegt haar moeder, 'laat je nou niet blij maken met

een dode mus.' Ze heeft er geen believe in dat het rijwiel werkelijk zal gaan rijden, dat het deugdelijk is. En dat haar dochter, die immers nooit heeft kunnen fietsen, dat nu wel zal kunnen leren. 'Denk er maar goed om', waarschuwt ze Andoime, 'die fietsenhersteller heeft het druk en hij is duur. Geloof maar niet dat hij voor het eind van de vakantie al tijd voor jouw karretje heeft'. Ze probeert Andoime een teleurstelling te besparen. Maar die is juist vastbesloten en zeer optimistisch. Ze heeft al een paar ongelooflijke dingen zien lukken bij de bouw van de fiets. Met Vrouw Anne schijnt alles te kunnen. Bij de werkplaats ziet het er echter niet zo rooskleurig uit. De baas heeft het druk, geen tijd voor een zelfgebouwde fiets. Hij heeft veel te veel dure brommers staan, die zijn aandacht vragen. Met gebogen hoofd begint Andoime naar huis te lopen. Vrouw Anne blijft nog even achter en als ze omkijkt ziet ze nog net hoe ze de hand schudt van de fietsenhersteller. Ach, nou ja, denkt Andoime, het is leuk geprobeerd, het was een leuk plan, een mooie droom... jammer van de fiets en nog meer jammer van haar kansen bij Densley.

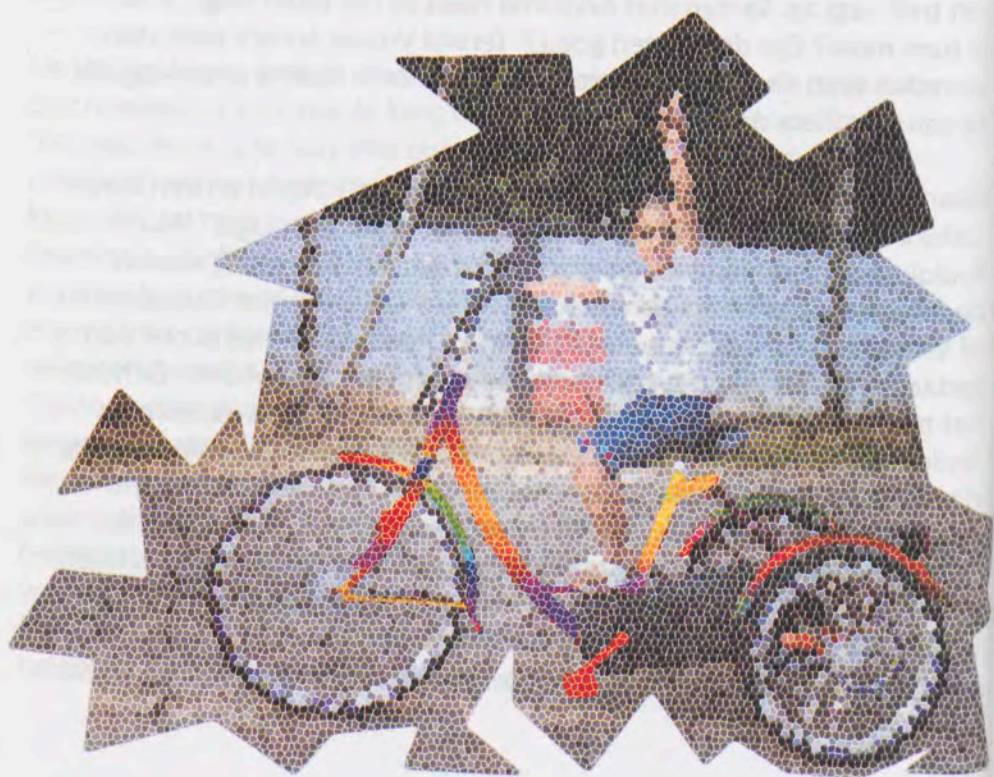
De volgende dag gaat ze weer met haar kleine broertjes en zusje naar de crossbaan. Zij zit aan de kant te kijken als Angelique eraan komt. 'Hé, zeg, moet jij je fiets niet ophalen? Het is bijna vier uur'. 'Fiets ophalen?' eechoot Andoime. 'Ja', zegt Angelique, 'hij zou om vier uur klaar zijn, zei mijn tante'. Met open mond kijkt Andoime naar Angelique. De fietsenmaker had het toch veel te druk? Haar rijwiel was nog lang niet aan de beurt? Nou, maar als vrouw Anne, haar tante, ergens haar zinnen op heeft gezet, komt het meestal wel voor elkaar, verzekert Angelique haar trots. Ze kent haar tante nu wel zo'n beetje. 'Tante Anne is gisteren in de vooravond nog teruggegaan naar de fietsenwerkplaats en ze bleef een hele tijd weg'. Als Andoime nu naar de fietsenmaker loopt zal Angelique wel even op de kleintjes letten. 'Maar waar is je tante dan?' vraagt Andoime. Het blijkt dat Vrouw Anne naar het binnenland gaat. Voorlopig komt ze ook niet terug, maar ze heeft verzekerd dat alles is geregeld met de fietsenwerkplaats. Jammer, zonder Vrouw Anne is het minder fun. Gek, ze heeft gisteren helemaal niet gezegd dat ze weg zou gaan.

Nou, dan zal ik maar even gaan kijken, mompelt Andoime bij zichzelf. Bij de fietsenmaker wordt ze direct geholpen. De baas vertelt haar alles wat gedaan is. Haar rijwiel is gecheckt, doorgesmeerd en alle verbindingpunten zijn gecontroleerd. En er zitten nieuwe banden op, twee grote en twee kleine. En nieuwe remblokken ook.

Ze kan hem zo meenemen. Betalen? Nee hoor, alles is geregeld. Met open mond kijkt ze de fietsenbaas aan, die haar het stuur in de hand drukt van een fiets, die met een oud laken is afgedekt. 'Ga nou maar gauw', zegt hij. Andoime loopt naar de hoek met haar fiets. Om de bocht waar niemand haar kan zien wil ze de fiets proberen. Zou het lukken? Ze gaat vlak naast een boom staan, zodat ze steun heeft als ze opstapt en ze wil net het oude laken eraf halen om zich op het zadel hijsen als ze hoort: 'Wacht even, een ogenblikje'. Geschrokken stapt ze achteruit en tot haar verbazing ziet ze voor haar ogen een bus stoppen waar Vrouw Anne uitspringt. 'Wachten hoor', roept ze over haar schouder tegen de chauffeur, 'ik ben zo klaar'. 'Hallo, goed dat ik je nog net tref' zegt ze. Samen met Andoime haalt ze het laken weg. 'Vind je hem mooi? Zijn de kleuren goed?' Terwijl Vrouw Anne's stem deze woorden zegt, ziet Andoime precies dát wat ze in haar dromen zag, als ze aan haar fiets dacht.

Daar staat een goudkleurig rijwiel met gekleurde strepen en een blauw zadel voor haar. 'Nog iets van je dienst?' wordt er gevraagd. 'Nou' Andoime aarzelt niet, 'als het niets uitmaakt, dan ook graag nieuwe pedalen en lange franje aan de handvatten'. Ze is nog niet uitgesproken of Vrouw Anne drukt haar een pakje in de hand. 'Daar heb ik ook aan gedacht, maar dat kreeg ik gisteravond niet meer voor elkaar'. Ze heeft net bij de chinese winkel een set handvatten en trappers gekocht en Andoime schuift ze er gauw op. Wat een prachtfiets! Wat een geweldig rijwiel! Andoime is sprakeloos, ze weet niet hoe ze moet bedanken. 'Nee' hoort ze zeggen, 'je hoeft me niet te bedanken, ik vond dat ik deze klus even moest afmaken. De man van de fietsenwerkplaats heeft bij mij op de LTS gezeten. En toen bleek dat Densley de zoon van de fietsenmaker is, nou toen wilden we niet voor elkaar onderdoen. Hij heeft Densley geholpen met het bouwen van zijn fiets en nu heb ik jou

geholpen'. En dan: 'Ben je tevreden?' 'O ja', zucht Andoime, terwijl ze verrukt naar haar fiets kijkt. 'Nou stap eens op, ik wil zien of het je lukt, en dan moet ik echt weg, de bus wacht. Vooruit, schiet op, joh'. Andoime klimt op de fiets. Wat gaat dat gemakkelijk, wat staat die stevig op zijn vier wielen! Voorzichtig begint ze te trappen en soepel komt de fiets in beweging, met Andoime in het zadel. Geweldig, het is of ze droomt, ze fietst! Ze fietst echt! 'Dankjewel Vrouw Anne,' roept ze. 'Het is al goed, het is al goed en succes met Densley', is het laatste wat ze nog hoort van Vrouw Anne.

Op haar fiets rijdt ze naar de crossbaan. Soepel neemt ze de bochten en als ze eenmaal op de baan is, is de eerste die ze passeert Densley. Die is verbaasd, want zo gemakkelijk wordt hij niet ingehaald. En als hij ziet wie het is die hem zomaar voorbij gaat, kan hij zijn ogen nauwelijks geloven. Hij probeert harder te gaan, hij probeert Andoime in te halen, maar zij kan hem zonder veel moeite voor blijven. Langs de kant van de baan vormt zich een menigte publiek. Iedereen wil dat meisje zien op haar vreemde, kleurige rijwiel. Die fiets met de drie achterwielen. Ze wordt toegejuicht en aangemoedigd en na tien rondjes vindt ze het wel genoeg. Ze heeft Densley verslagen, is hem steeds voorgebleven. Als hij haar nu nóg niet ziet staan, nou, dan hoeft het niet, denkt ze bij zichzelf.

Ze stopt bij Angelique, die met haar broertjes en zusje langs de kant staat. De kinderen verdringen zich rond de fiets. Wat is hij prachtig! En dan komt Densley aangereden. 'Dag,' zegt hij, 'dat is een mooie fiets en wat een goede wedstrijd!' Andoime groet en beaamt dat het leuk was om een wedstrijdje te rijden. Maar nu moet ze weg, de zon gaat straks onder en de kleintjes moeten naar huis. 'Kom je morgen weer?' vraagt Densley, terwijl hij op zijn fiets klimt. 'Ik denk het wel, even', antwoordt ze neutraal. Maar in haar hart denkt ze, o ja natuurlijk, zeer zeker kom ik morgen weer hier, met mijn fiets!

'Elf, kom je nog? We moeten opschieten. Ik wil niet te laat komen.' Diego staat bij de poort met zijn brommer te wachten tot zijn zusje eraan komt.

Vreselijk vindt hij het, maar hij moet haar mee naar school nemen, elke dag sinds ze ook op LTS zit. Zij zit in de eerste, hij in de laatste klas. Hun ouders vinden het wel handig dat ze met hem mee kan voor dit schooljaar. Hoeven ze geen schoolbus te betalen. Ze is nog maar pas elf en nu al op het voj, dus het is maar goed dat haar grote broer haar kan beschermen, zeggen ze.

Nou, daar zat hij niet op te wachten, nee echt niet. Gelukkig is het maar voor één schooljaar. Volgend jaar gaat hij naar het Natin, dan bekijkt ze het verder maar hier op deze school.

'Elf, Elfje! Schiet nou op!' Diego schreeuwt nu echt hard: 'Vergeet je helm niet!'

Maar hij heeft een fout gemaakt, hij had geen 'Elfje' moeten zeggen. Nu zal ze geen stap harder lopen, want ze heeft er een hekel aan om 'Elfje' genoemd te worden. Eigenlijk heet ze Elfrieda, maar vooral sinds haar elfde verjaardag zegt Diego consequent 'Elf' of nog erger 'Elfje'. Daar komt ze aan, op haar dooie gemak, met haar helm onder haar arm en haar schooltas aan haar schouder.

Diego start en neemt nauwelijks de tijd om te wachten tot ze goed en wel achterop zit, dan scheurt hij weg.

Voor de school laat hij haar afstappen. Hij zal vast niet het schoolerf op gaan met zijn kleine zusje op sleptouw.

Na schooltijd staat ze al op hem te wachten bij zijn brommer. Hij had haar nog zo gezegd niet in de fietsenstalling te komen. De hele school hoeft niet te zien dat hij een staart heeft: een zusje dat overal achter hem aan komt.

'Diego', begint ze, 'ik ga met Schieralda mee, samen huiswerk maken'. Diego weet niet precies hoe hij daar op moet reageren. Mag hij haar zo maar aan haar lot over laten? Hoe komt ze dan thuis, later? 'Schieralda's broer zal me met de brom thuisbrengen'. Slim is ze wel, denkt Diego, ze heeft in elk geval nagedacht. En hij weet dat de bewuste broer ook in de laatste klas zit, niet bij hem, maar ook de jongens uit de parallelklas kent hij wel zo'n beetje. Nou dan moet het maar zo, vindt hij en hij zegt nog dat ze wel thuis moet zijn vóór hun ouders van het werk komen.

Diego gaat alleen naar huis. Hij heeft een heerlijk rustige middag, niemand die hem stoort bij de games die hij speelt op de computer. Hij vergeet de tijd en de middag vliegt om. Plotseling hoort hij de auto van zijn ouders het erf oprijden. Hij schrikt, is het al zo laat? Waar is Elf? Ze had er allang moeten zijn toch.

Zijn ouders zijn er niet blij mee dat Elfrieda met een ander meisje mee is. Maar wat had hij dan moeten doen? Hij kon haar toch niet verbieden, hij is haar vader toch niet? Nee, dat is waar, maar ze is wel een beetje laat, vindt hun moeder. 'Daar hadden we nog niet aan gedacht,' zegt ze, 'dat Elfrieda wel eens met iemand mee zou willen gaan, na schooltijd. We moeten daarover wel een standpunt bepalen. Als ze nou eerst maar thuiskomt...'

Het motregent. Het is nog vroeg en stil op straat. Diego is onderweg naar school, lopend. Vanaf vandaag zal hij elke dag naar school lopen. Hij heeft besloten nooit meer brommer te rijden. Dat is vanwege Elf, zijn kleine zusje.

Ze ligt op Intensive Care sinds gisteren, sinds het brommerongeluk dat ze kreeg toen ze naar huis werd gebracht door Schieralda's broer, Sergio. Ze kwam niet thuis. Hij ligt trouwens ook daar, op Intensive Care. De auto die hen heeft aangereden zit behoorlijk in elkaar, is waarschijnlijk total loss. De ellendeling die achter het stuur zat was natuurlijk

dronken, anders hadden ze hem vast niet opgesloten, denkt Diego vol haat. Dat ongeluk zal hij zijn hele leven op zijn geweten hebben. En als Elfje doodgaat...

De tranen schieten in zijn ogen als hij zijn zusje voor zich ziet, zo klein en tender in dat grote witte bed, met al die apparaten en al dat verband. Net echt een Elfje, zo zag ze eruit.

Toen zijn vader vanochtend belde uit het ziekenhuis was er nog geen verandering in haar situatie.

Hij slaat de hoek om en als vanzelf wordt zijn blik getrokken naar de verkeersbarometer die daar staat. Hij kijkt nog eens goed. Komt het door zijn betraande ogen, of ziet het getal er echt zo gek uit? Zo lang als de verkeersbarometers er zijn is er nooit een getal van drie cijfers opgekomen. Gelukkig werd het aantal van 100 verkeersdoden nooit gehaald, al is het verkeersgedrag nog zo asociaal.

Maar nu ziet hij toch echt meer dan 2 cijfers.

Hij wrijft in zijn ogen en kijkt nog eens goed.

Ja hoor, nu ziet hij het: $67\frac{3}{4}$ staat er. Niet te geloven!

Zou dat betekenen dat Elfje en Sergio voor driekwart dood zijn?

Terwijl hij zo verbijsterd naar die getallen staat te staren, voelt hij dat er iemand naast hem komt staan.

Zonder om te kijken zegt hij: 'Zie jij dat ook? $67\frac{3}{4}$.'

'Ja, gisteravond was het $67\frac{1}{2}$ en gisterochtend gewoon 67.'

Het is een onbekende stem, die hem antwoordt, maar met een warme, vriendelijke klank.

'Maar, dan..., dan gaat het niet goed met ze,' stamelt Diego. Zijn stem slaat over en zijn ogen lopen weer vol water. 'Dat zou je wel zeggen, ja,' klinkt het kalm naast hem. Nu pas kijkt hij met wie hij eigenlijk praat.

Daar staat de mooiste vrouw die hij ooit heeft gezien. Een prachtige gestalte met een trotse, kaarsrechte houding en lange diepzwarte vlechten. Ze draagt een glanzend wit gewaad dat soepel golvend naar beneden valt tot op haar voeten.

De dunne stof ruist zachtjes. En haar ogen, zo vriendelijk, zo zacht.

Prachtige, grote donkerbruine ogen heeft ze en ze kijkt hem aan.

'Je treurt om Elfje, hè?' vraagt ze.

'Ja,' fluistert Diego. Vergeten is de ergernis als hij zijn zusje mee moet nemen, als hij op haar moet passen, op haar moet wachten. Hij voelt nu alleen nog verdriet en spijt.

Spijt van al zijn ongeduld, spijt dat hij haar niet toch zelf had meegenomen naar huis.

En angst, angst dat ze dood zal gaan.

'Zo moet je niet denken,' zegt de gestalte naast hem. 'Je moet er vertrouwen in hebben dat ze beter wordt. Ze is klein maar dapper en sterk, dat Elfje.'

'Hoe weet u dat? Wie bent u eigenlijk?' vraagt Diego.

'Ik ben Elfrieda. Ik ben de hoofdelf van alle Elfrieda's in de wereld.'

Diego kijkt haar twijfelend aan. Hij gelooft niet in sprookjes en zeker niet in sprookjesfiguren. Zijn zusje heet Elfrieda, jawel, maar hij noemt haar Elf om haar te pesten, nergens anders om.

'Nou, jij hoeft niet in mij te geloven, jij heet immers geen Elfrieda. Maar ik wil wel graag dat jij je zusje over mij vertelt, beloof me dat!' klinkt het dwingend.

Diego belooft het maar, want hij heeft er veel voor over dat zijn zusje beter wordt. En baat het niet het schaadt ook niet.

'Ga je echt geen brommer meer rijden? Gaat Elf nooit meer bij je achterop als ze beter is?' Diego kijkt Elfrieda de hoofdelf ernstig aan en zegt dan: 'Ja ik heb dat vannacht besloten, een brommer is gevaarlijk. Al ben jij als bestuurder nog zo voorzichtig, je bent zo kwetsbaar, ondanks je helm. Met iemand achterop heb je nog meer verantwoordelijkheid. En je kunt er nooit voor instaan dat automobilisten, alle andere weggebruikers eigenlijk, ook zo voorzichtig zijn als jij. Nee, ik wacht wel tot ik 18 wordt, dan leer ik autorijden en haal ik mijn rijbewijs, veel minder gevaarlijk.'

'Je bent een verstandige jongeman, vind ik, je denkt goed na, Elf mag blij zijn met zo'n broer.' Als Diego, verlegen door het compliment, opkijkt is ze al verdwenen, die mooie gestalte. Hij kijkt nog eens naar de cijfers van de verkeersbarometer. Ziet hij dat nou goed? Er staat geen 67¼ meer. Er staat nu toch 67½?

Diego pakt zijn cellphone, hier moet hij meer van weten. Maar voor hij een nummer kan intoetsen wordt hij gebeld. Zijn moeder. Ze belt uit het ziekenhuis. 'Ja mam,' zegt Diego, 'het gaat iets beter...!?' 'Hoe weet jij dat nou?' vraagt ze. 'Nee laat maar. En ja, het gaat iets beter. Sergio is bijgekomen en mag vandaag naar de zaal. Elfrieda blijft nog even op de IC, maar de dokters zijn optimistisch.' Diego slaakt een zucht van verlichting. 'Ik kom direct na schooltijd naar het ziekenhuis, hoor ma. Tot later.'

Het klopt dus, met die cijfers, er staat inderdaad 67½.

Diego loopt door naar school. Hij zit er wel bij in de klas, maar kan zijn aandacht niet bij de les houden en in de pauze rent hij weg.

Naar de verkeersbarometer.

Zou dat ½ -je er nog staan?

Is het al gezakt naar 67?

Nee, nog niet, er staat nog 67½.

Als hij later bij Elfrieda's bed staat ligt ze nog precies even stil, met gesloten ogen. Zo klein en breekbaar ziet ze eruit.

Zijn vader en moeder laten hem even alleen met Elf, kunnen zij iets gaan eten nu hij bij haar is. Diego pakt haar hand en buigt zich voorover. Zacht fluistert hij in haar oor: 'Elfje, Elf, kan je me horen? Ik heb Elfrieda de hoofdelf van alle Elfrieda's ontmoet. Ze zegt dat je sterk en dapper bent.'

Hij kijkt of zijn zusje reageert. Zou ze hem gehoord hebben?

En dan ja, het lijkt wel of er een klein glimlachje om haar mond komt.

'Elf,' vraagt hij nog een keer, 'Elfrieda, hoor je me?'

Nu is het zeker, ze reageert. Hij voelt hoe ze in zijn hand knijpt.

Diego is nog bang, bezorgd.

'Word je weer beter, Elfrieda?'

'Ja, dat ben ik wel van plan, maar jij mag wel Elf zeggen, hoor.'

Eerst schrikt hij van haar stem. Dan denkt hij ja, echt iets voor haar, zo'n antwoord.

'O, fijn Elf, maar nu moet ik weg, even iets gaan kijken.'

'Hoeft niet hoor, grote broer. Die ½ is weg, er staat nu gewoon 67.'

Als Diego de gang op gaat om hun ouders te melden dat Elfrieda wakker is, ziet hij nog net een glimp van een glanzend wit gewaad de hoek om gaan.

HET BOOTJE

Het bootje ligt scheef en half vol water in de zwamp.

Peinzend kijken ze ernaar, de jongen en het meisje. Het is een warme middag en de muskieten en de kleine vliegjes dansen boven het water. Het is doodstil. Er hangt een broeierige sfeer. Geen zuchtje wind beweegt de bladeren in de hoge bomen. Het enige geluidje dat te horen is, komt van de vissen die in de zwamp spelen en spatten. Ze komen hier wel vaker, hoewel dat niet mag, maar ze hadden tot nu toe nog nooit een bootje zien liggen. Hun moeder vindt de zwamp gevaarlijk. Er zijn kaaimannen en de kinderen kunnen volgens haar echt niet zo hard zwemmen als een kaaiman. In een boot hoef je niet bang voor ze te zijn. Alleen, ze hebben nooit een boot in de zwamp gehad. Nu wel. Waar komt dat bootje opeens vandaan?

'Snap jij dat nou?' vraagt Afanaïsa, de kleinste van de twee, aan haar broer Orlando. Nee, Orlando snapt het ook niet. Er was hier nooit een bootje geweest en er was ook niemand met de boot aangekomen voor zover zij weten. Bovendien, die boot ziet er niet uit alsof hij pas nog gebruikt is.

'Durf jij erin?' Die vraag komt weer van Afanaïsa, maar volgens Orlando, ouder en meer bedachtzaam, is dat niet een kwestie van durven. Meer een kwestie van gezond verstand. Nee, ze zouden er niet in gaan, nog niet. Eerst maar eens afwachten of het er morgen nog ligt. Als het bootje morgen weg is, moet er iemand hier zijn geweest, nietwaar. En dan is het de vraag wie dat was. Zwijgend lopen ze terug naar het erf waar ze wel mogen spelen.

De volgende middag ligt het bootje er nog precies zo bij, scheef en half vol water aan de rand van de zwamp.

'Gaan we nou varen?' 'Nee!' zegt Orlando tegen zijn kleine zus. 'Ik wil eerst meer weten. Ik vertrouw het niet. We moeten ma uithoren.' Als hun moeder van het werk is gekomen, draaien de kinderen om haar heen en proberen meer te weten te komen over het bootje.

'Ma, heb jij vroeger een boot gehad om in de zwamp te varen?' vraagt Lando.

Afwezig schudt hun moeder haar hoofd en gaat door met het opruimen van de boodschappen. 'Hier, zet eens in de kast'. Ze drukt hem een nieuwe pot pindakaas in de hand. 'Ik zou best eens lekker willen varen met deze hitte', merkt hij op, terwijl hij de keuken doorloopt naar de voorraadkast. 'Voorzichtig, laat niet vallen. Wat zeur je nou over varen, we hebben helemaal geen boot.' Ma begint ongeduldig te worden, denkt Orlando. Ze moet geen argwaan krijgen. 'Geef maar hier, ik ruim wel verder op', zegt hij behulpzaam.

'Nou, nou, waar heb ik dat aan te danken?' mompelt zijn moeder, maar ze laat het opruimen verder aan hem over. 'Ik kan wel even in de hangmat, toch?' vraagt ze. 'Jullie halen geen ogri uit?' 'Nee ma. Gingen jullie vroeger wel eens in de zwamp?' Affi probeert het nog een keer. 'In de zwamp, ben je gek, die zit vol kaaiman.' Hun moeder laat zich in de hangmat zakken. 'Alleen mijn broer, jullie oom ging wel eens met zijn bootje de zwamp op', zegt ze terwijl ze haar ogen dicht doet. 'Gevaarlijk, ongeluk...', horen ze haar nog mompelen.

De kinderen weten voor nu wel genoeg. Ze kennen de oom alleen uit de verhalen van de familie. Ze hebben hem niet echt gekend. Hij is lang geleden gestorven.

Jammer, want ze hadden best een gezellige en stoere oom willen hebben. Oom O. heette hij. Orlando is naar hem genoemd. Ze hebben gehoord dat hun oom vaak in het bos was en hij had altijd honden om zich heen waarmee hij ging jagen.

Ze lopen over het erf richting de zwamp en staren peinzend naar het bootje, dat daar nooit eerder was. Het is een raadsel hoe het daar ineens is gekomen.

'Laten we erin gaan' zegt de kleine Affi. 'Nee wacht, we moeten eerst hozen'. Orlando moet haar uitleggen wat hozen is. Ze zoeken een stuk kalebas en iets anders waarmee je water kan opscheppen en samen halen ze zoveel mogelijk water uit het bootje.

2
8
y
i
A
n
E
t
o
H
E
z
H
A
t
z
n
e
n
H
s
E
H
D
e
P
E
H
E

Zodra de bodem goed zichtbaar is springt Afanaisa erin. 'Kijk, er zit geen enkel gat in', roept ze triomfantelijk. Dat is waar, het water moet van de regen komen en misschien door de naden zijn gesijpeld, de boot is niet echt lek. Toch kijkt Lando nog een beetje zorgelijk en zegt: 'We hebben geen pagaai'. Daar weet de kleine Affi wel een oplossing voor. 'Wacht hier', commandeert ze haar broer.

Affi rent naar huis en heel zachtjes, om haar moeder niet wakker te maken, gaat ze naar de naaikamer. Daar staat in een hoek tegen de muur een heel mooie pagaai, met prachtig houtsnijwerk en helemaal beschilderd. Ze pakt hem met beide handen vast en houdt hem dicht tegen zich aan. De pagaai is groter dan zichzelf. Ze moet voorzichtig doen, goed opletten nergens tegenaan stoten hier binnen, want als ze haar moeder stoort komt ze niet veel verder.

Eenmaal buiten probeert ze snel het erf over te rennen naar de zwamp. Zodra Orlando Affi ziet vechten met de grote pagaai neemt hij hem van haar over.

'Yu koni boy, meisje, bedoel ik', bromt hij. Het kost hem moeite om toe te geven dat zijn kleine zusje zo af en toe een heel slim idee heeft. Affi zegt niets, maar ze heeft hem wel verstaan, hoor en is maar wat blij met het compliment.

'Nou, zullen we 't dan maar eens proberen?' zegt Orlando, nog steeds een beetje aarzelend. Hij is nauwelijks uitgesproken of het kleine meisje springt in het bootje. Ze glijdt meteen door en komt hard op haar bil terecht.

'Mi Gado, klinkt het vanaf de bodem. 'Au en shit, dat doet pijn,' zegt ze stoer. 'Ja, zo is 't wel genoeg', reageert Orlando, die direct in zijn rol van grote broer is. 'Dat mag je niet zeggen', voegt hij er nog aan toe, terwijl hij zelf in de boot stapt. Orlando kijkt goed uit dat hij niet ook uitglijdt. De hele binnenkant van het bootje is nogal glibberig. Als ze alle twee een redelijk droog plekje hebben gevonden, neemt Lando de pagaai.

'Hou je vast en zit stil', commandeert hij nu zijn zusje. Dan begint hij te pagaaien. Eerst heeft hij moeite om van de kant weg te komen, maar al gauw is hij tussen de waterplanten door in het midden van de zwamp. Het pagaaien gaat hem goed af.

Hij heeft het nooit geleerd, maar kennelijk is het zo gemakkelijk, want het bootje glijdt rustig over het water, zonder dat Orlando veel moeite hoeft te doen.

Afanaisa geniet van het varen, heerlijk is het de wind zachtjes langs haar oren te voelen suizen.

Maar lang kan ze niet stilzitten. Ze begint onrustig te worden, ze draait zich om en om op haar plekje in de boot. Ze kijkt beurtelings voor- en achteruit. Ze ziet de oever van de zwamp achter hun erf langzaam vager worden. Voor ziet ze de dichte muur van grote bomen naderbij komen en opeens is het zonlicht verdwenen. De hele omgeving is in de schaduw, want ze zijn nu voorbij het punt waar de zwamp in het bos verdwijnt. Hier zijn ze nog nooit geweest en de kinderen voelen de spanning, die er in de lucht hangt. Orlando pagaait bijna niet meer en sturen hoeft hij nauwelijks. Het bootje lijkt wel vanzelf te gaan, maar er is echt geen buitenboord. 'Dit is een avontuur, toch?' vraagt Affi aan Orlando, terwijl ze hem met grote ogen aankijkt. 'Ja, dat kan je wel zeggen, maar toch gaan we nu weer terug.' Orlando is er echt niet gerust op. Hij kijkt over zijn schouder naar achteren en merkt dat de heldere lichte plek zonlicht, daar waar de zwamp het bos in gaat, bijna niet meer te zien is.

Hij neemt de pagaai stevig in zijn beide handen en probeert de vaart van het bootje te breken, zodat hij kan keren. Maar dat valt helemaal niet mee. Eerst gaan ze wel iets langzamer, maar zodra hij de pagaai wil gebruiken om rechtsomkeer te maken voelt hij een geweldige weerstand. En daar gaan ze weer full speed vooruit, dieper het bos in. 'Je pagaait niet en we gaan steeds harder'. Afanaisa heeft nu ook in de gaten dat er iets niet klopt. 'Ja,' zegt Orlando, 'het lijkt wel of we voortgetrokken worden door een onzichtbare kracht'. 'Zou het een kaaiman zijn?' vraagt Affi zich hardop af. 'Ik probeer nog een keer te stoppen,' zegt Orlando, 'hou je goed vast.' Hij zet zich schrap met al zijn kracht als hij de pagaai rechtop in het water steekt en met een ruk vermindert de snelheid van de boot tot die bijna in één keer stilligt. Daar had Afanaisa niet op gerekend, zo'n schok, daarvoor heeft ze nog niet genoeg kracht in haar handjes. Met een sierlijke boog vliegt ze over de rand van de boot het water in.

Kopje onder in het donkere zwampwater.

Met open mond kijkt Orlando zijn zusje na.

Het duurt even voordat het tot hem doordringt.

Affi is overboord gevlogen!

Affi is in het water gevallen!

Affi is nergens te zien!

Dan slaat hij met een klap zijn mond dicht, maar direct gaat die weer

open: 'Kaaiman!' brult hij. Zonder nog na te denken springt hij over-

boord, zijn zusje achterna. Affi, Affi, mi pikin sisa, gaat het door zijn

hoofd. Hij merkt niet eens dat hij de pagaai nog in zijn handen heeft.

Dan gebeurt er iets heel vreemds.

Orlando gaat ook kopje onder en zinkt naar de bodem van de zwamp.

Hij zwemt geen slag, laat zich zo maar meevoeren naar beneden, met

de pagaai in zijn handen.

Op de bodem zet hij zijn voeten stevig in de modder en kijkt om zich

heen. Het dringt tot hem door dat hij niet hoeft te zwemmen, maar

gewoon kan lopen, terwijl hij de pagaai als wandelstok gebruikt.

Voordat hij van de verbazing is bekomen, ziet hij Afanaisa. Ze is vlakbij,

maar wat is dat? Een reuze grote kaaiman is daar vlak voor haar. Lando

wil er op af springen, zijn zusje loopt gevaar, hij moet haar redden, ze is

nog zo klein en die kaaiman is zo groot. Een of twee happen en weg is

Affi, zo schieten de gedachten door zijn hoofd. Dan ziet Affi haar broer

en ze begint enthousiast te zwaaien en te wenken. Ze is helemaal niet

bang voor die kaaiman, integendeel, het lijkt wel of ze samen praten.

Net of ze een gesprek voeren.

Snel gaat Orlando naar zijn zusje toe en dan blijkt dat de kaaiman en

het meisje inderdaad een heel gesprek hebben gehad. Orlando merkt

nu ook dat ze op de een of andere manier onder water kunnen com-

municeren zonder echt te praten. Anders, als je normaalgesproken

onder water je mond open doet, stroomt het naar binnen en dan

verdrinken mensen. Maar nu blijkt dat de kinderen met hun mond

dicht hun gedachten kunnen overbrengen, aan elkaar, maar ook aan de

kaaiman. Net of je een echt gesprek voert, net of je echt iets vertelt.

Affi heeft de kaaiman in de gauwigheid al 'verteld' dat zij en haar broer stiekem in een geheimzinnig bootje zijn gaan varen en zo hier naar toe zijn getrokken. Toen ze de vaart van het bootje wilden afremmen is zij in het water gevallen. 'Nou', laat de kaaiman weten, 'maar goed dat je direct duidelijk maakte dat je geen kwaad in zin had, anders had ik "hap" gezegd'. 'En wie is dat daar?' vervolgt hij, op Orlando wijzend. 'Dat is nou mijn broer, Orlando. We zijn samen gaan varen'. 'Hé, hoe kom jij eigenlijk hier, jij bent toch niet in het water gevallen?' dringt het ineens tot haar door. Orlando geeft aan dat hij haar is na gesprongen, dat hij haar wilde redden, ze is immers zijn kleine zusje. Affi pakt even zijn hand en knijpt erin. 'Toch wel lief, die grote broer van me', denkt ze. 'Ja zo is het wel genoeg, niet zo sentimenteel', gorgelt de kaaiman, 'Hoe kom jij aan die pagaai?' Dat wil hij van Orlando weten, maar Affi is hem voor en doet het verhaal van de pagaai die al jaren ongebruikt in de naaikamer staat. De kaaiman wil weten hoeveel jaren, maar dat weten de kinderen niet, volgens hen heeft hij er altijd gestaan, zelfs al voor zij geboren waren. Dan wil de kaaiman weten hoe oud ze zijn. Orlando is 13 en Afanaisa is net 6 jaar. De kaaiman wordt er opgewonden van. Hij beduidt de kinderen dat ze alle twee op zijn rug moeten gaan zitten met de pagaai en zich goed vasthouden.

Er is iets met die pagaai, denken de kinderen, maar wat... Er is weinig tijd om na te denken, want met een duizelingwekkende vaart schiet de kaaiman onder water door de zwamp, steeds dieper het bos in, verder en verder. Ze klampen zich vast aan het enorme reptiel en aan elkaar, met de pagaai als extra steun tussen hen in.

En dan opeens maakt de kaaiman een scherpe bocht, slaat met zijn staart en ze liggen stil. De kinderen kijken om zich heen. Ze zijn op een prachtige, rustige open plek met een zandbodem en langzaam wuivende en deinende waterplanten langs de randen. Ze stappen van zijn rug af en de kaaiman keert zich direct om.

'Wacht hier!' en weg is hij.

Wacht hier denken de kinderen, waar zouden we anders heen moeten, hier onder water? Ze kijken elkaar eens aan. Affi is eigenlijk wel bang

en ook Orlando voelt zich niet echt lekker, maar hij wil zich niet laten kennen, als grote broer. Door de manier van communiceren hier onder water, hoeven ze niets te zeggen, maar weten ze precies van elkaar hoe ze zich voelen, wat ze denken. Ze maken zich zorgen, allebei. Ze hebben iets gedaan wat niet mocht van hun moeder. Ze zijn nu al een hele tijd weg en het kan best zijn dat hun moeder al wakker is geworden. Als ze hen gaat zoeken en nergens kan vinden wordt ze vast ongerust. Ze zal misschien denken dat ze zijn verdronken en dan heeft ze verdriet.

En als ze dan toch nog heelhuids thuiskomen wordt ze vast boos.

Boos? Wat boos?

Niet zomaar boos, woedend, wit heet, woest kwaad, zal ze zijn.

En trouwens, hoe komen ze weer terug?

Hoe komen ze hier weg?

Hoe komen ze weer boven water?

Na een hele tijd komt de kaaiman er weer aan. Hij heeft iemand op zijn rug. Het is een man, met lachende ogen en een vriendelijk gezicht.

Niet iemand waar je meteen bang voor wordt. Zijn haar en zijn baard zijn heel lang, ze zweven in het water achter hem aan. Kleren draagt hij niet, alleen een soort pangi. Wat zou hij ook met kleren moeten, hier beneden in dit onderwatergebied?

'Zo zijn jullie er eindelijk? En hebben jullie ook mijn pagaai mee gebracht?' Zo begint de conversatie en al gauw zijn de kinderen er achter dat deze vriendelijke vreemdeling hun oom is. Hun oom O. die al jaren geleden is gestorven, maar die nooit helemaal verdwenen is.

De kinderen krijgen het hele verhaal. Oom O. is destijds verongelukt met zijn bootje in de zwamp en hij is al die jaren in de buurt, in deze onderwaterwereld gebleven. Dat bootje en zijn pagaai dat waren zijn liefste bezittingen en die twee horen bij elkaar, die moet je altijd samen gebruiken. Hij kon het land van de levenden niet verlaten. Hij had namelijk die ene keer zijn pagaai vergeten, daarom gebeurde ook het ongeluk. Zonder pagaai kan je een boot niet varen, toch. Die prachtig beschilderde pagaai, daar is hij zo aan gehecht en die heeft hij ook nodig om de verdere reis te maken, die alle gestorven zielen moeten maken, zo legt hij de kinderen uit.

Hij weet dat de pagaai in de naaikamer van zijn zusje, hun moeder staat en hij dacht dat op de een of andere manier er wel een oplossing kwam, zodat de pagaai weer in zijn bezit zou komen.

Het duurde zo lang, jaren en jaren, totdat hij nu maar zelf een oplossing heeft bedacht. Hij heeft zijn bootje gestuurd om de kinderen te halen. Hij dacht wel dat ze zo nieuwsgierig zouden worden als er opeens een bootje in hun zwamp lag, dat ze er mee zouden gaan varen. En hij hoopte dat zij de pagaai zouden brengen. Nou, dat is gebeurd nietwaar? Die kleine, slimme Affi heeft direct aan deze pagaai in hun moeders naaikamer gedacht. Affi's hoofd wordt groot vanwege dat 'slim'. Oom O. had er niet op gerekend dat Affi uit de boot zou vallen, maar dat Orlando, zijn naamgenoot haar direct na zou springen om zijn kleine zusje te redden, dat is prachtig. Orlando voelt zich trots. Maar toch gelukkig dat Oom O.'s grote vriend de kaaiman in de buurt was. Die kent natuurlijk het verhaal van de pagaai en heeft de kinderen naar Oom O. gebracht. Het is leuk om op deze manier een oom te leren kennen, vinden de kinderen.

Ze vragen zich wel af of het bij deze ene ontmoeting moet blijven. Oom O. weet daar niet direct een antwoord op. Hij zal dat moeten afwachten: blijft hij nog langer in dit onderwatergebied, of gaat zijn reis nu verder, nu hij compleet is met zijn bootje en pagaai?

Dan komt de dagelijkse werkelijkheid weer bij de kinderen op.

Hoe komen ze terug, hoe komen ze weer boven water?

Hoe zal hun moeder reageren, hoe pakken ze dat aan?

Oom merkt de omslag in hun gedachten wel en hij vraagt aan de kaaiman of hij de kinderen terug wil brengen.

Dat is geen probleem, dat wil de kaaiman wel doen, oom is immers zijn vriend. Hij zal hen op de oever zetten zo dicht mogelijk bij hun eigen erf. De kaaiman vindt het prettig dat hij mensenkinderen heeft ontmoet, die niet direct aan kaaimansaté denken en daar wil hij wel wat voor terugdoen.

Het bootje blijft natuurlijk bij oom O., dus de hele afstand gaat per kaaiman.

En hun moeder...? Tja, oom heeft altijd een nauwe band gehad met zijn zusje en hij dringt nog steeds vaak door in haar gedachten.

Hij denkt wel dat hij haar kan laten denken dat ze gewoon de hele middag heeft geslapen en dat ze de kinderen niet gemist heeft, dat ze zoet gespeeld hebben.

En die pagaai...? Die heeft zo lang in de naaikamer van hun moeder gestaan, dat ze hem niet eens meer ziet, volgens oom, dus maken jullie je daar maar geen zorgen over, kinderen, ze zal hem niet missen.

Bovendien, oom heeft die pagaai nodig voor de reis die alle gestorven zielen maken. Hij zal zorgen dat hun moeder dat begrijpt, mocht ze de pagaai ooit missen.

Of we elkaar nog eens weerzien...? Nou, misschien moeten jullie af en toe eens bij de oever van de zwamp kijken, als jullie moeder slaapt.

Als het bootje er dan ligt met de pagaai erin, nou kinderen, dan weten jullie het wel...

HET HUIS

DE LAATSTE RAMEN VAN HET HUIS SLAAN MET EEN KLAP DICHT. ALLE DEUREN ZIJN AL AFGESLOTEN; DE BEWONERS ZIJN VER-TROKKEN. OPGERUIMD STAAT NETJES!

De vrouw in de auto, Louise, kijkt niet één keer om. Ze rijdt zo vlug mogelijk naar het einde van de straat om uit de buurt van het huis te komen.

Haar collega, Marcella, gaat na het werk naar haar nieuwe huis kijken. Het huis dat ze via Louise heeft gevonden. Te huur voor een goede prijs. Ze wil zo graag haar eigen huis. Nooit meer een huis delen met familie. En eigen kamers voor de kinderen... Wat een leuk huis! Ze vertelt het in geuren en kleuren aan Francis, haar tienerdochter en aan haar man Dave.

Francis kan bijna niet slapen die avond. Van opwinding; straks krijgt ze haar eigen kamer!

Het weekend daarop gaan Francis en haar moeder schoonmaken. De kleine kinderen zijn bij hun oma en zo kunnen ze lekker opschieten. De kinderen weten al wie welke kamer neemt en ze hebben al hun eigen spulletjes zelf ingepakt. Ja, voor het eerst krijgen de kinderen ieder een eigen kamer! En een eigen erf hebben ze straks ook.

In de drukte voor de verhuizing hebben ze nog niet eens goed naar het erf gekeken. Het enige dat ze is opgevallen is dat het een groot erf is, vooral diep naar achter. En wel erg onderwied.

Daar zal iets aan gedaan moeten worden. Maar ach dat komt allemaal wel, later...

Misschien kan Francis met de kleintjes eens een beetje wieden?

EN HET HUIS...?

HET LIJKT OF HET HUIS OP IETS WACHT, MAAR NIEMAND DIE DAAROP LET..

Het is prachtig geworden!

Louise kwam nog even voor de poort, maar wilde niet binnen komen. Ze vroeg alleen of alles naar wens ging. Francis had best haar kamer willen wijzen, maar ze kwam niet eens even het erf op. De kinderen zijn zo blij met hun eigen kamer, dat ze niet buiten willen spelen. Geen keer hebben ze gevochten, alleen maar gespeeld! Francis is druk om haar kamer gezellig te maken.

Dan gaan ze met z'n allen hun honden en de kat ophalen op hun oude adres. Marcella kijkt zonder spijt nog een keer in hun oude woning rond.

Nu het nieuwe huis klaar is kunnen ze de huisdieren er ook bij hebben, fijn.

Bovendien, morgen is het maandag, dan moeten de kinderen weer naar school en zij aan het werk, dan blijft het huis alleen, dus de honden moeten er zijn om te waken.

De kleintjes gaan op tijd naar bed en Francis zit nog met haar moeder en Dave gezellig een poos op het voorbalkon. De honden zijn erbij komen liggen, ze hebben het erf helemaal niet verkend. Ze zijn gekomen en direct bij elkaar op het voorbalkon gekropen. Dat is wel vreemd.

Honden gaan toch altijd de omgeving verkennen als ze ergens nieuw komen en dan gaan ze toch overal hun poot tegen optillen? Deze honden liggen zo rustig op het terras; zij verkennen het erf niet, ze verkennen het huis niet, ze verkennen niets... en waar is poes eigenlijk? Nou ja, die zal wel binnen zijn; het zal allemaal wel wennen, hoor.

De volgende ochtend, maandag, gaan ze allemaal tegelijk de deur uit. Francis fietst naar de mulo. De kleintjes gaan nog met de schoolbus.

Marcella is als eerste thuis, ze heeft een halve verlofdag genomen. Kan ze gelijk vroeg koken zodat er eten is als haar gezin thuis komt. Chinese tajersoep maakt ze, heerlijk. Als de soep klaar is draait ze het vuur uit en gaat in de hangmat liggen om op de kinderen te wachten.

Over half twee stopt de bus voor de poort en de kleintjes komen uitgelaten het erf op.

Direct daarna komt Francis eraan met de fiets.

Het was fijn op school en ze vinden het prachtig dat hun moeder al

thuis is en ja, natuurlijk hebben ze honger! 'Doe maar gauw jullie uniform uit en je huiskleren aan, dan gaan we eten', zegt Marcella.

Als de kinderen uit hun kamers komen gaan ze samen naar de keuken. Francis neemt borden uit de kast en haalt de deksel van de pot.

Vol schrik deinst ze achteruit. Wat is dat in de soep? 'Mamaaaa', roept ze.

Een schuimende vieze brij is het, helemaal geen lekkere geurige tajesoeep meer.

Francis kijkt ongelovig naar die troep en wijst die dan aan haar moeder. Marcella schrikt al net zo erg: dit gaat ze haar kinderen niet te eten geven, nee hoor. Ze eten maar een boterham. Francis en haar moeder peinzen zich intussen suf. Wat is er verkeerd gegaan tijdens het koken? Is mama niet met haar handen in de pot gegaan, ook niet met een vuile lepel en is alles heel goed doorgemaakt? Hoe kan die soep in een uur tijd bederven?

Het was toch al over half een toen mama het vuur uitdraaide? En een uur later kwam de schoolbus en kwam ik ook thuis, dus lang heeft de pot niet gestaan. Zonde van die soep, hoor. Dit alles overdenkt Francis. Ze vindt het maar raar. Ook Marcella begrijpt er niets van.

Ze bellen Dave op het werk en vragen hem om roti te kopen onderweg naar huis. Als ze hem later het hele verhaal vertellen snapt hij er ook niets van.

Ze zitten op het terras als de kleintjes 's avonds naar bed zijn.

Francis en Marcella vertellen Dave nog eens dat ze zeker zijn dat alles wat Marcella gebruikt heeft echt goed schoon was, dat alle ingrediënten goed gaar zijn gekookt.

Hoe kan die soep nou in zo korte tijd bederven? Vreemde zaak...

ZE BESEFFEN NIET DAT HET AL TWEE NUL IS. DAT VAN DIE HONDEN, DIE HET ERF NIET GINGEN VERKENNEN, DAT HADDEN ZE NIET DOOR, MAAR DIT VAN DIE SOEP, DIE SOEP DIE IN EEN UUR TIJD BEDORVEN IS, JA DAT VINDEN ZE WEL VREEMD...

De volgende dag, dinsdag, herinnert Francis zich ineens dat ze nog dingen bij de modiste hebben.

Ze hebben een paar nieuwe uniformen nodig en mama heeft ook een paar bloesjes voor het werk laten maken. Door die drukte met de verhuizing waren ze het helemaal vergeten.

Francis kan na school wel eerst langs de modiste fietsen.

Thuisgekomen bergt ze alle nieuwe kleren in de kasten en begint alvast met koken. De kleine kinderen komen met de schoolbus en trekken hun huiskleren aan, daarna gaan ze spelen.

'Francis', roept Roy, haar broertje, 'kom eens kijken'. Ze gaat naar zijn kamer en ziet direct wat er is. De poes ligt uitgestrekt op de grond en is duidelijk niet in orde. Wat gek, vanochtend was er niets aan de hand met die kat. Roy houdt van poes en maakt zich zorgen. Francis stelt hem gerust; als hij morgen niet beter is, zullen papa en mama wel met hem naar de dierenarts gaan.

Ze leggen hem in een doos op het terras, met een schoteltje melk ernaast.

'Zo' zegt Francis tegen Roy, 'ga nu maar lekker even buiten buitenspe- len, joh'. 'Geen zin', zegt Roy en sloft weer naar binnen, terug naar zijn kamer.

Francis kijkt eens naar het grote erf, waar nog niemand iets mee gedaan heeft sinds de verhuizing. Ze loopt een paar passen naar achteren. Hoe meer stappen ze zet hoe zwaarder haar voeten worden. Wat gek, denkt ze, hoe kunnen mijn voeten zo moe zijn? Het is toch niet zo ver fietsen van school naar dit nieuwe huis? Ze loopt terug naar het voorbalkon en gaat in de hangmat liggen.

Als hun ouders later thuiskomen en op balkon gaan zitten, wijzen Fran- cis en Roy de doos met de poes. Maar tje, de doos is leeg; hoe kan dat, zou die kat zo snel weer beter zijn?

Nou, in elk geval is hij buiten, want in huis zien ze hem niet. Ze kijken nog eens goed in alle kamers, als ze de ramen en deuren sluiten om te gaan slapen. Nee, binnen is hij niet.

Bij thuiskomst na het werk de volgende dag vinden ze de kat dood onder de eettafel liggen.

Ze begrijpen er niets van, het huis was gesloten, alle ramen en deuren waren dicht, hoe kan die kat binnen zijn gekomen? En waaraan is hij doodgegaan?

**HET HUIS STRAALT IETS UIT VAN WACHT MAAR AF,
HET WORDT NOG WEL VREEMDER, DIT IS NOG MAAR HET BEGIN... ,
MAAR ZE BESTEDEN DAAR GEEN AANDACHT AAN.**

'Mam, pap, kijk eens wat ik heb!' Het is Diana die roept. Marcella en Dave rennen naar hun dochtertje, want ze klinkt nogal benauwd, maar gelukkig valt het mee. Ze heeft een rare plek aan haar vinger, een soort zweer, wel groot, maar het doet geen pijn, zegt Diana. Het is vreemd dat die zweer er zomaar ineens is, zonder dat ze wat voelt, maar haar ouders maken zich niet zoveel zorgen; kleine kinderen krijgen immers van alles en nog wat.

Ze gaan verder met het inpakken van de auto. Morgen heel vroeg vertrekken ze voor een weekend naar buiten. Dat doen ze elk weekend en in de toekomst willen ze ook op boiti gaan wonen; als ze genoeg geld gespaard hebben om daar te bouwen.

's Morgens als de kinderen wakker worden is het nog donker. Diana haar vingertje is helemaal dik en rood, maar ze is zo opgewonden vanwege het weekend, dat ze maar vertrekken en niet praten over naar de dokter gaan.

Ze geven de honden eten en zetten nog een heel grote bak met brokken klaar; zo komen die beesten het weekend wel door.

'Goed op het huis passen, hoor', zegt Francis tegen de honden en weg zijn ze.

Als ze op boiti aankomen is het stralend mooi weer, met een strak blauwe hemel en ze laden gauw de auto uit, om zo vlug mogelijk in het water van de kreek te kunnen.

'Hoe is het met je vinger?' vraagt Marcella aan Diana en pakt haar handje.

'O, wacht, je andere hand was het.' 'Nee mam, het was deze hand'. Verbaasd kijken ze naar haar handjes. Die hele zweer is weg; niets is er meer te zien aan haar vingertje.

Francis komt ook kijken en werkelijk, er is niets meer te zien.

Ze hebben een heerlijk weekend en keren zondagavond terug. 'Ik hoop maar dat alles goed is gegaan', zegt Francis. 'Het is de eerste keer dat we het huis alleen lieten. Maar goed dat de honden er zijn'. De kleine kinderen vallen onderweg in slaap en worden niet eens wakker als hun vader ze uit de auto tilt en naar bed brengt. 'Fijn om in zo'n heerlijk huis thuis te komen, vind je ook niet?' vraagt hij aan Francis en Marcella. Ja, ze hebben toch maar geboft met dit huis.

Alleen, het is ze 's avonds niet opgevallen dat er iets met een van de honden is, dat merken ze pas de volgende morgen. Zonder dat ze wisten dat het beest vol was, hebben ze een nest puppies! Vreemde zaak...

Roy en Diana vinden het natuurlijk geweldig, de puppies. Ze zijn er zo mee bezig dat niemand zich meer druk maakt over die rare zweer die weer terug is aan Diana's vingertje, alleen Francis, die kijkt er wel bedenkelijk naar. Er komen er zelfs nog meer bij in de loop van de week en Francis vindt het er maar vies uit zien. Eigenlijk wil ze dat Marcella Diana wel naar de dokter brengt. Vrijdag maar, denken ze bij zichzelf, kunnen we naar de middagpoli. Maar vrijdag na schooltijd als de kinderen zich haasten om naar de puppies te gaan kijken, doen ze een vreselijke ontdekking. De moederhond en alle puppies zijn weg! Roy en Diana zijn ontroostbaar en Marcella en Dave begrijpen er niets van. Hoe kan die hond met al die puppies zijn verdwenen? Ze zoeken op alle erven in de straat en gaan zelfs om de hoek in andere straten op erven kijken. Geen moederhond, geen puppies.

Francis gaat op het stoepje achter het huis zitten en kijkt met een somber gezicht naar het huis...

Wat zou er toch zijn met dit huis? Zou het een soort spookhuis zijn?

Maar wie gelooft er nou in spoken?

Een paar dagen later wil Francis 's middags alvast haar uniform voor de volgende dag klaarleggen. Omdat ze nog niet gestreken heeft wil ze een nieuw bloesje pakken, maar ze kan het nergens vinden. 'Mam,' roept ze, 'heb jij die nieuwe uniformbloesjes weggehaald uit mijn kast?' 'Nee, natuurlijk niet,' zegt Marcella die aan komt lopen.

Samen kijken ze in de kast, maar ze vinden ze niet. 'Je hebt ze nog nooit aan gehad, toch?' vraagt Marcella. Nee, Francis had ze nog niet een keer gedragen. Misschien heb je ze per ongeluk bij Diana in de kast gelegd, denkt Marcella, hoewel ze ook wel snapt dat je die blauwe bloesjes direct zou zien tussen die groengeruite van Diana. Toch gaan ze kijken, maar er is niets te vinden. Ze doorzoeken alle kasten en ontdekken dat alles wat Francis die dag van de modiste had gehaald is verdwenen. Ook de nieuwe bloeses van Marcella, die voor het werk. Al die nieuwe dingen weg, hoe kan dat toch? Er is niet ingebroken, er zijn geen deuren geforceerd, er is niets anders weg...

ER GEBEUREN VREEMDE DINGEN IN HET HUIS, ER HANGT EEN BIJNA SPOOKACHTIGE SFEER...

De volgende dag komt Francis met de fiets aanrijden na school en ziet al van verre dat de ramen van het huis openstaan. Is er al iemand thuis? Nee, hoor zij is de eerste. En de ramen staan open. Hoe kan dat nou? 's Morgens toen ze vertrokken was alleen het raampje van de badkamer open. Ze gaat gauw naar binnen en kijkt goed rond. Wat gek, alles lijkt in orde. Alleen de ramen staan open, verder ziet alles er volkomen normaal uit.

Omdat de schoolbus eraankomt met haar broertje en zusje heeft Francis niet echt tijd om dit mysterie verder uit te zoeken. De volgende dag zorgt ze er echter wel voor dat zij als laatste vertrekt. Ze controleert of alle ramen dicht zijn en stapt dan gerustgesteld op haar fiets. Ze kijkt over haar schouder nog eens naar het huis, maar dat staat er heel gewoon bij.

Na schooltijd haast ze zich naar huis, om er voor de schoolbus te zijn. Ze maakt met haar sleutel de voordeur open en met één oogopslag ziet ze al dat het mis is: alle deuren in het huis staan open; niet alleen de kamerdeuren, dat zou niet zo gek zijn. Maar ook alle kastdeuren; alle keukenkasten, alle klerenkasten, wc deur, echt alle deuren in huis staan wagenwijd open. En alle buitendeuren zijn dicht, dat checkt ze voor de zekerheid nog even.

De voordeur heeft ze net zelf met de sleutel opengemaakt, maar de terrasdeur en de achterdeur zijn stevig op slot. Hoe is dit mogelijk, vraagt ze zich af.

Is er iets met dit huis? Ze maakt zich ongerust, maar besluit toch om nog niets te zeggen tegen haar moeder; ze wil niemand anders ongerust maken voor ze meer weet.

EN HET HUIS? HET HUIS BEREIDT ZICH VOOR OP DE VOLGENDE STAPPEN...

Francis maakt er een gewoonte van om elke ochtend snel in alle kamers te kijken of de kastdeuren wel dicht zijn en om alle deuren en ramen buiten te controleren. Toch gebeurt het telkens dat er bij thuiskomst deuren open staan, of ramen, terwijl de deuren juist dicht zijn, of omgekeerd. Ze snapt er niets van. Ze denkt goed na; het kunnen geen inbrekers zijn, geen dieven, want er is na die bloesjes van de modiste nooit meer iets verdwenen.

Wat is het dan wel? Misschien kinderen van de buurt, die hen willen pesten?

Maar dan moet je toch voetstappen op het erf zien?

Nu begint Francis 's morgens voor ze naar school gaat te harken.

Ze harkt het stuk van het erf waar de anderen lopen om naar de auto te gaan en het stuk waar de autosporen zijn om de poort uit te rijden, zelfs de sporen van haar fiets en haar eigen voetstappen harkt ze achteruitlopend weg.

Het gedoe met de ramen en deuren gaat gewoon door.

Maar Francis is toch niet bang en dat laat ze het huis duidelijk merken ook. Ze gelooft niet in spoken.

Op een dag komt Francis thuis en terwijl ze haar fiets in de garage zet, ziet ze dat alles er precies zo uitziet als 's morgens vroeg toen ze naar school ging. Gelukkig, denkt ze opgelucht, eindelijk eens niets aan de hand.

Ze maakt met haar sleutel de deur open en gaat naar binnen.

Ineens blijft ze stokstijf staan! Wat is dat...? Wat ziet ze daar...?

De keukendeur staat op een kiertje en door die kier ziet ze een piepklein hondenkopje. Waar komt dat nou vandaan?

Ze loopt naar achteren en duwt de deur verder open. Ja hoor, daar zijn ze; het hele nest jonge hondjes dat zo mysterieus verdwenen was, is weer terug. En dan nog wel binnen, in de keuken. Honden komen helemaal nooit binnen, en zeker niet als alle buitendeuren dicht zijn. En waar is de moederhond? Francis roept en fluit, maar er komt geen hond.

De schoolbus toetert en Francis rent naar de poort.

Natuurlijk zijn Roy en Diana blij met de puppies en als ze heel eerlijk is, vindt Francis het zelf ook wel leuk, hoor, die jonge hondjes, maar wat is er nou toch gebeurd? Ze maakt zich zorgen om de vreemde dingen die er gebeuren. Het begint te opvallend te worden; er gebeuren rare dingen in dit huis. 's Avonds als de kleintjes naar bed zijn moet ze wel het een ander vertellen aan haar moeder en Dave. Over die ramen en deuren had ze tot nu toe niets gezegd.

Ze wil niet te veel sensatie maken en ze weet ook dat Roy en Diana tot nu toe vrijwel niets gemerkt hebben, alleen die zweren bij Diana, die komen en gaan, dat is wel vreemd; elke week heeft ze die zweren en in het weekend op boiti zijn ze verdwenen, maandagmiddag komen ze terug. En van die kat, die doodging en die hond die verdween... maar ja, het kan dat die verdwaalde in de nieuwe buurt. En iedereen slaapt 's nachts rustig, toch...? Alleen, hoe komen die puppies in huis?

Dave neemt een besluit als ze er lang en breed over gepraat hebben; ze komen er niet uit wat er nou aan de hand is, maar Dave gaat voortaan als laatste de deur uit en zal het ritueel met harken van Francis overnemen. Hij denkt toch dat het misschien kwajongens uit de buurt zijn. Maar hij gaat een stapje verder: hij wil ook achter op het erf gaan. Kijken wat er daar is. Francis is een keer naar achteren gelopen, maar haar voeten waren zo moe, zo zwaar, dat ze niet door gelopen is. Dave vindt Francis' verhaal over haar 'zware voeten' maar vreemd. 'Dan moet je eerst maar eens een paar tuinjongens zoeken om te wieden', raadt Marcella aan. Dat is precies wat Dave van plan is.

De mysterieuze gebeurtenissen met de ramen en deuren gaan gewoon door. Francis is nog steeds degene die als eerste thuiskomt en het erf controleert op voetstappen. Dave zorgt ervoor dat elk spoor van eventuele kwajongens direct zichtbaar moet zijn. Francis vindt echter nooit een spoor, het erf is altijd, elke dag keurig geharkt, geen voetstap te zien.

Maar er is wel iets anders zo af en toe...

Wel staat er op een dag een djuka-bangi, zomaar midden op het erf, en geen sporen die ernaartoe leiden.

Waar komt dat bankje vandaan?

En zomaar op een dag... Wel een hoop poep! Midden op het erf; Francis weet niet wat ze ziet, een flinke hoop, maar geen sporen die ernaartoe lopen...

Vreemd, maar ja, een spook is het niet want een spook poept niet.

HET LIJKT WEL OF HET HUIS FRANCIS IETS WIL DUIDELIJK MAKEN, DAT HET HAAR IETS WIL VERTELLEN.

Het duurt even, maar met wat moeite vindt Dave twee flinke, potige jongens om het wied op het erf te kappen; er is een goede prijs afgesproken en na de eerste dag werken betaalt Dave ze de helft al vast. Daarna komen ze niet meer terug en zijn ze ook nergens te vinden.

'Dat komt omdat je ze te snel hebt betaald', vindt Marcella.

De volgende keer, als hij eindelijk andere tuinjongens heeft gevonden, spreekt Dave wel een prijs af, maar komt hij overeen dat er pas aan het eind van de klus wordt betaald. Francis zit op het stoepje bij de achterdeur en kijkt hoe ze werken. Het gaat goed precies tot de plek waar zij ook dat vreemde gevoel in haar voeten kreeg toen ze het erf opliep. Op die plek stoppen de jongens het werk voor die eerste dag. En ze krijgen geen geld, eerst de klus afmaken.

Evengoed komen de tuinjongens de volgende dag niet meer terug. Telkens als Dave andere jongens heeft gevonden om te wieden gebeurt er hetzelfde en langzaamaan raken de bewoners van het huis ervan overtuigd dat er iets op het erf is. Maar wat kan dat nou zijn?

'Laten we zelf eens gaan kijken', zegt Francis tegen Dave. 'Kom op met z'n tweeën kan ons niets gebeuren.' Dave kijkt haar eens aan. Ze is wel dapper, ze is flink, hoor, denkt hij. Hij pakt een houwer en met een 'Kom maar mee', verdwijnen ze achter het huis.

Het erf is zo onderwied en er staan zo veel grote bomen dat ze al na een paar stappen het huis nog nauwelijks kunnen zien. Het is helemaal schemerig door de begroeiing, wat een bossage.

En dan horen ze een geruis, vlak boven hun hoofd, een gesuis en gekraak en vlak voor hun voeten stort een enorm bijennest neer. Een nest, nog vol met bijen en zo zwaar van de honing dat de tak waaraan het vastzit is afgebroken. Geschrokken staan ze stil en staren verstijfd naar de krioelende bijen. Als die hen aanvallen...

EN DAN IS HET OF FRANCIS EEN STEM HOORT: 'WEG, FRANCIS, WEG!'

Francis grijpt Dave bij zijn hand en trekt hem mee, terug naar het huis. Ze zijn allebei nog een beetje beverig van de schrik, maar toch vraagt Francis of Dave ook die stem heeft gehoord. Nee, hij heeft niets gehoord, maar hij kreeg wel een vreemd gevoel, daarom is hij ook zo gemakkelijk meegegaan. Nu weten ze nog niet wat er op het erf kan zijn, maar Francis is blij dat Dave en haar moeder ook op de hoogte zijn en dat zij niet meer hoeft te harken 's morgens. Die verantwoordelijkheid is nu voor de volwassenen.

Vaak zit ze 's middags bij de achterdeur en kijkt naar het donkere, begroeide erf. Niemand zit ooit hier, alleen Francis. De anderen zitten op het voorbalkon.

Het lijkt wel of het huis niet wil dat we op het achtererf komen, denkt Francis, want zodra je door wilt lopen naar achter krijg je dat gekke gevoel, die zware voeten. Die tuinjongens kon je ook niet zover krijgen, en dan dat avontuur met die bijen... Het scheelde maar een haar of het hele volk had ons aangevallen, denkt ze. Zou die stem die ik hoorde toch een waarschuwing van het huis zijn geweest? Het is immers geen slecht huis, volgens mij, denkt ze verder...en spoken, nee hoor, in spoken gelooft ze niet.

Ze blijft nog even zitten en kijkt hoe de zon langzaam wegzakt achter de hoge boomtoppen. Toch zijn er nog meer dingen, een paar vreemde, gekke dingen, bedenkt Francis; dingen die ze niet goed snapt. Niemand van de kinderen op school wil ooit met haar mee naar huis... En dan die bigi sma van verderop, die haar al een paar keer heeft gezegd: 'Als er wat is, moet je de kleintjes heel snel bij mij brengen, hoor...'

Gelukkig gebeurt er niet elke dag iets vreemds, iets spookachtigs. Sommige dagen zijn heel gewoon en juist dan geniet Francis van het huis, van de ruimte en het plezier van een eigen kamer.

Francis en Marcella maken plannen om het met de feestdagen in het nieuwe huis echt gezellig te maken en ze gaan samen inkopen doen. Van alles en nog wat kopen ze, de gewone dagelijkse boodschappen, maar ook allemaal lekkers en allemaal mooie versieringen. Dave is eigenlijk een beetje boos, want zoveel geld hadden ze toch niet hoeven uitgeven?

De volgende dag bij thuiskomst zijn alle buitendeuren gewoon dicht. Gelukkig. Niets vreemds te zien. Maar als ze het huis in gaat ziet Francis dat alle kastdeuren binnen openstaan. Een beetje aangeslagen loopt ze door naar de keuken; zelfs de ijskast staat open deze keer.

Ze kijkt nog eens goed.

Wat ziet ze?

Alle lekkers en alle moois dat ze gekocht had met haar moeder is weg! Al die dure boodschappen, allemaal verdwenen, wat vreselijk... Ze kijkt nog eens wat beter; nee toch niet alles is weg, van alle artikelen die ze hebben gekocht is er nog eentje over. Iets klopt hier niet, denkt Francis, er is iets heel vreemds hier: de aangebroken pot jam is weg, maar er staat nog een nieuwe; de pot pindakaas die in gebruik was, is weg, maar er is nog een nieuwe; het pak suiker dat open was, is weg, maar er ligt nog een nieuw pak... Alle andere spullen zijn weg! Vreemde zaak ... Een dief neemt toch geen aangebroken pot jam mee en een halve pot pindakaas, of een rest suiker?

'Nou' zegt Dave, 'het mag dan een vreemde zaak zijn, ik ga naar de politie! Ik laat me niet bestellen; al die dure boodschappen weg! Ik ga aangifte doen!' en daar gaat hij, naar de politiepost.

Als hij later thuiskomt is hij woedend. Hij scheldt en tiert dat alle agenten stommerds zijn, schijtlijsters en lafaards, knopendraaiers. Nergens deugen ze voor, gaat hij tekeer.

Marcella en Francis kunnen hem met moeite kalmeren. Hij vertelt dat hij aangifte ging doen van diefstal, maar toen hij zei op welk adres er is gestolen, wilde de dienstdoende beambte geen proces-verbaal opmaken. Natuurlijk werd hij boos, ja en toen hij bij de wachtcommandant werd gebracht is hij flink tekeer gegaan, jazeker. Hij laat zich toch niet zo maar bestellen?

Uiteindelijk gaf de commandant hem een soft en liet hem precies vertellen wat er was gebeurd. Dave heeft een hele tijd met de politiechef zitten praten en het verhaal werd steeds duidelijker:

Dit huis aan de Rooslaan wil gewoonweg niet bewoond worden.

Het staat bekend als een spookhuis.

Alle huurders, bewoners komen op een gegeven moment bij de politie met dezelfde klachten en van de agenten die er op deze politiepost te werk zijn gesteld durft niemand naar het huis toe om de zaak op te nemen. 'Wel vindt de beambte dat het bij ons een beetje meevalt,' vertelt

Dave verder. 'Wij wonen er al veel langer dan de vorige bewoners en onze honden zijn niet allemaal doodgegaan. Er is ook maar één keer eten bedorven. En alleen Diana krijgt zweren aan haar vinger. Dat is vaak allemaal veel heftiger', besluit Dave.

FRANCIS WEET NU WAAROM ER NOOIT EEN KIND VAN SCHOOL MEE WIL NAAR HAAR HUIS, NAAR HET SPOOKHUIS. DAAROM KUN JE ER OOK GEEN TUINMAN KRIJGEN. EN ZE SNAPT OOK WAT DIE BIGI SMA VAN VERDEROP BEDOELDE...

Ja, herinnert Marcella zich nu, toen haar collega Louise vertelde dat ze ging verhuizen, had ze zich wel even afgevraagd waarom ze zo vlug uit zo'n mooi huis wegging. Ze zal haar morgen op het werk eens flink aan de tand voelen.

Verbijsterd vertelt Marcella de volgende avond aan Francis en Dave wat Louise haar die dag op het werk heeft verteld. Ze had haar stevig moeten aanpakken, want eerst wilde Louise niks zeggen. Ze voelde zich schuldig over het huis, dat ze via haar gehuurd hebben.

'Alles gebeurde precies zoals bij ons, in dezelfde volgorde, alleen bij haar vaker en sneller achter elkaar', besluit ze. 'En o, ja, haar kinderen kregen veel meer zweren en die bijen hebben haar wel aangevallen!'

Francis staat bedachtzaam op en loopt naar de achterdeur, waar ze gaat zitten met haar gezicht naar het erf gekeerd.

Dave en Marcella blijven op het voorbalkon en Marcella komt al snel tot de conclusie dat ze weg moeten uit dit huis. Tot nu toe heeft het ze alleen een kat en een hond gekost, maar dat is al erg genoeg. Stel je eens voor dat de kleintjes iets aangedaan wordt? Die zweren van Diana vallen nu nog mee, maar je moet er toch niet aan denken dat het erger wordt. Dave denkt er anders over; hij wil zich nog niet laten kennen, hij is niet zo'n schijtlijster...

Intussen zit Francis nog achter, op het stoepje. Ze voelt dat het huis haar iets te vertellen heeft. Die stem die ze hoorde, toen met die bijen, was er echt.

'Vertel het me', fluistert ze, 'wat is er gebeurd?' Ze doet haar ogen dicht...

Na een poos voelt ze dat er aan haar wordt geschud.

'Francis, Francis, wordt eens wakker, waarom zit je hier op de stoep te slapen? Wij gaan naar bed, hoor', zegt haar moeder.

'Ja mam, ik ga ook, welterusten, hoor,' antwoordt ze.

Ze is een beetje suffig.

Wow, denkt ze, ik heb geslapen, maar was het wel slapen?

Als ze eenmaal in bed ligt laat ze alles wat ze daar op het stoepje te weten is gekomen nog eens door haar hoofd gaan.

Ze zet de hele boel op een rijtje.

DIT IS HET VERHAAL:

**HET HUIS IS GEBOUWD DOOR EEN MAN EN EEN VROUW.
ZE KREGEN TWEE KINDEREN: EEN JONGEN EN EEN MEISJE.
DE JONGEN IS HEEL ZWAAR ZIEK GEWORDEN EN BEHANDELING
DOOR ALLERLEI SPECIALISTEN ZOU ERG VEEL GELD KOSTEN.
DE MAN EN DE VROUW WAREN TE GIERIG OM DAT TE BETALEN. ZE
WILDEN ZO GAUW MOGELIJK RIJK WORDEN. VAN DIE ZIEKE JON-
GEN MOESTEN ZE NIETS HEBBEN. ZE SLOTEN HEM OP IN EEN KAMER
EN BEMOEIDEN ZICH ALLEEN NOG MET HET MEISJE,
DE JONGEN WERD GEWOON OPGEOFFERD. DAT MEISJE WERD
EEN VERWEND NEST, DAT ZICH OOK NIET BEKOMMERDE OM HAAR
ARME ZIEKE BROER. TOEN DE JONGEN GESTORVEN WAS HEBBEN ZE**

HEM BEGRAVEN OP HET ERF; DAT SPAARDE HET GELD UIT VAN EEN BEGRAFENIS. DE GEEST VAN DE JONGEN BLEEF OP HET ERF WAAR OOK ZIJN GRAF WAS. DIE GEEST WILDE NIETS MEER TE MAKEN HEBBEN MET MENSEN. HIJ HEEFT ERVOOR GEZORGD DAT MAN, VROUW EN DOCHTER GEEN LEVEN MEER HADDEN IN HUN HUIS DOOR AL DAT GEDOE MET RAMEN EN DEUREN EN ALLERLE ANDERE STREKEN, DIE DE GEEST MET HET HUIS UITHAALTE. DE MENSEN ZEIDEN DAT DE OVERLEDEN JONGEN AAN HET SPOKEN WAS. ZE WAREN DOODSBANG EN ZE ZIJN VERHUISD. OMDAT ZE ZO GIERIG WAREN EN OP GELD BELUST, WILDEN ZE HET HUIS NIET LEEG LATEN STAAN, MAAR GINGEN ZE HET VERHUREN. DE GEEST VAN DE JONGEN HOUDT ER AL NIET VAN DAT MENSEN IN ZIJN HUIS WONEN EN HIJ GUNT HUN HET GELD VAN DE HUUR OOK NIET, DUS TELKENS ZORGT HIJ ERVOOR DAT DE NIEUWE HUURDERS ER ZO GAUW MOGELIJK WEER UITGAAN. TEGEN FRANCIS EN HAAR FAMILIE IS HIJ NIET AL TE HARD OPGETREDEN, OMDAT HIJ FRANCIS WEL EEN AARDIG MEISJE VINDT. EN DAPPER ...

Francis is helemaal niet verbaasd; ze voelde allang dat er iets moest zijn, dat niets met haar en haar familie te maken had en dat hen niet zomaar kwaad gedaan zou worden. de geest van de jongen wil gewoon zijn eigen plek terug.

Francis belooft dat ze ervoor zal zorgen dat haar moeder en Dave een ander huis gaan bouwen en dat er niemand op het achtererf zal komen, zeker niet in de buurt van het graf van die arme jongen.

En ze voelt dat de geest ervoor zal zorgen dat ze de resterende tijd in het huis rustig kunnen wonen.

En zo is het ook gegaan; Francis en haar familie hebben geen last meer gehad tot aan hun volgende verhuizing, naar hun eigen huis dat ze gebouwd hebben op boiti.

Nog steeds fietst Francis af en toe langs het huis. Nu en dan woonden er nog mensen in het huis, maar nu staat het alweer een hele tijd leeg. Het huis ziet er helemaal vervallen uit, het hele erf is volledig dichtgegroeid, in bos opgegaan en het huis staat te koop.

Francis denkt niet dat er iemand is die het zal kopen.
Gelukkig maar, zo moet het, zo heeft die jongen rust...

HET MEISJE AISA

Het meisje staat stil in de zon langs de kant van de weg. Ze heeft een klein jongetje bij de hand, vast haar kleine broertje. Beiden hebben hun schoolkleden nog aan: zij het blauwe mulo bloesje en hij het effen T-shirt van de kleuters. Zou de schoolbus ze in de steek gelaten hebben? Wat doen ze nog hier langs de weg? Het is al bijna 5 uur. Ze hadden al lang thuis moeten zijn. Sharif heeft de auto geparkeerd in de brede met gras begroeide berm van de Magentakanaalweg met de bedoeling om te gaan hengelen. Vroeger, toen hij hier nog woonde, was de weg nog niet geasfalteerd en was de berm niet zo mooi vlak dat jij je auto er kon parkeren. Wat zeg ik, vroeger hadden we niet eens een auto en liep ik ook langs deze weg na schooltijd, toen ik nog op de mulo zat, denkt Sharif. Nu studeert hij in Nederland, maar is teruggekomen omdat zijn oma is gestorven. Morgen wordt ze gecremeerd. Hij is met zijn moeders auto het huis ontvlucht. Het is daar een drukte van belang, alle voorbereidingen die getroffen moeten worden voor de crematie, al het koken en bakken. Sharif kijkt nog eens naar het meisje. Ze hurkt daar aan de overkant neer voor het kleine jongetje. Die is duidelijk doodmoe en hij is in het gras gaan zitten, hij kán niet meer.

Sharif krijgt medelijden met ze en steekt over om te kijken of hij ze misschien naar huis kan brengen. Het meisje schrikt van zijn aanbod, ze mag zich niet met vreemden in laten. En ze moet heel goed op het kind te passen, want ze trekt hem direct beschermend achter zich als die vreemde man tegen haar praat. 'Je hoeft niet bang te zijn,' zegt hij tegen haar 'en laat je broertje niet in het gras zitten, straks krijgt hij grasluizen.' Ze kijkt hem onderzoekend aan van onder dichte zwarte wimpers. Haar haar is kunstig gevlochten en ze heeft een prachtige gladde donkerbruine huid. 'Hoe heet je?' vraagt Sharif. Aarzelend noemt ze haar naam. Aisa heet ze. 'En ik heet Janique,' zegt het jongetje. 'Wil je ons echt naar huis brengen?' vraagt hij. 'Ja,' zegt Sharif, 'dat wil ik wel doen, want ik zie dat jij zo moe bent'.

Eigenlijk heeft hij toch niets anders te doen, behalve hengelen, maar dat kan morgen of overmorgen ook nog wel, denkt hij bij zichzelf. Aisa besluit het aanbod van de lift maar aan te nemen en dus brengt Sharif het tweetal naar huis. Ze wonen nog een flink stuk verder in een zijweg en hij vraagt zich af hoe die kleine jongen dat hele eind had kunnen lopen.

De volgende dag is de crematie van oma. Het is een plechtige gebeurtenis, daar aan Weg naar Zee. Precies zoals het hoort volgens alle tradities. Droevig, maar met waardigheid en dankbaarheid naast het verdriet. Oma was al heel oud en ze heeft een mooi leven gehad. Ze was klaar om te sterven, dat had ze zelf ook aangegeven. De hele familie heeft een gevoel van berustende gezamenlijkheid. Het is vredig en ze halen allerlei herinneringen op.

De dag na de crematie gaat Sharif hengelen. Hij wil speciaal nog een paar keer vissen op de plaats waar hij als kleine jongen altijd met zijn oma kwam. Hij parkeert de auto in de berm en begint zijn hengelstokken uit te zetten.

Het is nog een beetje vroeg in de middag, eigenlijk bijten de vissen beter in de vooravond, maar hij kan niet langer wachten. Hij voelt een soort rusteloosheid, die maakt dat hij hier wil zitten, rustig wil zitten uren naar zijn dobbers.

Maar het komt erop neer dat hij juist onrustig de weg af zit te uren of hij Aisa nog niet ziet aankomen. Hoe hij ernaar verlangde haar te zien, dat beseft hij pas als hij in de verte twee figuurtjes ziet naderen. Zijn hart slaat op hol. Zou zij dat zijn, met haar broertje?

Als ze dichterbij komen ziet hij dat Janique hem herkent. Het jongetje begint te rennen en roept hem toe: 'Ga je ons weer naar huis brengen?' Aisa kijkt strak naar zijn dobbers. 'Je hebt beet,' zegt ze kortaf. Ze heeft gelijk, maar natuurlijk zit er niets aan zijn haak als hij snel ophaalt. Hij voelt zich nogal stom, verlegen, betrapt, hij kan het niet goed benoemen, maar dat is het effect dat dit mooie meisje op hem heeft.

Langzaam begint hij de hengelstokken op te ruimen. 'Ik dacht dat jullie Hindoestanen altijd met een net vissen,' zegt Aisa tegen Sharif. 'Ja, dat wordt veel gedaan,' antwoordt hij. 'Dat is stropen,' vindt Aisa en ze legt hem uit dat door het gooien met een net en het leegslepen van een sloot of zwamp, ook de nesten en de jonge, kleine visjes eraan gaan. Dan gaat de visstand achteruit. Sharif weet dit ook wel, maar moet erkennen dat die manier van vissen bij zijn bevolkingsgroep nog veel voorkomt. 'Maar jullie zijn ook niet al te netjes op het milieu,' zegt hij dan, 'kijk maar naar de goudzoekers en de houtkappers.' Aisa kijkt schuld bewust naar de grond.

'Kom maar, dan breng ik je thuis,' zegt hij tegen Janique, 'en je zuster ook.' 'Ze is mijn zuster niet,' vertrouwt Janique hem toe. Direct pakt Aisa hem bij zijn arm en duwt hem de auto in. Sharif is verbaasd.

Als Aisa niet de zus van Janique is, wie is ze dan?

Onderweg naar hun huis vraagt Sharif waar ze op school zitten en dan biedt hij maar direct aan om haar en haar 'broertje' elke dag van school te halen, zo lang hij nog in Suriname is.

Aisa haalt haar schouders op en zegt: 'Je doet maar, hoor.'

Hij zet Aisa en Janique af voor hun erf. Hij ziet dat ze in een piepklein huisje wonen van onbeschilderd hout. Er kunnen nooit meer dan twee kamertjes zijn, denkt Sharif. Zouden ze helemaal alleen wonen? Aan de zijkant van het huisje ziet hij een botrali, waarvan het raam nu gesloten is. Het erf is keurig geharkt en opgeruimd en wordt gedomineerd door een grote manjeboom. Er zijn ook een paar bedden met cassave en tajerblad. Een tomatenboom ziet hij ook. Hij helpt met de schooltassen en van de vrolijk babbelende Janique begrijpt hij dat de kleuterschool net om de hoek is van de mulo waar Aisa zit.

De volgende dagen haalt hij om twaalf uur Janique en wacht samen met hem tot de mulo om één uur uitgaat. En elke dag stapt ook Aisa bij Sharif in de auto, maar ze blijft nors en afstandelijk. Hij wil het niet overhaasten, maar bij zichzelf heeft hij al erkend dat hij verliefd op haar is. Hij laat niets merken en hij durft niets te vragen over de familieverbanden van Aisa en Janique. Heel langzaam ontdooit Aisa een beetje en op een middag zegt ze dat ze de volgende dag geen school heeft. Het examenrooster, legt ze uit. Ze moet eindexamen doen.

Maar ze vraagt hem wel om Janique te halen en als het kan ook naar school te brengen. Dan hoeft zij niet uit huis en kan ze de hele morgen studeren. Natuurlijk wil hij dat doen. Met plezier zelfs.

'Tot morgen, ik ben er om 7 uur,' zegt Sharif.

De volgende ochtend maakt zijn moeder een opmerking omdat Sharif zo vroeg op pad gaat. Nu de crematie achter de rug is kan hij toch best een beetje vakantie houden, lekker uitslapen, zolang hij nog in Suriname is, vindt ze. Sharif vertelt dat hij een klein jongetje heeft beloofd hem naar kleuterschool te brengen. Voordat zijn moeder van haar verbazing is bekomen is hij de deur al uit. Zij blijft achter met de vraag wie van hun familie of kennissen een kind heeft dat naar school gebracht moet worden. Iedereen heeft toch zelf een auto, of er is een schoolbus?

's Middags als Janique wordt thuisgebracht komt Aisa het erf op. Ze vraagt hoe het op school was, maar Janique is zo vol van de autorit met Sharif, dat hij nauwelijks iets over school vertelt.

'Ga maar gauw naar binnen, je schoolkleren uittrekken,' zegt Aisa tegen Janique, 'je eten staat al klaar op tafel.' Dan kijkt ze Sharif recht aan: 'Je hebt hem zeker uitgehoord, hè?' 'Uitgehoord?' vraagt Sharif verbaasd. 'Hoezo?'

'Nou, dat hij mijn broertje niet is.' Aisa kijkt alweer naar de grond, ze staat er maar verlegen bij, vindt Sharif. Hij zegt haar dat hij nooit een klein kind zal uithoren om zaken van volwassenen te weten te komen. Aisa kijkt verbaasd op. Zou dat betekenen dat hij haar als volwassen beschouwd? 'Als jij vindt dat je me moet vertellen wat Janique dan wel van je is, dan is het vroeg genoeg, hoor,' zegt Sharif. Aisa knikt alleen. Dan vertelt ze dat ze mooi is opgeschoten met studeren. Ze is blij dat hij Janique naar school heeft gebracht.

'Morgen weer?' vraagt Sharif. O ja, daar is ze echt blij mee, als hij dat wil doen. Ze vertrouwt hem toe dat ze deze maand geen geld voor de schoolbus heeft. Het is een opluchting om busgeld uit te sparen als hij Janique haalt en brengt. 'Nou, dan komt het overlijden van oma precies goed uit, want ik kan jullie de rest van de maand naar school brengen.'

Aisa kijkt bestraffend, zo kan je toch niet praten over iemand die net is gestorven? Sharif verzekert haar dat zijn oma het helemaal met hem eens zou zijn. 'Altijd praktisch zijn en altijd je hart volgen', dat was haar lijfspreuk. En voor het eerst ziet hij een glimlach doorbreken op Aisa's anders altijd zo strakke gezicht. 'Dit zou mijn moeder ook gezegd kunnen hebben,' lacht ze. Als Sharif vraagt waar haar moeder is, betreft haar gezicht direct weer en met tranen in haar ogen vertelt ze dat haar moeder een van de verkeersdoden is. Hij weet toch wel van het ongeluk met die bus op de Afobakaweg, een paar maanden geleden? Sharif schrikt, ja hij heeft wel gehoord van dat ongeluk, hoewel hij toen in Nederland was. Hij wil zijn arm troostend om haar schouders slaan, maar Aisa houdt hem tegen. 'Tot morgen,' zegt ze haastig en vlucht naar binnen.

Als Sharif thuiskomt, is zijn moeder er direct bij. Wie is dat jongetje dat hij naar school moet brengen, waar woont hij? En vooral, wie is de moeder? Ze kan niemand bedenken met een kleuter. Wie zijn die mensen? Ze is zo nieuwsgierig. Sharif maakt het kort door te zeggen dat zij ze echt niet kent en als ze hem verder probeert uit te horen pakt hij zijn hengelstokken. Met een: 'Ik ga nog even hengelen, hoor,' maakt hij een eind aan het gesprek.

De volgende middag als Sharif met Janique uit school komt staat Aisa hen al op te wachten in de deuropening. Ze pakt twee jardinstoelen en zet ze in de schaduw onder de manjeboom. 'Janique, als jij je huiskleren hebt aangetrokken en hebt gegeten, mag je lekker komen schommelen.' Aisa wijst naar de autoband die met een touw aan de dikste tak van de boom is gebonden. Dan nodigt ze Sharif uit om te gaan zitten en begint ze met haar verhaal. Ze vertelt het eenvoudig, kort en bondig, zonder franje, zonder verontschuldigen.

... Toen Aisa veertien was werd ze verliefd op een medewerker van het grote mijnbouwbedrijf dat vlak bij haar dorp aan het exploreren was. Ze was voor de grote vakantie thuis. Buiten de vakantie bleef ze in het internaat in de stad om naar de mulo te gaan. Toen bleek dat ze zwanger was, was haar 'vriend' zeer snel spoorloos verdwenen.

Nadat Janique was geboren wilde haar moeder dat ze terug ging naar school om de mulo af te maken. Janique bleef in het dorp met zijn oma. Aisa leerde vlot, maar toen ze net in de laatste klas zat kwam dat busongeluk. Wie moest er nu voor Janique zorgen? En hoe moest het met haar school? De kapitein van het dorp heeft het zo geregeld dat ze dit huisje heeft voor de rest van het schooljaar. Haar oom en haar vader sturen geld voor de schoolbus en voor eten. Alleen gebeurt dat niet zo regelmatig en daarom zit ze nu zonder schoolbus, net in de maand van het eindexamen ...

Haar stem sterft weg en Sharif ziet tranen in haar ogen. Hij pakt haar hand en deze keer weert ze hem niet af. Zwijgend zitten ze te kijken hoe Janique schommelt.

Volg je hart en wees praktisch, denkt Sharif bij zichzelf. 'Dank je wel, oma,' zegt hij zonder geluid te maken. En tegen Aisa zegt hij hardop: 'Wanneer is het examen precies en in welke vakken ben je goed, hoe sta je ervoor?'

Aisa knijpt even in zijn hand, blij dat hij geen moeilijke vragen stelt. Ze vertelt wat haar vakkenpakket is en over welke vakken ze zich zorgen maakt. Ze hebben nog ruim een week voor het examen. Samen maken ze een werkrooster.

's Morgens studeert Aisa alleen, 's middags als Sharif Janique naar huis komt brengen, kan ze dingen vragen die ze niet begrijpt en kan Sharif haar overhoren.

Sharif zijn moeder zit op het balkon in oma's schommelstoel als hij thuiskomt. Nou komt het, denkt hij bij zichzelf. En ja hoor, hij heeft nauwelijks zijn schoenen uit of zijn moeder begint. Ze heeft goed nagedacht en rondgevraagd, maar er is niemand die een kleuter heeft, of een hindoestaanse moeder kent met een jong kindje.

Sharif kijkt haar strak aan en vraagt: 'Hoe kom je erbij dat Aisa een hindoestaanse zou zijn?' 'Aisa!' roept zijn moeder uit, 'Aisa, dat is een boslandcreoolse naam.' 'Ja klopt en ze is ook nog eens tienermoeder, als je het precies wilt weten, en haar moeder is dood!' gooit Sharif eruit. Zijn moeder is verbijsterd, met stomheid geslagen.

Sharif verdwijnt in zijn kamer voordat ze weer losbarst. Daar gaat hij op bed liggen en denkt na. Hij begrijpt wel dat zijn familie stilzwijgend heeft aangenomen dat hij met een hindoestaans meisje, zonder kind, zou aankomen. Dat dacht hij zelf vroeger ook, maar nu weet hij hoe groot de wereld is en hoe groot de verscheidenheid aan mensen op deze wereld. En dan, hij kan er ook niets aan doen dat hij verliefd is geworden op Aisa. Ze is zo mooi, zo lief en zo flink. Hij besluit zijn moeder voorlopig geen kans te geven om meer te vragen of te zeggen.

Ze houden zich strak aan het werkrooster, Aisa en Sharif. Aisa's zelfvertrouwen groeit met de dag. Als het eindexamen aanbreekt is ze nauwelijks zenuwachtig. Na elk vak zegt ze zelfverzekerd dat ze goed gewerkt heeft, waarschijnlijk geen tien, maar zeker voldoende. Tijdens alle drukte en spanning van het examen komt Janique op een dag uit school met een briefje. Zijn juf is er de volgende dag niet, ze moet surveilleren en de kleuters zijn vrij. Aisa schrikt, zij kan niet wegblijven van het examen. Direct biedt Sharif aan dat hij zal oppassen, misschien kunnen ze naar de Zoo.

Aisa is gerustgesteld, Janique is uitgelaten en Sharif is bedachtzaam. Dit is een mooie oplossing, maar zit er niet ergens een verborgen kans in, vraagt hij zich, als altijd heel praktisch, af? 'Aisa, jouw school is toch niet zo ver van de Zoo, kan jij daar naar toe komen dan?' stelt Sharif voor.

Sharif is er moe van om zijn moeder te ontwijken. Hij weet nu zeker dat hij van Aisa houdt. Door het samenwerken en studeren hebben ze elkaar veel beter leren kennen en hoewel zij nog niets gezegd heeft, merkt hij echt wel dat Aisa ook om hem geeft.

Als hij 's avonds thuis komt gaat hij even bij zijn moeder op het balkon zitten. Volg je hart en wees praktisch. 'Ma, ik wil morgen naar de Paramaribo Zoo gaan. Ga je mee?' 'Ach, daar zijn we in geen jaren geweest en van de week was op het nieuws dat er een Kwatta aapje is geboren,' zegt zijn moeder. 'Zo'n klein baby'tje zou ik best eens willen zien.' Sharif wist niets van de geboorte van het aapje, maar wat kwam dat goed uit!

'Hoe laat wil je gaan?' vraagt hij. 'Nou,' antwoordt zijn moeder, 'ik kan niet de hele ochtend weg, ga jij maar eerst, dan zie ik je daar om half twaalf.'

Sharif en Janique brengen de volgende ochtend een paar vrolijke uurtjes door in de Zoo. De dieren zijn leuk om naar te kijken, maar voor Janique is de speeltuin ook geweldig. Sharif heeft geen kind aan hem en dat geeft hem de kans om zich goed voor te bereiden op de ontmoeting tussen zijn moeder en Aisa.

Daar komt Aisa al aan. Hij wacht haar op in de schaduw van een grote boom. Van die plek kan hij Janique ook in het oog houden. Ze heeft weer redelijk goed gewerkt denkt ze, gelukkig. Nog één dag en dan is het schriftelijk klaar.

Sharif vertelt over het baby aapje en samen lopen ze naar het apeneiland. Janique rent vooruit en ziet als eerste de moederaap met haar kleintje. Wat schattig!

Nu moet hij wel snel vertellen dat zijn moeder straks ook komt, het is al elf uur. Aisa wil eerst boos worden, omdat hij achter haar rug om zoiets doet, maar dan bedenkt ze dat hij eind van de maand al weer terug moet naar Nederland, dus veel tijd is er niet en zij heeft het druk met haar examen. Ze weet wel dat Sharif verliefd op haar is en zij voelt ook voor hem, maar nu al kennismaken met zijn moeder, dat is wel heel snel. Ja, geeft Sharif toe, maar zijn moeder zal veel tijd nodig hebben om eraan te wennen dat hij geen hindoestaanse vriendin heeft. Aisa kan zich daar alles bij voorstellen. Het zal in haar dorp ook een hoop stof doen opwaaien als ze merken dat Sharif haar vriend is, vooral nu ze al een kleine dogla heeft, van wie de vader haar in de steek heeft gelaten. Aisa zucht en knijpt even in Sharifs hand. 'Nou dan moet het maar,' zegt ze en samen lopen ze naar de plek waar Janique naar het kleine aapje stond te kijken. Janique is niet meer daar en ook als ze goed rond kijken zien ze hem niet. 'Geen paniek, rustig maar,' zegt Sharif. 'Jij gaat rechts om en ik linksom langs het apeneiland, dan moeten we hem vanzelf wel tegenkomen.'

Zodra Sharif de bocht om is, ziet hij Janique, maar hij is niet alleen, er staat iemand bij hem. Als hij beter kijkt, ziet hij dat het zijn moeder is. Natuurlijk, denkt hij bij zichzelf, dat had ik kunnen weten.

Zijn moeder kan immers heel goed een en een bij elkaar optellen. Janique wijst met zijn handje en Sharif ziet hoe zijn moeder in de aangewezen richting kijkt. Hij wijst haar het baby'tje, denkt Sharif. Hij wil vlug naar ze toelopen, maar dan ziet hij Aisa al van de andere kant aankomen. Weifelend drementelt hij naar een grote boom. Van hieruit heeft hij een goed overzicht en staat hij in de schaduw.

Hoe zal het aflopen, die ontmoeting daar verderop?

Na een poosje ziet hij hoe zijn moeder en Aisa zich omdraaien en zijn kant uitkomen. Met de vanzelfsprekendheid van een vierjarige kleuter stapt Janique tussen de twee vrouwen in en pakt links en rechts een hand. Even houdt hij zijn adem in, maar dan ziet Sharif dat ze allebei een glimlach om hun mond hebben, als ze over Janiques hoofd heen elkaar aankijken.

Een zachte, warme windvlaag laat de bladeren van de boom waar hij onder staat ritselen. Het is net of hij oma's stem daarin herkent: 'Altijd je hart volgen èn praktisch zijn'.

Nogmaals dank je wel oma, denkt Sharif gerustgesteld.

LINTERVIEW

'Wat doe je nou?' Rinaldo kijkt het meisje niet-begrijpend aan. 'Je brood, kijk nou wat je ermee doet,' zegt Chanelle met een afkeurend gezicht. Rinaldo staat het brood dat bedoeld was voor de pauze op school, doelloos te verkruimelen. 'Waarom doe je dat? Ga je het niet eten?

Eigenlijk wil hij zeggen dat ze zich met haar eigen zaken moet bemoeien, maar Chanelle is nog niet zo lang zijn vriendin. Ze is in zijn ogen het mooiste meisje van de school en ze is heel popi. Rinaldo heeft moeite moeten doen om haar zo ver te krijgen, dat ze zijn meisje werd. Nu kan hij haar niet gaan afsnauwen. 'Kijk eens daar.' Chanelle wijst naar de overkant van de straat. 'Als jij je brood toch niet eet, waarom geef je het dan niet aan hém?' 'Aan die zwerver ...?' reageert Rinaldo verbaasd. 'Waarom zou ik?' 'Omdat jouw vader geld genoeg heeft om brood voor je te kopen en schoolgeld te betalen, daarom! En hij daar ...' Chanelle's stem sterft weg. Ze heeft haar punt gemaakt.

'Nou ik heb nog meer brood, hoor. Moet je 'm dat dan gaan brengen?'

Met zijn tweeën kijken ze naar de zwerver, die een beetje verloren in de motregen staat, met een zwarte vuilniszak over zijn schouders. Hij houdt de jongen en het meisje goed in de gaten. Hij voelt kennelijk dat ze het over hem hebben en misschien hoopt hij dat er iets eetbaars zal achterblijven als de pauze voorbij is. 'Geef hier!' Plotseling is Chanelle vastbesloten. Ze steekt gebiedend haar hand uit en Rinaldo legt zijn pakje brood erin. Met opgestoken paraplu steekt ze de straat over en geeft het brood aan de man. Daar is mijn ontbijt en lunch en misschien ook wel mijn avondeten, denkt hij.

Chanelle keert niet direct terug naar het schoolerf, maar door de paraplu kan Rinaldo niet precies zien wat er aan de overkant van de straat gaande is. Het lijkt wel of ze een gesprek hebben, of ze met elkaar aan de praat zijn geraakt.

De bel gaat, de pauze is voorbij en Chanelle holt de weg over. 'Wat moest hij van je?' Rinaldo vraagt dat terwijl ze zich haasten naar hun klas. Na de pauze kan je maar beter niet te laat komen, weten ze uit ervaring. 'Ik geloof dat ik hem ken.' Chanelle die een zwerver kent, dat lijkt me sterk, denkt Rinaldo. Er is geen tijd meer om haar te vragen hoe dat zit. De les begint.

Het gaat over allerlei vormen van communicatie. De klas weet dat er een opdracht aan vast zit, dus moeten ze goed opletten. Ze moeten een interview voorbereiden en uitvoeren. Bovendien worden de leerlingen aan elkaar gekoppeld. De interviewopdracht is bedoeld voor duo's en het is niet makkelijk om de leerkracht zover te krijgen dat hij de duo's indeelt naar hun zin. Stel je voor dat je zoiets moet doen met iemand waar je de pest aan hebt ...

Na veel geharrewar zijn de tweetallen gevormd en is het Rinaldo en Chanelle gelukt samen een duo te vormen. Leerkrachten zijn meestal niet slim genoeg om in de gaten te hebben hoe de werkelijke relaties in een klas zijn, denken de leerlingen. Ze zorgen er wel voor dat dat zo blijft. Bij het vormen van kleine groepjes kunnen ze meestal de indeling wel naar hun eigen hand zetten.

De persoon die ze moeten interviewen mogen ze zelf uitkiezen en binnen enkele dagen zijn er al afspraken voor interessante interviews doorgegeven: de DNA-voorzitter, de directeur van Staatsolie, de minister van Justitie. Allemaal komen ze op verschillende tijden in de les.

Rinaldo en Chanelle hebben nog niet kunnen besluiten wie ze zullen vragen. 'Heb jij al aan iemand gedacht?' vraagt Rinaldo, als ze na schooltijd staan te wachten op de schoolbus. 'Eigenlijk wel, maar ik denk dat jij dat niet goed zal vinden.' Ze heeft de zwerver in gedachten, de man die ze een paar dagen geleden het brood van Rinaldo is gaan brengen. Hij heeft wel gezien dat ze nog met hem heeft gesproken, de dag na die van het brood, maar ze hebben het er niet meer over gehad. Nu vertelt Chanelle dat ze hem inderdaad heeft gekend, vroeger, toen hij nog niet rondzwierf. Het is nog een jonge man, vertelt ze, die als kind bij haar in de buurt woonde, in Uitvlugt.

Natuurlijk is hij wel een stuk ouder dan zij, maar ze speelde wel eens met zijn jongste zusje. Zij herinnert zich dat hij met zijn broers en zus en ouders naar Nederland is gegaan. Nu is hij terug en de rest van de familie is nog daar. Hij heeft niemand hier, daarom zwerft hij. Rinaldo twijfelt. Is dat wel een goede keus, die zwerver in de klas? Wat heeft hij te vertellen? Zullen ze ons niet uitlachen? En dan, wil hij wel geïnterviewd worden?

Nou, dat laatste kunnen ze hem vragen en als hij ja zegt kunnen ze het interview ook met hem oefenen, de vragen goed voorbereiden.

Nee, Chanelle denkt niet dat ze zullen worden uitgelachen. Dit is juist heel origineel en zelfstandig, vindt ze eigenzinnig.

Alle andere personen die geïnterviewd zullen worden, zijn vrienden en kennissen van ouders. Lekker makkelijk. Maar hún geïnterviewde hebben ze helemaal op eigen kracht gevonden.

Als hij tenminste ja zegt.

Al half overtuigd zegt Rinaldo: 'Laten we hem dan eerst maar eens vragen.'

In de pauze zien ze hem staan onder de boom, aan de kant van de weg en ze beginnen samen over te steken. De zwerver vertrouwt het niet, want hij draait zich om en wil weglopen. 'Hij is bang voor je.' Chanelle wenkt Rinaldo dat hij achter moet blijven aan deze kant van de straat en loopt zelf vlug door, naar de overkant. Ze praat even met de man en dan gebaart ze naar Rinaldo dat hij ook kan komen.

De pauze is net lang genoeg om uit te leggen waar het om gaat en tot zijn verbazing moet Rinaldo toegeven dat de zwerver gewoon praat, nog verstandig ook. Voordat de bel gaat hebben ze een afspraak voor de volgende middag. In ruil voor een brood en een portie wil hij wel meewerken aan de voorbereiding van het interview.

De zwerver geeft Hendrik als zijn naam op. Hij wil zijn echte naam niet gebruiken om zijn familie niet in opspraak te brengen, want hoewel ze in Nederland wonen, je weet maar nooit ...

De volgende dag na schooltijd gaan ze niet met de schoolbus. Ze wachten tot alle andere leerlingen weg zijn en gaan dan naar hun afspraak. 'Hendrik,' begint Rinaldo, maar hij wordt direct onderbroken met: 'Jullie mogen nu Hendrik zeggen, maar tijdens het interview

vind ik "meneer Hendrik" wel deftig. Hij grijnst erbij en ook Rinaldo en Chanelle zien de humor ervan in. Rinaldo, die eerst toch een weerstand voelde, eigenlijk een beetje bang was voor de zwerver, voor Hendrik, begint langzaam meer vertrouwen te krijgen en durft nu te vragen waarom hij eerst bang was voor h em en niet voor Chanelle.

Was dat alleen omdat hij haar nog kent uit haar kindertijd, of omdat ze een meisje is? Hendrik herinnert hen aan de mishandeling en de moorden op de zwervers, enige tijd geleden. De kranten hebben er bol van gestaan. Daar word je wel bang van, hoor, van zo'n hele groep rijkeluis-nietsnutten, die met hun dure auto's de stad 's nachts onveilig maken en nog wapens hebben ook. Het was uitgebreid in het nieuws. Kranten lezen is voor een zwerver geen probleem. Mensen laten ze overal liggen. Hendrik leest ze waarschijnlijk beter dan Rinaldo en Chanelle, terwijl die dat toch voor school ook zouden moeten doen. Een beetje beschaamd geven ze toe dat hij gelijk heeft, ze lezen niet graag de krant, maar over de moorden op zwervers hebben ze wel gehoord. Vreselijk! Ze oefenen het interview door de vragen die ze van tevoren hebben opgeschreven, samen met Hendrik door te nemen. Het blaadje laten ze bij hem achter zodat hij het nog eens kan overlezen en zich goed kan voorbereiden. Hendrik wil nu nog geen antwoorden geven, die bewaart hij voor in de klas, bij het echte interview. Rinaldo en Chanelle vinden dat wel eng. Hij moet weten dat de andere kinderen in de klas ook vragen mogen stellen. En de leerkracht. Ze moeten er niet aan denken dat Hendrik het niet goed doet, dat hij gekke of stomme antwoorden geeft. Dan krijgen zij een onvoldoende. Hij verzekert dat ze echt niet bang hoeven zijn en ze laten hem alleen met zijn brood en zijn portie.

Op de dag dat hun interview zal plaatsvinden zijn Chanelle en Rinaldo wel zenuwachtig. Als ze op school komen is Hendrik nergens te bekennen. Misschien komt hij later, het is nog vroeg, denkt Chanelle. Ook in de pauze is hij er niet. Het laatste uur zijn zij aan de beurt. Als hij nou maar komt opdagen ...

Ze zitten nauwelijks en de leerkracht wil net met de les beginnen, of er wordt geklopt op de deur van de klas. Dat is ongebruikelijk en de meester kijkt verstoord op. Zachtjes gaat de deurkruk naar beneden en

een hoofd kijkt door een kiertje de klas in. 'Goedendag.' Alle hoofden draaien in de richting van de stem. Langzaam gaat de deur verder open en er verschijnt een vreemde figuur.

Rinaldo herstelt zich als eerste en staat op om zijn gast te verwelkomen. 'Dit is meneer Hendrik,' stelt hij hem voor. 'Hij komt voor het interview van Chanelle en van mij.'

Chanelle staat al naast hem en geeft Hendrik netjes een hand. Glimlachend kijkt ze naar de zwerver, die er kennelijk een hoop werk van gemaakt heeft om netjes en vooral schoon op school te komen. Zijn haar is nog nat van de douche en zijn kleren zijn fris gewassen. Hij is vast naar PCS¹ geweest vanochtend. Ze geven Hendrik een stoel en gaan zelf elk aan een kant van hem zitten voor de klas. Ze mogen direct met het interview beginnen. De klas kijkt afwachtend.

Eerst beginnen ze met de eenvoudige, losse vragen, zoals: 'Waar bent u geboren?' 'Waar bent u op school geweest?' In het begin proberen hun klasgenoten de gast van Chanelle en Rinaldo in de war te brengen door er allerlei gekke vragen tussendoor te gooien en zich aan te stellen.

Maar meneer Hendrik heeft zich goed voorbereid. Hij laat zich niet van de wijs brengen.

Gaandeweg komt er lijn in het geheel met behulp van de vragen die Chanelle en Rinaldo van te voren hadden opgesteld. De klas krijgt een beeld van het leven van meneer Hendrik. Hij woonde gewoon in Uitvlugt en ging naar de mulo, hij was geslaagd voor vwo, maar toen gingen zijn ouders naar Nederland en moest hij mee. Eerst vond hij dat wel spannend, maar het viel tegen. Mi Gado wat viel dat tegen ...

Behalve dat hij heimwee had en last had van de kou, werd hij ook nog gepest op school. In Nederlandse taal was hij beter dan de andere kinderen, zolang het om schriftelijk werk ging, maar mondeling, dat was vreselijk. Hij kon die andere studenten nauwelijks verstaan. Ze praten zo vlug, hebben een vreemde tongval en durven alles te zeggen. Toen ontdekte hij de koffieshops. Daar was het gezellig en behaaglijk warm. Daar werd niemand gepest. Alleen, je kon er geen koffie krijgen, wel wat anders. Dat andere, dat werd zijn ondergang. Drugs. Ja, drugs!

¹ PCS, Psychiatrisch Centrum Suriname. PCS heeft een programma voor zwervers, waarbinnen ze kunnen baden en van kleding worden voorzien

Eerst hielp het hem om zich beter te voelen. Hij had minder last van heimwee en in de koffieshop voelde hij zich thuis.

Maar drugs ... je wordt er totaal afhankelijk van, verslaafd. Het ging steeds slechter met hem en uiteindelijk verliet zijn verblijfsvergunning en werd hij het land uitgezet.

'En hier ben ik dan,' besluit meneer Hendrik zijn levensverhaal.

De toehoorders in de klas zijn onder de indruk en Chanelle en Rinaldo zijn tevreden. Bij het interview is het niet alleen de meester die een cijfer geeft. Ook de leerlingen zijn betrokken bij de beoordeling van hun klasgenoten. Een 8 zit er zeker wel in.

Nu mogen de leerkracht en de klas vragen stellen. Het komt langzaam op gang, maar na verloop van tijd ontstaat er een levendig gesprek en meneer Hendrik gaat er nog eens goed voor zitten. Hij zit echt op zijn praatstoel. Je kunt merken dat hij terug is in zijn oorspronkelijke milieu van middelbare scholieren. Hij is openhartig en neemt de leerlingen serieus. Daardoor wordt hij steeds meer met respect behandeld.

Ze vragen hem van alles: hoe het leven is op straat, hoe het voelt om te moeten bedelen om eten, wat het voor je betekent als je wordt uitgescholden?

Een heleboel leerlingen in de klas doen hetzelfde als Rinaldo eerst deed: als jij je brood in de pauze niet eet, verkruimel je het en maak je het oneetbaar. Waarom zou je aan een ander denken? Nu nemen ze zich voor om er juist wel aan te denken dat iemand anders het misschien goed kan gebruiken.

Ook de mishandelingen van en de moord op de zwervers van enige tijd geleden in de stad, komen ter sprake.

Meneer Hendrik is hierover minder mededeelzaam. Het lijkt wel alsof hij bang is om er over te praten. De klas krijgt de indruk dat hij er echt meer van weet.

Weet hij wie het gedaan hebben? Zouden de daders zich op hem wreken als hij vertelt wat hij weet? Dat zit er dik in, denken ze.

Nu neemt meester het woord. Zou meneer Hendrik wel durven praten, als hij weet dat hij beschermd wordt? Bescherming is niet genoeg voor hem. Bescherming duurt niet eeuwig en hij heeft geen middelen van bestaan, dus komt hij toch weer op straat terecht.

Zou meneer Hendrik wel met de politie praten als hij een onderdak had, waar hij veilig is?

Dan zou hij misschien wel durven, ja, maar hoe komt hij aan een veilig onderdak? En aan eten, want dan kan hij niet meer op straat gaan om zijn maaltijden bij elkaar te bedelen. Als hij nou werk had dan was het anders.

'Ik heb een idee,' zegt de leerkracht opeens.

'Luisteren jullie allemaal, u ook, hoor, meneer Hendrik.'

Dan komt hij met een plan, zo eenvoudig, maar zo goed bedacht.

Er is dat oude huisje achter op het schoolerf ...

We hebben geen consje ...

Er is nu zelfs geen wachter...

Er gaat Rinaldo en Chanelle een lichtje op, en ook meneer Hendrik snapt het al.

Dan lijkt het wel of plotseling in de hele klas het licht aangaat.
'115,' klinkt het in koor en de meester heeft zijn cell al in de hand.
Meneer Hendrik glimlacht tevreden.
Chanelle en Rinaldo ook: ze krijgen een 9½ voor het interview!

SABISO

Stanleyyyyyyy klinkt het luidop van boven.

Direct gevolgd door nog een **Stanleyyyyyyy**

Stanley geeft geen antwoord en gaat door met waar hij mee bezig is.

Stanleyyyyyy yyyyyyyyyy

en erachteraan, het lijkt wel een echo

Stanleyyyyyy yyyyyyyyyy

Zo gaat het nou altijd, denkt Stanley bij zichzelf.

Altijd als hij net lekker bezig is wordt hij geroepen.

Nu klinkt het wel echt hard en dwingend.

Zou hij antwoord geven?

Meestal is er niets aan de hand, wordt hij eigenlijk voor niets geroepen.

En daar is hij toch zo moe van.

Stanleyyyyyy yyyyyyyyyy

met zijn hoofd scheef wacht hij op de volgende roep

Stanleyyyyyy yyyyyyyyyy

Zuchtend staat hij op.

Hij kan zich nu toch niet meer concentreren.

Eerst maar even kijken wat ze willen. Stanley klimt de trap op naar het voorbalkon. Daar zitten ze met zijn tweeën, zijn oma en zijn moeder, breeduit, elk in een hobbelloze stoel.

'U hebt me geroepen?' vraagt hij, terwijl hij zijn slippers naast het trapgat zet.

'Ja, je moet ijs maken in de vriezer en als je toch naar de keuken gaat breng dan eerst maar eens een groot glas gemberbier met ijs voor ons', draagt zijn grootmoeder hem op.

'En vlug een beetje,' voegt zijn moeder eraan toe.

Stanley zet zich zonder mopperen in beweging, maar denkt wel bij zichzelf dat het overdreven is om hem naar boven te roepen om drinken in te schenken. Ze zitten zelf vlak bij de keukendeur en er mankeert niets aan hun handen en voeten, toch.

Hij vult eerst alle ijsbakjes en zet ze in de vriezer, dan schenkt hij gemerbier voor ze in. Net op tijd denkt hij eraan om de glazen op een dienblad te zetten, met onderzetters, anders komt er weer een hoop commentaar.

Met een beleefd: 'Alstublieft', biedt hij hun elk een glas aan en zet de onderzetters netjes bovenop de glazen, zodat er geen vliegen of wespen in gaan.

Er kan geen dankjewel af, maar dat had hij ook niet verwacht.

'Ik ga weer verder met vliegers maken', zegt hij en trekt zijn slippers weer aan om de trap af te lopen. 'Hoeveel heb je er al gemaakt?' Het is zijn grootmoeder, die dat vraagt. 'En hoeveel kosten ze dit jaar?' Dat is zijn moeder. Stanley antwoordt: 'Ik weet nog niet wat de prijzen nu zijn, maar ik maak ze in verschillende maten, net als vorig jaar.' 'Wanneer weet je dan wel wat ze kosten?' Dat is oma weer. 'We moeten toch weten wat je verdient.' Zijn moeder natuurlijk.

'Ja ma. Ik fiets straks wel even naar de stad om te kijken op de plaatsen waar ze al verkopen', zegt hij. En vlug zakt hij de trap af naar beneden, waar hij onder het huis zijn eigen werkplaats heeft gemaakt. Hij gaat zitten aan zijn werktafel, waar hij de vliegers maakt. Het ligt er vol met gekleurd papier, printa, lijm, touw en draad, een schaar en ander gereedschap. Hier voelt hij zich het fijnst. Dit is zijn plek.

Stanley woont met zijn moeder en grootmoeder in een smalle straat in de binnenstad van Paramaribo in een hoge neuten huis. Oma is bij hen komen wonen nadat zijn vader is gestorven. Zijn moeder kon er niet tegen om alleen te zijn en kon van verdriet nauwelijks voor hem, Stanley, zorgen. Zijn grootmoeder heeft langzaamaan de rol van de baas in huis op zich genomen en zijn moeder is nu niet veel meer dan haar schaduw. Oma heeft hem met harde hand opgevoed en de huishouding geleerd, zonder protest van zijn moeder.

Zelf zitten ze de hele dag op hun grote bil op het voorbalkon, in hun hobbelstoel. Van daaruit dirigeren ze Stanley alle kanten op. Voor elk wissewasje wordt hij geroepen, als hij geen school heeft.

Het schooljaar is nu net afgelopen en Stanley heeft de toets goed gemaakt. Hij is geslaagd voor de technische school. Dolblij is hij dat hij naar de LTS gaat. Zijn hele lagere schooltijd door heeft hij hier beneden, onder het huis, zijn huiswerk gemaakt en ook andere dingen gedaan. Zijn grote hobby is knutselen. Hij is vreselijk goed met zijn handen, van alles kan hij maken en ook dingen repareren gaat hem goed af. Deze plek hier is zijn 'werkplaats'.

Nu is het grote vakantie en de vliegertijd is aangebroken. Dat is traditie, altijd in de grote vakantie, in de grote droge tijd, dan is het vliegertijd. Elk jaar maakt Stanley een voorraad vliegers, die hij dan verkoopt op straat. Met de opbrengst koopt hij zijn schoolspullen en de rest geeft hij aan oma en ma. Dit jaar is hij anders van plan. O, hij gaat wel vliegers verkopen, zeker wel, maar het kopen van schoolspullen zal meer kosten omdat hij immers naar de technische school gaat. En hij wil geen kinderachtige en goedkope spullen. Hij zal ervoor zorgen dat hij mooie dingen heeft. En als er geld overblijft, is dat niet voor die twee vrouwen daarboven, maar voor hem zelf. Zakgeld voor de eerste paar weken op zijn nieuwe school. Daarna zal hij wel weer verder zien. In elk geval is hij het zat om altijd maar voor die twee klaar te staan en alles wat hij verdient af te dragen. Hij wordt nu ook groot, al bijna een man...

Zichzelf moed en kracht insprekend loopt hij naar zijn fiets. Hij moet nog de straat op om naar de prijzen van de vliegers te kijken. Zijn fiets staat keurig op slot onder de achtertrap, met een ketting vastgemaakt aan de derde tree. Zo kan hij nooit gestolen worden. Trots kijkt Stanley naar zijn karretje. Hij heeft hem helemaal zelf gebouwd. Van zijn moeder en zijn oma zou hij echt nooit een fiets krijgen, hoor. Nergens voor nodig, vinden ze. Naar school kan je lopen en verder heb je niks te zoeken op straat. Ma en oma komen nooit hier beneden. Die doodenkele keer dat ze uitgaan, zakken ze van de voortrap en stappen ze direct bij de poort in een taxi. Op weg naar de bingo, dat is hun uitje.

Stanley heeft ze in geen jaren op het erf zien lopen, daarom weten ze ook niet hoe mooi zijn fiets is en hoe trots hij erop is. Verderop, iets om de hoek van hun straat, is een fietsenreparateur en daar gaat Stanley wel eens helpen. Van de baas heeft hij de meeste onderdelen gekregen waarmee hij zijn fiets heeft gebouwd.

Stanley rijdt in een rustig tempo door de straten, op zoek naar plaatsen waar aan lange touwen vliegers zijn uitgestald. Op de Dr. Sophie Redmondstraat heb je ze altijd, bij de speeltuin van Fernandes, aan de Verlengde Gemeenelandsweg, maar ook aan de Mahonylaan waren ze er vorig jaar. En natuurlijk aan Pad van Wanica, daar zijn altijd verschillende verkooppunten.

Het is een mooi gezicht al die fleurige vliegers. Verschillende vormen, verschillende grootte en verschillende kleuren, wat een verscheidenheid.

En dan die in de wind flapperende lange staarten. Al gauw heeft Stanley gezien dat de prijzen variëren van SRD 5, - voor de allerkleinste tot SRD 25, - voor een grote vlieger. Steeds gaat de prijs omhoog met een dollar• als de vlieger een maatje groter is. Hij ziet een aantal prachtige grote vliegers uitgestald en neemt zijn kiek. Zelf maakt hij ook elk jaar een echt pronkstuk, de grootste en mooiste van de collectie en als je die op tijd kan verkopen, dan zit je goed. Hij trapt nog een tijdje rond en peinst in zichzelf over de nieuwe namen van de straten. de Coppenamestraat, die nu Dr. J. Lachman heet en de Rust en Vredestraat, nu Frederick Derbystraat. Hij wil net omkeren om langs die straten terug te fietsen naar huis, als hij iets ziet...

Hij stopt en leest eens goed wat hij daar op een spandoek ziet staan:

GROTE VIEGERBOUWEDSTRIJD
AANMELDINGSFORMULIEREN GRATIS
AF TE HAGEN BIJ..

Stanley heeft genoeg gezien. Dit is zijn kans. Hij springt op de fiets en spurt naar het opgegeven adres, waar hij een formulier invult voor deelname.

Hij heeft nummer 113, staat op het formulier. Veel tijd heeft hij niet, want de sluitingsdatum voor de bouwwedstrijd is al aanstaande vrijdag. Maar het prijzenpakket, o boy, o boy, dat is niet mis. Natuurlijk een schoolpakket met schooltas, dat is gebruikelijk. Verder een mooi bedrag aan valuta, US\$ 100, -, wat zou hij dat graag winnen. Tenslotte een retourticket naar Curaçao!

Geen tijd te verliezen, het is nu al dinsdag en eigenlijk moet hij nog vliegers bouwen voor de verkoop ook. Stanley racet naar huis en zet gauw zijn fiets onder de achtertrap. Hij moet nagaan wat hij allemaal in zijn werkplaats heeft, hij moet inventariseren. Is er genoeg materiaal om een prijsvlieger te bouwen? Een echte monstervlieger, mooi maar ook stevig, echt instaat om te vliegen? Dat stond in het inschrijfformulier. De vlieger moet groot en mooi zijn, bijzonder en origineel, maar hij moet het ook nog doen, echt kunnen vliegen.

Stanleyyyyyyy komt het van boven.

En meteen erachteraan **Stanleyyyyyyy**

Dat is stom, denkt hij bij zichzelf. Liever was ik eerst naar boven gegaan, nu word ik toch gestoord. 'Ik kom al' roept hij.

Hij gaat de trap op. 'Dag oma, dag ma', groet hij, terwijl hij zijn slippers naast het trapgat regelt.

Flauwekul, denkt hij bij zichzelf. Grootmoeder staat erop dat hij zijn slippers naast het trapgat zet, want er zou eens iemand over kunnen vallen, zegt ze altijd. Alleen, denkt Stanley, zij zijn te lui om op te staan, laat staan om de trap op en af te gaan, dus wie zou er nou over die slippers kunnen vallen?

'Wat zijn de prijzen?' vraagt zijn grootmoeder, zonder te groeten.

'Ja, hoe duur zijn ze?' echoot zijn moeder.

'Zijn er veel verkoopplaatsen langs de straten?'

'Zie je veel vliegers op straat?'

Ze vuren hun vragen met echo op hem af.

Stanley vertelt wat hij heeft gezien, maar dikt het flink aan. 'Er zijn tientallen verkooppunten' vertelt hij, 'en de prijzen liggen laag, vanaf SRD 2,50.' Grote concurrentie dus'.

Hij besluit met de boodschap dat hij nu weer aan het werk moet beneden, want dat hij nog lang niet genoeg vliegers heeft voor de verkoop. Zo kan hij de concurrentie echt niet aan. Hij hoopt dat ze hem nu met rust zullen laten. Geen woord heeft hij gezegd over de wedstrijd. Dat houdt hij voorlopig nog voor zich. Eerst eens kijken beneden hoe het met zijn voorraad staat. En hoeveel geld heeft hij nog, voor het geval hij nog iets moet bijkopen?

Stanley kijkt al zijn spullen goed na. Bij die grondige inspectie van zijn hele werkplaats blijkt dat het best meevalt. Er is in elk geval genoeg papier in verschillende kleuren en touw is er ook zat, lijm lijkt er ook nog genoeg te zijn. Materiaal voor een staart is een probleem, zeker voor een grote vlieger en o ja, materiaal voor het geraamte. Voor zo'n grote vlieger zul je wel van dat dunne balsahout nodig hebben, of in elk geval een heel lichte houtsoort en dat heeft Stanley niet in voorraad. Hout is duur, maar er is wel een houtzagerij dichtbij op de Gemeenlandsweg. Daar eerst maar eens kijken, vindt Stanley.

Zonder dat de twee vrouwen boven op het balkon het in de gaten hebben gaat Stanley met de fiets op pad. Bij de houtzagerij zijn er een of twee mannen die hem wel van gezicht kennen en gelukkig zijn ze vriendelijk tegen hem. Eerst vragen ze waarvoor hij hout nodig heeft en als hij vertelt van de vliegerbouwwedstrijd, dan worden zij ook enthousiast. Leuk dat hij mee wil doen en belangrijk, die prijzen; schoolspullen heeft hij zeker nodig als hij naar de LTS gaat. Goede schoolkeus, LTS, vinden ze. Ja, hij moet die wedstrijd maar eens even gaan winnen. Dat zijn ze met hem eens.

Ze leggen uit dat er A, B en C kwaliteit hout is. A kwaliteit is altijd het duurst, het mooist glad geschaafd en geschuurd en het meest recht. Voor een vlieger kan hij vast wel volstaan met B kwaliteit en voor sommige onderdelen is C ook nog goed genoeg. 'Weet je wat', stellen ze hem voor, 'uit het hout van C kwaliteit mag je gratis meenemen wat je nodig hebt, boy.' Voor B moet je wel betalen, maar we maken een mooie prijs voor je'. Stanley is dolblij, maar hij weet nog helemaal niet

wat hij nodig heeft. Hij moet eerst een ontwerp hebben. Een bouwtekening. Een beetje zorgelijk kijkt hij rond in de houtzagerij. Iedereen is zo bedrijvig bezig en alle machines draaien met een hoop lawaai. De vriendelijke mannen zijn allang weer andere klanten aan het helpen. Hoe nu verder?

Hij denkt een poosje na, denkt aan alle vliegers die hij in de afgelopen jaren al gemaakt heeft. Een paar jaar geleden heeft hij er een zelf ontworpen, helemaal zelf uitgedacht, een driekantige vlieger, met een opening in het midden en aan de drie zijden bespannen met vliegerpapier. De staart wordt in het midden van de opening vastgezet aan een raamwerk van printa en touw. En vliegen dat hij doet! Stanley heeft er net gisteren nog zo een gebouwd.

'Meneer, meneer', roept hij naar de baas van de houtzagerij, 'mag ik morgen terugkomen?' Ik ga nu eerst mijn tekening maken.' 'Ja, hoor mi boy, je doet maar, tot morgen'.

Helemaal opgewonden trapt hij naar huis. Hij weet hoe het moet, hij weet wat hij doen moet.

Thuisgekomen kijkt hij eerst even boven, op het balkon. Alles rustig? Hebben zijn grootmoeder en moeder geen noten op hun zang? Anders kan hij toch niet doorwerken. Nee, ze hebben goed begrepen dat hij hard moet werken om de concurrentie in de vliegerhandel aan te kunnen en ze kijken nu al uit naar de opbrengst. Kunnen ze er straks mee naar de bingo.

In zijn werkplaats neemt Stanley de driekantige vlieger en meet alle onderdelen zorgvuldig af. Elk onderdeel tekent hij in het klein in zijn ruitjesschrift. Alle maten schrijft hij er in keurige cijfers naast. Als dat gebeurd is neemt hij de vlieger mee het erf op naar achteren. Daar laat hij hem op om te zien of hij stabiel in de lucht ligt. Gelukkig dat ze zo'n diep erf hebben bij dit oude stadshuis. Er is ruimte genoeg om wind te vangen en het duurt niet lang of de vlieger staat hoog in de lucht, met het touw strak en de staart sierlijk wapperend. Trots kijkt Stanley naar zijn vlieger. 'Dit is hem', zegt hij half hardop. 'Deze doet het goed, nu nog vergroten'.

Hij bindt het touw aan een van de takken van de oude manjebroom waarin hij is geklommen om de vlieger op te laten. Dan klimt hij terug naar beneden.

Hij heeft in zijn spanning niet eens gezien dat hij een grote uil heeft gestoord, terwijl hij zat te slapen op een tak van de manjebroom. De uil heeft het allemaal gevolgd, het oplaten van de vlieger, het gemompel van Stanley. Hij houdt van zijn rust. Hij wordt nooit gestoord in zijn slaap. Er komt eigenlijk zelden iemand achter op dit erf, alleen dan een enkele keer deze jongen Stanley en die is wel rustig. De uil sluit zijn ogen weer en stopt zijn kop tussen zijn veren om door te slapen. Vannacht als hij toch op jacht moet, zal hij eens kijken hoe het met die vlieger verder gaat.

Stanley gaat terug naar zijn werkplaats, waar hij zijn schrift neemt en alle maten die hij heeft genoteerd vermenigvuldigt met 4. Zijn kleine driekantige vlieger is 50 cm hoog. Dat maal 4 maakt dat zijn prijsvlieger 2 m wordt. Een stuk groter dan hij zelf is. Nu kan hij zien hoe lang de latten moeten zijn, waarmee hij zijn vlieger moet bouwen.

Stanley denkt dat hij er zelfs wel in zal kunnen staan, in die opening in het midden. Maar is dan dat vliegerpapier wel sterk genoeg voor zo'n grote vlieger? Nee, bedenkt Stanley, natuurlijk niet. Hiervoor heb je stof nodig, van die hele lichte, dunne stof, die ze ook voor parachutes gebruiken. Hoe laat is het? Kan ik nog naar de markt? Waar is mijn portemonnee? Hoeveel geld is er nog in? Ik moet stof kopen.

Koortsachtig begint Stanley rond te draaien.

En dan plotseling... een warme wind waait met kracht langs zijn gezicht en een grote donkere schaduw scheert dichterbij, tot er met een plof een grote vogel op zijn werktafel landt. De uil.

'Jongen, houd je rustig, wind je niet op, zo kom je niet verder', zegt de uil.

Stanley kijkt hem met open mond aan, te verbaasd om bang te zijn.

'Ja, blijf maar stil', gaat de uil verder. 'Begin niet te schreeuwen van schrik, want we willen niet dat die twee ouwe taarten daarboven ons horen, toch?'

Stanley knikt met zijn hoofd, nog steeds met stomheid geslagen. 'Laten we eerst maar eens netjes kennismaken', zegt de uil en direct daarna steekt hij een punt van zijn enorme vleugel naar voren. 'Ik ben Sabiso en jij bent...?' Voorzichtig geeft Stanley hem een hand. 'Aangenaam meneer Sabiso, ik ben Stanley'. 'Ja, natuurlijk ben jij Stanley, wie anders wordt er hier om de haverklap geroepen?' en meteen doet hij zachtjes de stemmen van de 'twee ouwe taarten' na.

Stanleyyyyyy en erachteraan nog eens **Stanleyyyyyyy**

Stanley schiet in de lach en vergeet daardoor dat hij had willen vragen hoe het kan dat een uil kan praten. Kennelijk kan de uil een beetje gedachten lezen want hij zegt: 'Je wilt zeker weten hoe het komt dat ik je kom helpen?' Dat wil Stanley zeker wel weten en Sabiso begint het uit te leggen. 'Toen jouw vader nog leefde, was jij nog maar een heel klein jongetje', vertelt de uil. 'Vaak wandelde hij met jou op het erf en altijd als hij onder mijn boom kwam, vertelde hij jou over mij. "De uil van de manjeboom" noemde je vader mij en jij kon zelfs al "uil" zeggen voordat je "mamma" zei'. Stanley luistert geboeid, hij weet immers maar zo weinig van vroeger.

Sabiso vertelt dat hij na het overlijden van zijn vader, zichzelf heeft beloofd altijd een oogje te zullen gooien op Stanley. Eigenlijk heeft hij wel verwacht dat er eens een moment zou komen waarop zijn hulp van pas komt. 'Ik denk dat dat moment nu is aangebroken', besluit Sabiso. Stanley is het daarmee eens, maar hij begrijpt nog niet hoe het dan komt dat de uil kan praten. 'O, maar dat is heel normaal voor uilen', legt Sabiso uit. 'Je weet toch dat uilen symbool zijn voor wijsheid?' Ja, dat weet Stanley wel. Uilen worden heel oud en naarmate ze ouder worden, worden ze steeds wijzer. Dat is bij mensen ook zo, althans bij sommige mensen. Hoe ouder uilen zijn en hoe dichter ze bij de mensen wonen hoe meer kans dat ze leren praten. Sabiso is heel oud en heeft altijd in deze manjeboom gewoond op een erf van de mensen. Hier heeft hij geluisterd naar Stanley's vader die hem woordjes leerde. 'Snap je het?' vraagt hij Stanley, 'Toen jij leerde praten, leerde ik het ook'.

'Maar nu hebben we geen tijd meer voor oude verhalen, we moeten opschieten, er is al zo weinig tijd om die vlieger te bouwen'.

Ook daar is Stanley het mee eens en hij laat de rest van de vragen die hij nog in zijn hoofd heeft, maar zitten, voorlopig. 'Een wijs besluit', zegt Sabiso, die klaarblijkelijk echt gedachten kan lezen.

Stanley richt nu al zijn aandacht op de tekening van de vlieger in zijn ruitjesschrift. Samen met Sabiso berekent hij hoeveel stof hij moet hebben, van die dunne parachutestof. Hij is bang dat het beetje geld dat hij heeft niet genoeg is, maar daar weet Sabiso wel een oplossing voor. Hij vliegt weg en is na een paar minuten al weer terug met een portemonnee in zijn snavel.

'Van wie is die', vraagt Stanley argwanend, 'heb je die gestolen?'

'Nee, alleen even geleend om terug te geven wat jouw rechtmatig eigendom is', is het verontwaardigde antwoord. 'De portemonnee is van die ouwe heks hierboven, die met de dikste, platste bil, je ouwe opoe', zegt Sabiso vol venijn. 'Hierin heeft ze het geld bewaard dat jij hebt verdiend en waarvan zelfs je moeder niets weet'.

Langzaam begint Stanley te grijnzen. Als dat zo is, kan hij het rustig nemen, want het is van hem en oma kan er niets van zeggen, omdat zijn moeder het niet weet. Gauw kijken ze hoeveel het is. Gelukkig, het lijkt genoeg voor de parachutestof en vast ook nog genoeg voor het hout dat nodig is voor de vlieger. En als er wat overblijft, des te beter ...

'Ga nou nog gauw even naar de markt', spoort Sabiso hem aan, 'dan leg ik die portemonnee terug en wacht op je bij de manjeboom'.

Stanley haast zich en vindt de juiste stof in drie prachtige kleuren: paars, oranje en groen. Wat zal dat een mooie vlieger worden. Morgenvroeg direct naar de houtzagerij en dan aan het werk, denkt hij onderweg naar huis. Zodra hij zijn fiets op slot heeft gezet rent hij naar de manjeboom waar Sabiso woont. Die is alweer in slaap gevallen. Uilen zijn nachtdieren en om zo, voor zijn doen vroeg in de middag, al wakker te blijven, dat is te veel gevraagd.

Stanley keert terug naar zijn werkplaats en spreidt de stof uit om volgens zijn tekening alvast de juiste patronen uit te zetten. Dan kan hij morgen vroeg direct knippen.

Als het hout er eenmaal is moet alles op de juiste afmeting gezaagd en dan kan de stof aan het hout bevestigd. Het moet kunnen in anderhalve dag, denkt Stanley vol zelfvertrouwen. Zeker met de hulp van die mannen van de houtzagerij en vooral van Sabiso. Hij krijgt een warm gevoel van dankbaarheid als hij aan de uil denkt. Inmiddels is het bijna donker en kan hij niets meer doen in zijn werkplaats. Hij besluit nog een keer naar achteren te lopen, naar de manjeboom. De uil begint net wakker te worden als hij onder de boom zachtjes roept: 'Meneer Sabiso'. Sabiso heeft honger en moet gaan jagen, hij heeft nu eigenlijk geen tijd meer voor Stanley, maar hij wil wel weten of het gelukt is met de stof. En de kleuren lijken hem wel mooi. 'Morgen hard werken aan je vlieger en dan maak je mij in de vooravond wakker voor een proefvlucht. Een goede nacht en goede jacht!' en weg is Sabiso. Met een paar krachtige vleugelslagen ziet Stanley hem majestueus wegvliegen, de avondlucht in. Stanley besluit om maar naar boven te gaan, baden en vroeg naar bed. Dan is hij morgenochtend helemaal klaar om zijn monstervlieger te bouwen. Als hij die bouwwedstrijd nou eens wint...

In de vroege ochtend staat hij op en heel strategisch zet hij thee en maakt brood voor zijn moeder en oma. Dan hebben ze tenminste niet direct een reden om hem te roepen.

Beneden in zijn werkplaats kijkt hij zorgvuldig de stukken stof na die hij de vorige avond heeft afgemeten. Intussen denkt hij zorgelijk aan het zagen van het hout. Alles moet exact de juiste afmeting hebben en hij heeft geen goede zaag en hoe krijgt hij die lange stukken hout met zijn fiets naar hier? Ineens staat Sabiso naast hem op de werktafel, net voor hij de schaar in de stof wil zetten. 'Maak je geen zorgen,' zegt de uil, 'hier staan alle afmetingen.' Die van de stof zijn goed, dat heb ik al nagerekend vannacht, die kun je zo knippen. Je hoeft alleen aan de houtzagerij te vragen of zij het hout voor je zagen en klaar ben je. In kortere stukken kun je makkelijk alles op de fiets vervoeren. Ik moet nu gaan slapen. Een goede dag met een gulle lach!' En weg is hij, met een sierlijke boog het erf over naar de manjeboom.

Stanley kijkt naar het papier in zijn hand. Hij is onder de indruk.

Dit is een groot formaat professionele bestektekening van de kleine

driekantige vlieger die hij gisteren heeft opgelaten. En die nog steeds aan de manjeboom vastzit. Sabiso heeft niet alleen gejaagd vannacht, dat kan hij wel zien. Sabiso moet een echte bouwmeester zijn. Stanley hoopt dat hij dat alles ook zal leren op de LTS. Met zijn tekening en het geld opgevouwen in zijn zak, gaat hij met de fiets naar de houtzagerij.

Hij is vroeg, er zijn nog geen klanten.

De baas is er zelf ook nog maar net. Dat geeft mooi de tijd om hem de werktekening te wijzen. 'Wow', zegt de baas, 'heb jij dat zelf gemaakt?' 'Niet alleen hoor. Met een beetje hulp'. Stanley durft de uil niet te noemen. Wie gelooft nou dat er een sprekende uil is die hem helpt? Maar hij wil ook niet zelf met de hele eer gaan strijken. 'Hoe oud ben jij eigenlijk?' vraagt de baas van de houtzagerij. Stanley zegt dat hij 12 is, hij wordt in december 13. Mooi om op die leeftijd naar de LTS te kunnen gaan, vindt de baas en hij zegt erbij dat Stanley volgens hem echt talent heeft, want het ontwerp van die driekantige vlieger is revolutionair en indrukwekkend. Die woorden gebruikt hij, revolutionair en indrukwekkend en Stanley bedankt beleefd voor het compliment. Bij zichzelf denkt hij dat het enige belangrijke is dat de vlieger die het in het klein goed deed, het in het groot ook goed moet doen. Voor de rest zal het 'm worst wezen, die wedstrijd wil hij winnen.

De baas heeft plezier in de jongen met zijn monstervlieger en is direct bereid om alle stukken hout op de juiste afmeting te zagen, dat is in een wip gebeurd met al die machines die er zijn in de houtzagerij. Zoals beloofd worden er zoveel mogelijk goede stukken hout gezocht in de partij C kwaliteit. De rest komt uit de voorraad B kwaliteit en daarop krijgt Stanley korting. Als hij met zijn hout aan de fiets gebonden en zijn nota met het stempel VOLDAAN, op straat staat is hij trots op zijn aankoop en op het feit dat er nog SRD 25, - over is.

Nu gauw naar huis en aan het werk.

De hele dag is hij bezig. En het werk vlot geweldig. Wat gaat dat lekker zeg, met zo'n goede tekening en alles zo keurig op maat gezaagd. De mooi gekleurde stof heeft hij zelf geknipt en het enige dat hij nog niet heeft en waarvoor hij ook nog geen oplossing heeft bedacht is de

staart. Hoe kan je een proefvlucht doen zonder staart? Hij zal snel iets moeten bedenken, want de zon begint al te zakken en hij heeft met Sabiso een afspraak in de vooravond. Die vlieger moet echt de lucht in. Morgen is de datum voor de vliegerbouwwedstrijd.

Een beetje moedeloos kijkt hij om zich heen, wat kan nou als staart dienen?

Uit zijn ooghoek ziet hij iets wapperen, iets wits met rode bandjes, het waait heen en weer. Hij staat op om beter te kijken. Het is iets dat omlaag hangt vanaf het balkon. Zeker iets van het wasrek, dat aan een kant is losgeraakt, anders kan hij het onder het huis niet zien wapperen. Hij loopt het onderhuis door en kijkt langs de achtermuur van het huis naar boven. Daar hangt het rek waar de 'twee ouwe taarten' hun wasgoed ophangen. En daar ziet hij de perfecte staart voor zijn vlieger! Twee van die ouderwetse onderbroeken van soepel dun batist en aan elkaar geknoopt met de rode bandjes; dat is de staart die hij nog nodig heeft. Hij klimt heel zacht een paar treden de trap op, tot hij erbij kan en met een stevige ruk trekt hij de waspennen kapot en houdt de twee onderbroeken in zijn hand. Vlug en handig bindt hij ze aan elkaar. Hij kan de staart nog niet bevestigen aan de vlieger, anders kan hij er niet meer mee lopen, dus propt hij alles maar onder zijn arm. Zijn handen heeft hij nodig om het raamwerk van de vlieger te steunen. Hij stapt in de opening binnen de drie met kleurige stof beklede zijwanden van de vlieger. Dat is de beste manier om dit gevaarte te vervoeren. Hij steekt het erf over naar achteren, op weg naar de manjeboom, waar hij met Sabiso heeft afgesproken. Als ze het nou nog maar niet merken, van die onderbroeken, denkt Stanley, alsjeblieft, laat ze het nog niet merken...

Maar daar heb je het al:

Stanleyyyyyyy klinkt het luidop van boven, achter hem.

Direct gevolgd door nog een **Stanleyyyyyyy**

Stanley geeft geen antwoord en gaat alleen maar sneller lopen.

Stanleyyyyyyy

en meteen daarna, als een echo

Stanleyyyyyy yyyyyyyyyy

Waar zijn onze **directoiressss ssssssssssssssss** ?

Dan die echo **directoiressss ssssssssssssssss** ?

‘Mond dicht’, sist Sabiso in Stanley’s oor. Hij is geruisloos aan komen vliegen en blijft nu op gelijke hoogte met de jongen. ‘Niks te maken met hun directoires. Jij hebt je vliegerstaart en dat is nu belangrijker’, zegt de uil. Sabiso is wakker geworden van het gebrul van de ‘twee ouwe taarten’. Hij vindt dat vandaag niet erg, want ze hadden immers een afspraak. De proefvlucht.

Nu staan de twee vrouwen allebei op het achterbalkon. Vandaar kunnen ze tot naar de manjeboom kijken en zien wat Stanley gaat doen met zijn vlieger, zijn mooie prijsvlieger. Hij krijgt het er benauwd van. Straks zien ze waar hij deze dagen zo hard aan gewerkt heeft, straks begrijpt zijn grootmoeder waar het verdwenen geld aan besteed is. Hij wordt steeds zenuwachtiger. Met bevende vingers begint hij de staart aan de vlieger te knopen. Hij staat nog steeds in de opening in het midden van de driekantige monstervlieger. Hij schudt de staart los en laat hem zover mogelijk uitgespreid op de grond neerkomen, zodat het opvliegen soepel kan gaan, als de vlieger eenmaal wind vangt. En dan...

Dáár zijn onze **directoiressss ssssssssssssss!**

Volmaakt tegelijk, zonder echo.

En dan gebeurt wat bijna nooit gebeurt. De ‘twee ouwe taarten’ willen de trap afkomen, de achtertrap nog wel en ook nog eens alle twee tegelijk.

Dat laatste is een gelukje, want door hun dringen om tegelijk achter hun onderbroeken aan te gaan, lopen ze elkaar zo in de weg dat ze klem komen te zitten op de trap.

Hierdoor krijgt Sabiso de gelegenheid om Stanley met zijn neus op de feiten te drukken.

'Wat wil je?' vraagt hij dringend. 'Kiezen of delen, nu of nooit. Stijg je nog op, of blijf je bij ze?'

'Mmmijn sssschool', stottert Stanley, 'ik wil naar de LTS'. 'Ik kan je alles leren wat je daar leert, en nog meer', verzekert Sabiso hem. 'De wedstrijd, de vliegerwedstrijd, het ticket...'

'Dat heb je helemaal niet nodig, we vliegen zelf wel naar Curaçao'. Stanley kijkt nog eenmaal om, knikt kort met zijn hoofd en zegt: 'Kom op, daar gaan we!'

Met een aanloop zet hij de vlieger in beweging, hij zelf nog steeds in het midden.

De twee vrouwen zijn intussen beneden aan de trap en beginnen te rennen, zo goed en zo kwaad als ze dat nog kunnen, met die dikke platte bil die hen in de weg zit. Stanley voelt een klein beetje wind in de vlieger komen, maar nog niet genoeg om de lucht in te gaan. De staart sleept achter hem aan, op de grond. Als zijn moeder of oma nog iets sneller gaat kan een van hen straks een voet erop zetten en dan trekt ze alles kapot. Dan gaat hij nooit meer de lucht in. Die gedachte wordt ook door Sabiso gelezen. Hij schrikt ervan, dat mag nooit gebeuren, voor eeuwig vastzitten aan die twee daar, nee, dat gunt hij Stanley niet. 'Kom op jong, kom op,' moedigt hij Stanley aan, terwijl hij naast hem klapwiekt.

Misschien gaf dat klapwieken nou net het laatste beetje wind dat er nodig was om de vlieger de lucht in te krijgen, want daar gaat hij, langzaam en statig, schuin omhoog. Met Stanley erin; die had ondanks al die spanning zijn voeten opgetrokken en op de onderste dwarslat gezet, zodat hij middenin de vlieger staat, die nu dus vliegt.

Ja, echt hij vliegt, naast Sabiso, samen het avontuur tegemoet, richting Curaçao.

VAJ A TOT Z

'Ha, ik heb je!' klinkt het keihard in mijn oor. En ja, hij heeft me, de ellendeling. Ik zit in de mediatheek met mijn hele klas. De lerares Nederlands heeft ons als opgave een lange lijst vreemde woorden gegeven, we moeten er een uitkiezen voor elke letter van het alfabet. De betekenissen, die moeten we op de computer in het digitale woordenboek opzoeken. En dan op een keurige lijst inleveren. Het mag ook nog geprint zijn. Best een leuke opdracht. Best een leuke leerkracht ook, die van Nederlands. Maar die van de mediatheek ... vreselijk! Altijd loert hij me! En nu heeft hij me te pakken.

'Spelletjes spelen, hé, computerspelletjes doen op onze mooie dure apparatuur. Ik zal je leren!' Hij gaat behoorlijk te keer. Stom ook, ik speel zo vaak spelletjes op die computers, maar ik laat me nooit pakken. En nu heeft hij me toch beet. 'Een maand lang kom je niet in de mediatheek! En deze opdracht doe je maar thuis! Voor mijn part met een gewoon woordenboek! Ik geef het meteen door aan Nederlands. En nu: **Errr-uit! Wegwezen!**' Dat laat ik me geen twee keer zeggen natuurlijk. Weg ben ik, lekker vroeg naar huis.

Pa en ma zijn nog aan het werk, dus heerlijk het rijk alleen. Dat dacht ik. Het eerste wat ik zie als ik thuis aankom is de brom van mijn broer. 'Heb je geen school?' schreeuw ik naar boven, terwijl ik mijn fiets aan de buitentrapp vastzet. Enrico zit op het balkon met een leerboek. 'Wat ben jij braaf aan het studeren.'

Hij zit voor zijn eindexamen Havo en hij heeft veel roostervrije uren. Ik zit in de eerste mulo. Natuurlijk kent Enrico de meeste leraren van mijn school nog en als ik hem vertel dat ik weggestuurd ben uit de mediatheek, maakt hij een lange tjoerie. 'Voor wie maak je tjoerie?' vraag ik. 'Eigenlijk voor jou én die leerkracht van de mediatheek,' antwoordt hij. 'Hoezo..., hoezo ook voor mij?'

Enrico legt uit dat je natuurlijk best computerspelletjes kan doen in de mediatheek, maar dan moet je eerst zorgen dat je de opdracht af hebt. Het antwoord stuur je eerst naar je eigen mailadres, dan pas ga je spelen. En als je er dan uit gegooid wordt heb je toch de antwoorden. O zo. Nu begrijp ik hoe hij op mulo overal zo mooi doorheen is gekomen: zó deed hij dat. Leuk om te weten voor de volgende keer, maar nu zit ik wel met die opdracht. Ik zit er mooi mee, met al die rotwoorden in dat woordenboek. Enrico vindt het ook wel een beetje zielig en besluit me te helpen. Hij zal alles op de computer van pa opzoeken, dan moet ik uit het materiaal dat hij vindt de lijst opstellen. Toch nog veel werk, maar het scheelt.

Samen werken we een poosje door tot Enrico zegt: 'Zo, Imro, klaar ben ik. De lijst is af. Nu moet je het verder alleen doen.'

Ik ben ook wel opgeschoten, maar het gaat langzamer dan het zoekwerk op de computer. Ik kijk naar wat ik al allemaal heb. Grappig, twee woorden die hetzelfde betekenen: bij de A en de Z.

Amazonelamantijn en Zeekoe. Er staat een heleboel in Wikipedia.

Eerst even kijken bij de **A**.

De **Amazonelamantijn** (*Trichechus inunguis*), ook wel **Amazonezeekoe** of **Zuid-Amerikaanse lamantijn** genoemd, is een lamantijn (zeekoe) die in het stroomgebied van de Amazone voorkomt (waaronder ook de zijrivieren en de monding van de Amazone), in Brazilië, Colombia, Equator, Guyana en Peru. Het is een van de weinige zeezoogdieren die in zoetwater leven. Het is ook het enige zoogdier waarbij de kiezen constant vervangen worden. Nieuwe kiezen groeien aan achter in de kaak en vervangen de oude en versleten kiezen voorin de kaak. Bij de verwante olifant worden de kiezen ook vervangen, maar de olifant heeft maar een beperkt aantal vervangingskiezen. De Amazonelamantijn is de kleinste van de drie lamantijnsoorten. Individuen kunnen tot 3 m lang en 450 kg zwaar worden. De huid is glad en niet gerimpeld zoals bij de andere lamantijnsoorten.

Nu ook nog bij de **Z** lezen:

Zeekoeien, de orde **Sirenia** van de **Zoogdieren**. Het zijn aan het waterleven aangepaste herbivoren, die men tot de Hoefdieren rekent. Zij zijn thans verspreid over de tropische kusten van de wereld. De aanpassingen aan het leven in tropische kustwateren en riviermonden zijn betrekkelijk vergaand; voortbeweging op het land is onmogelijk, omdat de achterpoten geheel gereduceerd zijn (van het bekken zijn nog slechts enkele resten over) en de voorpoten tot vinnen geworden zijn. De staart is eveneens veranderd in een afgeplatte vin. Oorschelpen ontbreken en de neusgaten kunnen gesloten worden. Het lichaam is stomp torpedovormig en voorzien van een onderhuidse speklaag – de huid zelf is vrijwel naakt, behalve op de kop. Per keer wordt slechts één jong ter wereld gebracht, dat onder water geboren wordt. De melkklieren bevinden zich op de borst (vgl. olifanten) en het jong wordt soms in verticale stand gezoogd, wat aanleiding gegeven zou hebben tot zeemansverhalen betreffende zeemeerminnen. Zeekoeien leven alleen en in groepen. Ze voeden zich uitsluitend met waterplanten. De jongen worden geboren na een draagtijd van 12-14 maanden. Afhankelijk van de soort kan het vijf jaar duren voor de jongen geslachtsrijp zijn. In dierentuinen zijn zeekoeien goed te houden (traditie in Artis, Amsterdam), maar zij zijn kost-

bare gasten vanwege hun speciale voedsel en huisvesting. Vrijwel over het gehele verspreidingsgebied zijn de Zeekoeien in hun voortbestaan bedreigd; één soort is reeds (lang geleden) uitgeroeid. Het zeekoeienbestand is erg teruggelopen omdat de walvisvaarders op ze jagen. De dieren worden bemachtigd ter wille van het goed smakende vlees, de traan (olie) en de huid.

Zeekoeien zijn dus eigenlijk ook een bedreigde diersoort, die leven in onze grote rivieren. Ik ken natuurlijk ook de verhalen dat de sprookjes en fabels over zeemeerminnen gebaseerd zijn op het bestaan van deze waterdieren. Ik leun lekker achterover en geef me over aan mijn gedachten. Maar nee, ik heb werk te doen. Nu moet ik er nog een geheel van maken, van al die informatie, voor die lijst, maar ik heb zo'n slaap. Het is warm en stil hier op het balkon en ik voel dat mijn hoofd langzaam naar voren zakt. Ik val in slaap.

... 'Jou hebben ze naar hier gebracht? En nu moet je hier andijvie eten? Maar zo te zien vind je het wel lekker. Geef mij maar amsoi, hoor. Nog liever tayerblad. Ze hebben het wel fijn warm voor je gemaakt, niet zo koud als buiten. Ik moet alsmaar door die rotkou als ik jou kom opzoeken. Jij mag lekker in het warme water blijven'.

De jongen leunt tegen de rand van het bassin waarin de zeekoeien uit Suriname in Artis worden gehouden. Hij mompelt een beetje voor zich heen, maar de lamantijn luistert aandachtig. Hij beweegt langzaam en majestueus in het bassin. Het verwondert de jongen dat zo'n groot en log dier zich zo elegant kan bewegen. Hij buigt zich voorover om nog beter naar de zeekoe te kunnen kijken. Die op zijn beurt, komt met zijn kop naar de rand om de jongen aan te kijken. Het lijkt wel of hij elk woord verstaan heeft.

'Nou dan moeten we maar eens kennismaken. 'Ik ben Imro', zegt de jongen en hij gaat door met: 'jij bent Valentijn de lamantijn'. Het grote dier knikt met zijn kop, wat Imro totaal niet verbaast. Hij voelt dat er contact is. Hij heeft er immers een gewoonte van gemaakt om in Amsterdam, in Artis de zeekoeien uit zijn geliefde Suriname op te zoeken. Eigenlijk vindt Imro het maar zielig, zulke grote dieren in zo'n klein bassin met troebel water. In Suriname hebben ze het beter, vrijheid, blijheid, net als hijzelf...

'Imro, Imro, wordt wakker. Je bent nog lang niet klaar!' Het is Enrico, die me wakker maakt. Hé, ik droomde net zo lekker. En nog toepasselijk ook. Ik droomde van zeekoeien. In de vakantie waren we naar het binnenland en we hebben toen inderdaad een lamantijn gezien.

Maar toch, Enrico hij heeft gelijk, er is nog heel wat te doen, voordat mijn woordenlijst af is. De rest van de middag werk ik serieus door en ook 's avonds doe ik nog een stukje. Zo, nu krijg ik het zeker op tijd af. Met een gerust hart ga ik naar bed en val direct in slaap. En weer droom ik van Valentijn, de lamantijn.

... De zeekoe in het bassin in Artis kijkt uit naar de jongen Imro, die zo gezellig bij hem komt zitten en tegen hem praat. Hij wou maar dat hijzelf ook kon praten, dan zou hij hem vertellen van zijn kiespijn. Gelukkig daar komt hij aan. Aanhalig steekt Valentijn zijn kop omhoog naar de rand van het bassin waar Imro gaat zitten. Imro steekt zijn hand uit en aait de grote natte kop. Hij buigt voorover om er goed bij te kunnen. Per ongeluk stoot hij met zijn hand tegen de mond van de lamantijn. Valentijn schrikt en met een diep gekreun verdwijnt hij onder water. O jee, denkt Imro, zou ik hem pijn gedaan hebben, maar zo hard was het toch niet? Hij tuurt in het water om te zien of Valentijn weer boven komt. He ja, daar komt hij weer langzaam omhoog, met zijn bek half open. 'Wat doe je nou gek,' zegt Imro. 'Doe je mond dicht dan zie je er niet zo stom uit.' Maar Valentijn spert zijn bek nog verder open en Imro begint iets te begrijpen. 'Heb jij soms iets in je mond? Of heb je kiespijn? Laat me eens kijken.' Imro heeft in de informatie over lamantijnen gelezen dat hun kiezen permanent blijven wisselen. Zou er nu misschien een vast zitten, die eruit moet? Imro gaat op zijn buik op de rand van het bassin liggen. 'Kom hier en laat me eens goed kijken,' commandeert hij. De zeekoe begrijpt dat hij geholpen wordt en zwemt tot vlak onder Imro's gezicht. Hij spert zijn bek wagenwijd open en warempel, Imro ziet een grote kies, die nog maar half vast zit in het tandvlees. Dat zal best pijn doen, denkt Imro, maar kan ik zo maar mijn hele hand in die grote bek steken? Zou hij mijn arm er niet afbijten?

Hij is zo groot en die tanden en kiezen, kolossaal, mang. Imro en Valentijn kijken elkaar eens ernstig aan en dan...

'Imro, opstaan, je moet naar school. Opschieten hoor!'

Met een schok word ik wakker. Het is mijn moeder, die roept. Ze gaat al naar het werk en nu moet ik me haasten om op tijd op school te zijn. Ik heb onrustig geslapen en vreemd gedroomd, weer over hetzelfde als de vorige middag, over de dierentuin in Amsterdam, Artis. Wel jammer van die droom, nu weet ik niet hoe het met de zeeke zijn kiespijn afloopt. Ik heb de hele morgen moeite om me te concentreren op school en 's middag moet ik nog aan die vreemde woordenlijst werken. Dat vlot tenminste aardig. Ik mis alleen nog een woord met de C. Daar moet ik nog eens goed naar kijken in het woordenboek. De hele dag blijft de droom in mijn achterhoofd. Valentijn de lamantijn spookt door mijn gedachten. Zou ik de volgende keer weer verder dromen, zou een droom wel een vervolgverhaal kunnen zijn? Wie weet wat er vannacht gebeurt...

... Imro en Valentijn kijken elkaar aan. Dan steekt Imro zijn hand in de bek van de lamantijn en pakt de kies, die dwars zit en half los is, stevig beet. Eén korte, krachtige ruk en hij heeft de kies in zijn hand. Verbaasd kijkt hij ernaar, terwijl Valentijn zich tevreden kopje onder laat glijden in het water. Hij heeft een kies getrokken van een zeeke, hoe vind je dat? Blij zwemt Valentijn een paar rondjes en spat speels in het rond. 'Hé mang, je maakt me helemaal nat!' roept Imro lachend, terwijl hij de kies stevig beet houdt. Hij kijkt hoe vrolijk Valentijn is en dan dringt het tot hem door hoeveel pijn dat arme beest heeft gehad en hoe geweldig het is dat ze elkaar zo goed begrepen en vertrouwd hebben. En met een enorme harde plons laat Valentijn zich in het water vallen om er direct weer uit te springen. Met zijn grote kop geeft hij Imro een zet. Die vliegt door de lucht en wordt behendig opgevangen door Valentijn. Zittend op zijn brede rug zwemmen ze een paar rondjes en langzaam verdwijnen ze onder water. Eerst schrikt Imro. Hij zal verdrinken! Hij kan immers niet onder water ademen zoals Valentijn. 'Rustig maar,' verzekert Valentijn hem. 'Ik wil je bedanken voor het trekken van mijn kies en nu

ga ik jou helpen om je woordenlijst af te maken. De C moet je toch nog? Nou, we zwemmen naar het Continent van Zuid Amerika, naar de Corantijnrivier. Daar kom ik vandaan.' Imro begrijpt niet hoe je vanuit Artis, de Amsterdamse Zoo, kan zwemmen naar de Corantijn in Suriname, maar het wordt een heerlijke tocht, vol avontuur. Hij geniet van de reis en van het gezelschap van zijn vriend Valentijn de lamantijn...

De C van Continent en ook van Corantijn, zingt het door mijn hoofd als ik 's morgens uitgerust opsta. Mooie combinatie: de Corantijn op het continent van Zuid-Amerika. Continent is vasteland en de Corantijnrivier vormt de grens tussen Guyana en Suriname. Dat is het gebied waar inderdaad zeekoeien voorkomen. Het lijkt wel een les in aardrijkskunde, in plaats van Nederlands en ICT voor de mediatheek. Toch ga ik direct mijn lijst precies zo afmaken, zeg ik bij mezelf, als ik na schooltijd naar huis fiets. Morgen kan ik hem dan met een gerust hart inleveren. Als ik thuiskom neem ik de vreemde woordenlijst erbij en pak mijn pen. Maar wat zie ik? Er ligt een keurig stapeltje papier onder een vreemd voorwerp, een soort presse-papier, zodat er geen blaadje weg kan waaien. Ik pak het papier in mijn ene hand en de presse-papier in mijn andere en begin te lezen. De lijst is al af! Alles is klaar, zie ik! Ook de C is ingevuld: continent en Corantijn! Prachtig werk! Peinzend kijk ik naar mijn hand, die de papieren vasthoudt. Wat heb ik eigenlijk in mijn andere hand? Ik bekijk het voorwerp eens wat beter. Dan dringt het tot mij door dat het een kies is, een hele grote, de kies van Valentijn de lamantijn.

Nee, ik droom niet, hoor...

WIZARD

Vandaag zal oma hen van school komen halen met haar nieuwe auto. Nou ja, niet brand-new natuurlijk, maar toch nieuw voor haar en zeker voor haar kleinkinderen.

Een Isuzu Wizard heeft ze gekocht.

Meteen als de schoolbel gaat rennen twee kleine jongens de klas uit. Het is een tweeling, Ramon en Romeo. Eensgezind vliegen ze op hun oma af.

'Waar staat hij?' roepen ze al van ver.

Oma wijst naar een knalblauwe wagen die voor de school staat geparkeerd.

Ze kijken vol bewondering naar de auto. Een echte terreinwagen is het, 4WD natuurlijk.

'Hoe heet hij ook al weer?' vraagt Ramon. 'Isuzu Wizard,' antwoordt oma, 'wizard is tovenaar in het Engels,' vervolgt ze. Intussen kijkt ze over haar schouder of haar andere kleinzoon er nog niet aankomt. Hij zit in de tweede klas van de LTS op de scholengemeenschap, waarvan het schoolerf grenst aan dat van de school waar de tweeling in de hoge fröbel zit. 'Waar blijft jullie grote broer nou?' Maar de tweeling heeft alleen belangstelling voor de auto. 'Wizard is tovenaar,' herhaalt Romeo wat oma net heeft gezegd. 'Kan hij echt toveren, oma?'

'Ja, volgens mij wel een beetje, maar ik heb hem pas, dus ik weet nog niet alles, hoor jongens.'

Daar komt Imro aangeslenterd. Hij heeft er een hekel aan als hij wordt opgehaald tegelijk met zijn kleine broertjes. Liever blijft hij nog rondhangen met vrienden. En nog liever met vriendinnen.

Hij kijkt schuin naar de auto en probeert niet te laten merken dat hij hem best gaaf vindt.

De tweeling kijkt tegen hem op. 'Het is een wizard en hij kan toveren,' zegt Ramon. 'Ha, ha, dat zal wel,' schampert Imro. Oma laat de jongens instappen, de kleintjes achterin en Imro voorin naast haar.

Ze bewonderen het interieur van de auto en nu zijn vrienden hem niet meer kunnen zien, kan Imro ook zijn enthousiasme tonen. De auto ziet er dan ook prachtig uit. 'Kijk eens achter de achterbank,' zegt oma tegen de tweeling. Ramon en Romeo zitten direct omgekeerd, op hun knieën. Ze kijken naar een afgedekte ruimte. 'Niks te zien hoor oma,' roepen ze in koor, 'helemaal dicht.' 'Dat kan niet, er moet iets zijn. Volgens mij waren er popsicles getoverd.'

'Waar dan?' Oma legt uit dat er ergens een klein knopje moet zitten. Als je daar aan trekt dan schuift dat afdeksel opzij, legt ze de jongens uit. Ze vinden het knopje al vlug en als de ruimte achter de achterbank open schuift, dan zien ze de popsicles. 'Zie je dat hij kan toveren,' probeert Romeo zijn grote broer te overtuigen.

Die zegt niks en zit strak voor zich uit te kijken. Maar de popsicle pakt hij wel aan.

De tweeling babbelt honderduit en geniet van de rit in oma's nieuwe auto. Imro wordt steeds stiller en oma heeft wel in de gaten dat er iets is, maar ze heeft haar handen vol in het drukke verkeer van vlak na één uur, als de scholen uitgaan. Bovendien moet ze haar hoofd erbij houden, want ze is de nieuwe auto nog niet gewend.

Op de hoek van de Wanica- en de Dr. Sophie Redmondstraat staan ze te wachten bij het stoplicht. 'Ik vraag me af hoe snel hij is?' bromt Imro.

'Wil je 't zien?' antwoordt oma met een wedervraag en ze zet zich in postuur om als eerste weg te zijn als het licht op groen springt.

Ze let scherp op de tijdteller van het stoplicht. Nog 24 seconden.

'Opletten jongens, hou je vast! Wij gaan als eerste de Sophie Redmoooond ...' GROEN ...

Oma krijgt geen kans haar zin af te maken.

Oma geeft gas ... En ja hoor, ze zijn als eerste de hoek om.

Tegelijkertijd gaat haar cellphone. 'Pak jij 'm even?' vraagt ze Imro.

Hij trekt een gezicht maar doet toch wat zijn oma vraagt. Zal wel een van die ouwe vrouwen zijn, die haar bellen denkt hij. Na zijn 'Hallo,'

hoort hij: 'Met Sophie Redmoooond ...' Nog een keer: 'Hallo,' en weer 'Sophie Redmoooond ...' Het klinkt erg veraf, het lijkt wel een echo.

Tegen oma zegt hij: 'Verkeerd verbonden, hoor.' De telefoon laat hij op zijn schoot liggen.

Die oma, denkt hij, ze kan toch aardig racen, zeg maar rustig scheuren met die wagen. Ze ging zo hard dat haar telefoon erdoor van slag is geraakt. In zichzelf moet hij lachen bij dat idee, maar meteen betreft zijn gezicht weer.

'Geschiedenis' schiet het door zijn hoofd, die stomme geschiedenisrep. Imro heeft een hekel aan dat leervak. Niet omdat hij de stof niet kan leren, maar omdat hij de pest heeft aan lezen. Hij wilde juist zo graag naar de LTS omdat hij dacht dat hij daar dan vanaf zou zijn. Hij heeft moeten vechten om zijn ouders zo ver te krijgen dat ze hem naar de LTS lieten gaan. Techniek, dat is zijn ding, daarom wilde hij niet naar de Mulo. Later wil hij naar het Natin en als dat lukt naar de HTS in Nederland. En het kan lukken hoor, o ja zeker. Hij haalt hoge cijfers voor de meeste vakken. Alleen geschiedenis ... rampzalig.

Intussen zijn ze bij oma's huis aangekomen. Voorzichtig rijdt ze de wizard onder het huis. De jongens moeten hun schooltassen uit de auto halen, want van de kleintjes moeten de broodbakjes gewassen worden en Imro, nou, die zal zijn boeken wel nodig hebben.

'Hoe gaat het eigenlijk met geschiedenis?' vraagt oma. Ze heeft iets gehoord dat het met dat vak niet goed gaat.

'Hé, oma. Toe nou, niet nu.' Ze kijkt hem even aan, maar laat hem verder met rust en gaat naar de tweeling. 'Hup, jongens, schoolkieren uit,' hoort hij haar zeggen. 'Mag ik even mailen?' roept Imro. 'Doe maar,' klinkt het uit de keuken, waar oma de kleintjes uit hun uniform probeert te krijgen. Imro zet de computer aan en zakt onderuit in een stoel. Starten duurt lang bij dit oude ding, denkt hij. Maar het is beter dan niks.

Plotseling gaat er een telefoon over en verbaasd, verschrikt, komt Imro overeind. Het is oma's cell die hij zo net in de auto per ongeluk in de zak van zijn jeansbroek heeft gestoken in plaats van hem netjes terug te geven. Hij kijkt op het schermpje, maar het is geen bekend nummer, dus neemt hij aan met een beleefd: 'Hallo, u spreekt met de kleinzoon van...Ja, jou moet ik net hebben,' hoort hij dan. 'Met wie spreek ik?' vraagt Imro een beetje zenuwachtig. Wie kan hem nou bellen op het cellnummer van zijn oma?

'Je spreekt met Dr. Sophie Redmond,' gaat de stem verder.

Hoe kan dat nou? Die is toch allang dood?

'Ja, maar dit is een echo uit het verleden.'

Er wordt gereageerd op zijn gedachte merkt Imro, vreemde zaak.

'En hang nou niet weer op in mijn oor. Je spreekt met Dr. Sophie Redmond, net als zojuist in de auto, toen je steeds de verbinding verbrak.

En pas op, hoor, ik weet niet of het me lukt nog een keer verbinding te krijgen.'

Intussen is de computer zover dat de startpagina op het scherm staat.

Automatisch klikt Imro internet explorer aan en gaat naar zijn eigen mailbox.

Dan hoort hij de stem weer: 'Wat doe je nou, telefoneren of met die malle kast spelen? Je kan geen twee dingen tegelijk doen, hoor.'

Het klinkt een beetje minder vriendelijk dan in het begin en Imro bedenkt dat het inderdaad niet beleefd is tijdens een telefoongesprek nog iets anders te doen. Maar wie is dat dan die hij aan de telefoon heeft?

Het kan alleen maar een van die oude dames zijn, vriendinnen van zijn oma. Eentje, die niet eens weet wat een computer is, die dat een malle kast noemt. Uit beleefdheid klikt hij op 'minimize' en laat het scherm donker worden. Voorlopig geen mail dan maar. Wat moeten die oudjes nou van hem? 'Sorry,' mompelt hij toch maar. 'Ja, al goed. En nee, ik ben niet een van die ouwe tutten die jij bedoelt, al dacht jij het in iets nettere termen.'

De stem antwoordt echt op mijn gedachten, denkt Imro bij zichzelf, hoe kan dat nou?

'Dat is juist, wat je daar denkt. Ik spreek uit het verleden, zoals ik al zei. En hoe dat kan? Techniek is niet mijn vak, maar het gebeurde toen jouw oma mijn naam riep, terwijl ze de bocht door ging, daar bij het stoplicht.' Klopt, denkt Imro, net toen het licht op groen sprong.

'In mijn tijd waren de stoplichten nauwelijks uitgevonden, jongeman, evenals de telefoon, dus ik weet niet wat het een met het ander te maken heeft.'

De stem heeft een aparte manier van praten, vindt Imro bij zichzelf, anders dan de manier hoe we nu praten, maar het is wel te begrijpen, als je goed luistert. 'Goed luisteren, kan nooit kwaad. Van luisteren

kun je leren,' haakt de stem weer in. En zo gaat het een tijdje door. Sophie Redmond en Imro leren elkaar kennen en krijgen steeds meer plezier in de communicatie. Op een goed moment bedenkt Imro dat hij eigenlijk niet eens weet waarom die straat waar het allemaal was begonnen, genoemd was naar mevrouw Sophie Redmond. Ze vertelt hem dat zij de eerste vrouwelijke arts in Suriname is geweest. En dat ze heeft moeten vechten om als meisje die opleiding te kunnen volgen. Daar kan Imro zich wel wat bij voorstellen. Hij had immers ook moeten vechten om op de LTS te komen. Naar de Mulo, dat hadden de meeste ouders veel liever. Dan zegt de stem uit het verleden iets dat Imro helemaal wakker schudt: 'Ik dacht dat ik in jullie geschiedenisboekjes stond, in dat boek over de Surinaamse geschiedenis van de 20ste eeuw?' Helemaal helder en klaarwakker heeft Imro de geschiedenisrep weer in zijn hoofd. Hij moet alles nog leren, schrikt hij. 'Waarover gaat het, welk hoofdstuk van welk boek, over welke periode moet je leren?' vraagt Sophie Redmond opgewonden. Imro pakt zijn boeken uit zijn tas. Het gaat over... begint hij. 'Ja, ik hoor het al, precies de periode waar ik alles van weet, omdat ik toen zelf leefde. De eerste helft van de 20ste eeuw. Het kan niet beter.' Imro moet rustig gaan zitten en zijn oren spitsen en de geheimzinnige vrouw, die raadselachtige stem uit oma's telefoon, begint hem alles te vertellen wat hij moet weten. En ze vertelt zo boeiend, dat hij zich geen moment verveelt, overal is ze zelf bij geweest. Oma, die een paar keer om de hoek van de deur heeft gekeken, ziet hem steeds met zijn geschiedenisboek. Ze zorgt dat de tweeling hem niet komt storen, want ze begrijpt dat Imro bezig is met zijn rep, dat hij aan het leren is. Alleen, ze weet niet hoe.

Al gauw weet Imro echt bijna alles wat hij weten moet en in gedachten bedankt hij mevrouw Sophie Redmond voor haar huiswerkbegeleiding. Ze moeten er beiden om lachen, huiswerkbegeleiding ... via een cell-phone door een auto, een Isuzu Wizard. Wacht eens even, wacht nou eens even, wat zou er gebeuren als Imro de verbinding verbreekt en dan later met oma's nieuwe auto om de hoek van de Wanicastraat scheurt? Zouden ze dan weer verbinding krijgen? 'Haal je oma!' draagt mevrouw Redmond Imro op.

'Oma, oma,' Imro gilt het uit en oma komt aangerend. 'Wat is er? vraagt ze ongerust. 'Oma je moet even naar je telefoon komen luisteren.'

Oma hoort de stem ook en zij krijgt te horen dat ze de verbinding moet verbreken om dan weer naar de hoek met de stoplichten te gaan, dezelfde kruising van de Wanica- en de Sophie Redmondstraat. Met de telefoon bij de hand. En flink hard 'Sophie Redmond' roepen als ze de bocht om gaan. 'Wie was dat eigenlijk?' vraagt oma aan Imro.

Hij vertelt haar in het kort wat er is gebeurd nadat ze de bocht van de Wanicastreet om waren en hij de telefoon had aangenomen. 'En nu ben ik al helemaal klaar met mijn geschiedenisrep, besluit hij het verhaal. 'Dus ik sprak met Sophie Redmond?' vraagt oma verbaasd. 'Die heb ik nog wel eens gezien toen ik een heel klein meisje was' vertelt ze. 'Ja, zal wel,' vindt Imro, 'we hebben het dan ook over geschiedenis, hoor.' Geschiedenis van de vorige eeuw nog wel.' Imro is vrolijk vandaag, denkt oma, en dan plaagt hij graag. 'Nou, nou, zo oud ben ik nou ook weer niet,' reageert ze.

Oma en Imro haasten zich naar de auto, bijna vergeten ze de tweeling. Als ze allemaal in de wizard zijn gestapt rijdt oma vlug naar de Wanicastraat. Het is nu niet meer zo druk als vlak na schooltijd. Bij het stoplicht geeft ze haar telefoon alvast aan Imro. Ze kijken gespannen naar de secondenteller: 6, 5, 4, 3, 2, 1, GROEN. SOPHIE REDMOOOOOND!

Meteen gaat de telefoon over. Imro neemt aan: 'Bent u dat weer, mevrouw Redmond?' zegt hij dadelijk. En ja hoor. Ze is weer aan de lijn. Het werkt dus echt. Hoe het technisch in elkaar zit, daar begrijpen ze geen van allen iets van, maar dat de wizard echt tovert dat is wel duidelijk.

De volgende dag haalt Imro een 9 voor de rep. Hij is maar wat blij om zo'n cijfer aan zijn ouders te vertellen. Zijn vader die hem van school haalt is heel tevreden.

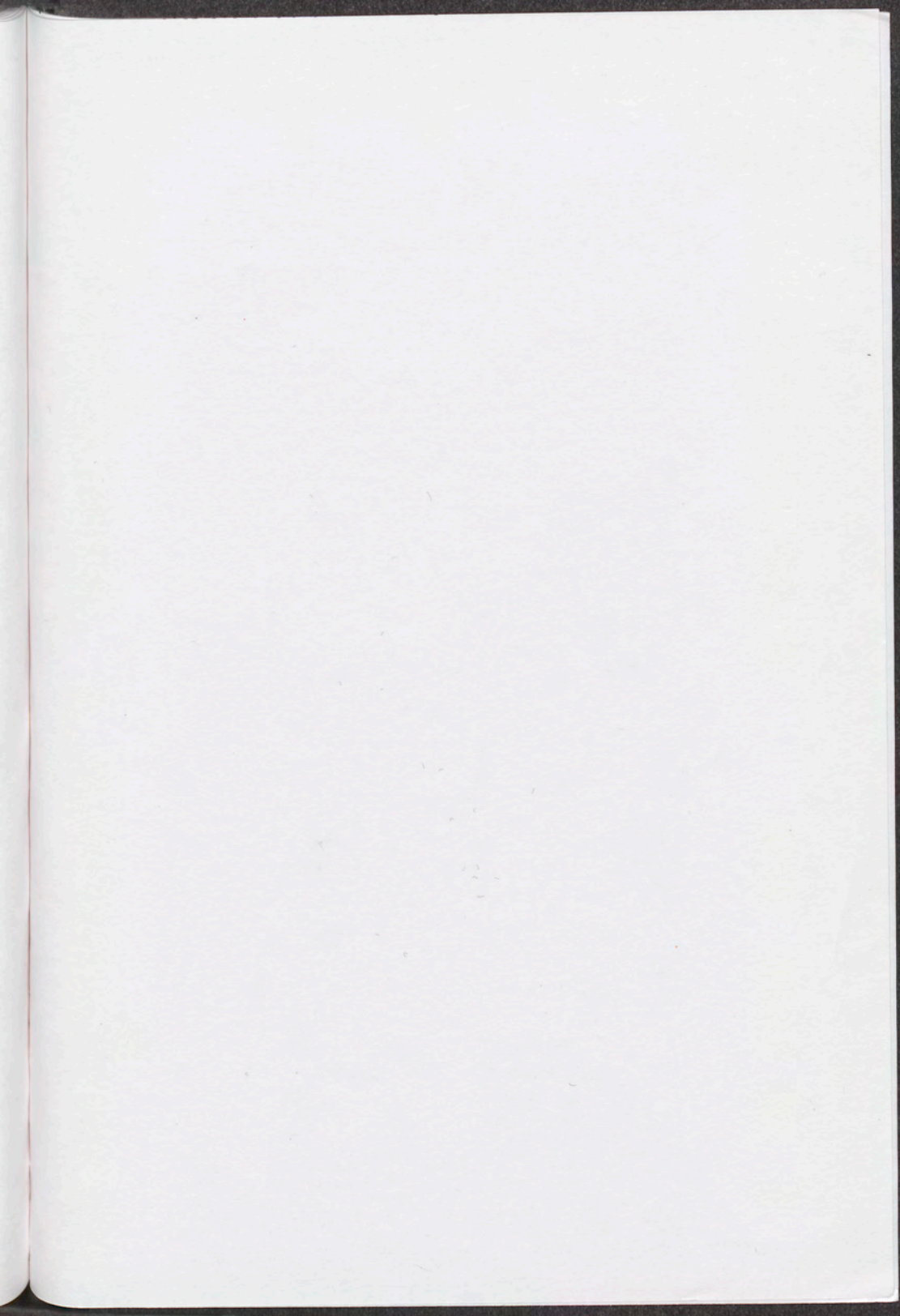
Waarom geen 10 wil oma weten, als hij haar opbelt om het te vertellen. 'Ik was vergeten te vragen wanneer mevrouw Redmond geboren is.' moet Imro bekennen. Ze lachen erom met zijn tweeën.

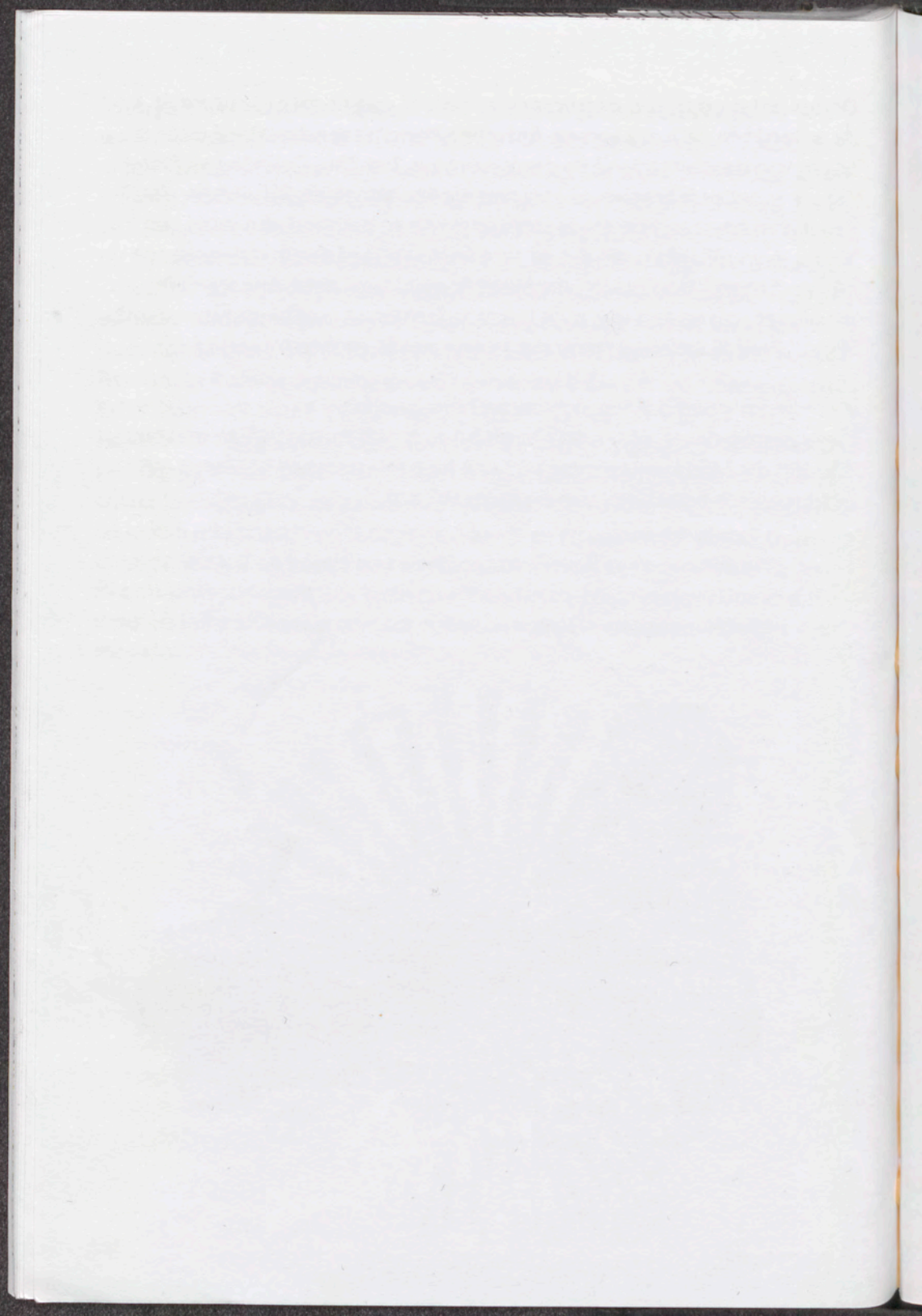
'Heb je haar wel bedankt voor haar hulp? En zou zij ook niet willen weten wat voor cijfer je hebt gehaald?' vraagt oma aan Imro. Nou, eigenlijk heeft hij haar wel bedankt, maar als het weer oma's dag is om de jongens op te halen zullen ze toch maar over dezelfde kruising gaan. Dat doen ze en weer lukt het om in verbinding te komen met de stem uit het verleden. Mevrouw Redmond is blij om Imro weer te spreken. Ze vertelt dat ze eens heeft nagedacht. Die moderne auto's die toch al tweedehands gekocht worden gaan helemaal niet zo lang mee, als die oude fordjes, die je in haar tijd nog had, vindt ze. En na Imro krijgen Ramon en Romeo ook nog geschiedenis. Blijft die wizard zolang rijden? Krijgt Imro wel automontage op de LTS, vraagt ze zich af. Het wordt een gezellige autorit en eerlijk gezegd verheugd Imro zich op de volgende geschiedenis rep. Het enige wat hij nodig heeft om goede cijfers te halen voor geschiedenis is een stratenboek, heeft hij bedacht. Ze kijken elkaar aan, oma en Imro. Bij de eerstvolgende winkel stopt oma de wizard en koopt een stratengids. Terwijl zij in de winkel is, neemt Imro afscheid van mevrouw Redmond, maar ze spreken af dat oma en Imro af en toe contact zullen maken. Ze weten nu hoe het moet.

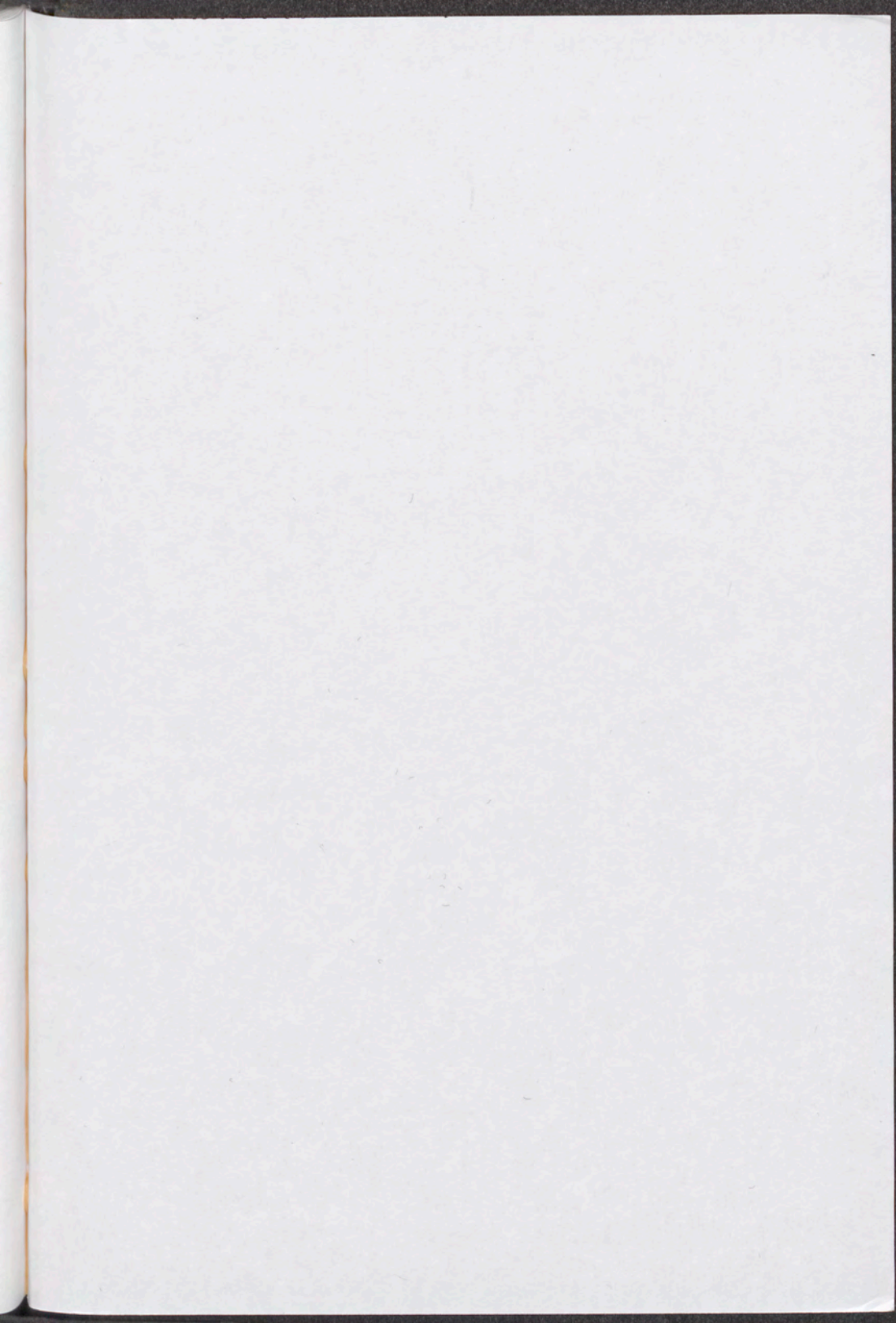

Onder het naar huis rijden vragen ze zich af wat er zal gebeuren als de wizard om de hoek van de Anton de Komstraat scheurt, of door de bocht van de Bonistraat? En denk eens aan het Tata Colinplein... 'Jongen, ik moet ook precies zo een geschiedenisboek als jij hebben, dan kan ik van tevoren een route uitstippelen aan de hand van jouw rep.' 'Oma, je snapt zeker wel dat je deze Isuzu Wizard nooit kan verkopen hè,' zegt Imro. 'Nou, nooit, dat weet ik niet,' zegt oma, 'maar in elk geval niet zolang een van mijn kleinkinderen nog geschiedenisrepetities krijgt!' Zorg jij intussen maar dat je een goede monteur wordt!

Het is maar goed dat Imro op de technische school zit. Over geschiedenis als leervak hoeft hij zich niet meer druk te maken. Alle tijd die hij daarmee uitspaart kan hij besteden aan het leren uit het technisch handboek van de Isuzu Wizard.

Elf

Elf is het gekkengetal. Elf is een beetje een gek getal, omdat het alleen deelbaar is door zichzelf en elf staat tussen tien (het volmaakte getal) en twaalf (het heilige getal). Elf is ook deze bundel van elf verhalen. Het zijn verhalen die ook een beetje gek zijn. Alle elf verhalen zijn echt gebeurd of kunnen echt gebeuren, daarom zijn ze geïllustreerd met echte foto's. De elf verhalen zijn gewone situaties: iets dat met school te maken heeft of met de vakantie. Soms gaat het om een huiswerkopdracht, vakantiebezigheden, lerarenstaking. Soms gaat het over een groot kind dat op een klein broertje of zusje moet passen, maar er gebeurt ook altijd iets ongewoons, iets onbestaanbaars, iets geks...

De verhalen zijn geschreven voor kinderen vanaf elf jaar, net zo oud als de kinderen die de hoofdrol hebben in de verhalen, allemaal elf+. En die kinderen zijn bepaald niet gek. Ze denken alleen maar anders, ze denken out of the box. Ze nemen hun eigen beslissingen.

Maar dat maakt ze nog niet gek!

Over de auteur:

Marja Themen-Sliggers is geboren in Nederland en woont al meer dan 30 jaar in Suriname. Als sociaal-agoog heeft ze gewerkt op het gebied van welzijnsbevordering en onderwijsvernieuwing. Dit is de tweede verhalenbundel van de schrijfster.

De eerste was: 'Het schilderij en...' voor kinderen van 8-12 jaar.

Eerder gepubliceerd werden ook: 'Overpeinzingen uit een hondenleven' als familieboek en 'Draken en Heksen-drink' voor kinderen van 10-14 jaar.

De verhalen ontstaan vanuit dagelijkse, voor kinderen herkenbare situaties, vaak aan de hand van echte gebeurtenissen, ervaringen. Hierdoor geïnspireerd werkt Marja Themen-Sliggers het gegeven verder uit.

Voor opgroeiende kinderen, voor jongeren, vindt ze het noodzakelijk dat ze boeken krijgen aangeboden, die hen boeien, waarin ze hun eigen belevingswereld herkennen.